

Anàlisi jurídica de les ordres de protecció a Catalunya des d'una perspectiva de gènere

Encarna Bodelón
Maria Barcons
Lucía Ortiz
Ariana Pisonero
Esther Murillo
María Naredo

Grup de recerca Antígona
(Universitat Autònoma de Barcelona)

15 de desembre de 2019

L'Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista ha editat aquesta recerca respectant el text original dels autors, que en són responsables de la correcció lingüística.

Les idees i opinions expressades en la recerca són de responsabilitat exclusiva dels autors, i no s'identifiquen necessàriament amb les de l'Observatori.

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 No adaptada de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i l'Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista (Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi.

Activitat parcialment finançada per:

RESUM

L'objectiu principal d'aquesta recerca ha estat analitzar quins factors incideixen en l'atorgament o denegació de les ordres de protecció en casos de violència de gènere a Catalunya, així com estudiar les argumentacions de les interlocutòries per tal de millorar el funcionament de l'ordre de protecció i la seguretat de les dones agredides i les filles i fills. S'han identificat i analitzat qualitativament i quantitativament un total de 149 interlocutòries judicials sobre ordres de protecció de l'àmbit territorial de Catalunya, les quals corresponen al període comprès entre els anys 2014 i 2019. Les interlocutòries corresponen a set partits judicials amb divers percentatge d'atorgaments d'ordres de protecció i de tipologia de Jutjat VIDO.

RESUMEN

El objetivo principal de esta investigación ha sido analizar qué factores inciden en el otorgamiento o denegación de las órdenes de protección en casos de violencia de género en Cataluña, así como estudiar las argumentaciones de los autos para mejorar el funcionamiento de la orden de protección y la seguridad de las mujeres agredidas y las hijas e hijos. Se han identificado y analizado cualitativa y cuantitativamente un total de 149 autos judiciales sobre órdenes de protección del ámbito territorial de Cataluña, las que corresponden al periodo comprendido entre los años 2014 y 2019. Los autos corresponden a siete partidos judiciales con diverso porcentaje de otorgamientos de órdenes de protección y de tipología de Juzgado VIDO.

ABSTRACT

The main objective of this investigation is to analyze which factors affect the granting or denial of protection orders in cases of gender-based violence in Catalonia, as well as studying the arguments of the judicial decrees to improve the functioning of the protection order and the safety of assaulted women, including their children. A total of 149 protection orders of the territorial scope of Catalonia have been identified both qualitatively and quantitatively, which correspond to the period between 2014 and 2019. The decrees correspond to seven judicial parties with a different percentage of protection orders granted and the typology of the gender-based violence specific Court.

Índex

1. Introducció	7
2. Objectius	8
3. Metodologia.....	9
3.1. L'exploració documental i construcció del marc teòric	9
3.2. L'anàlisi de camp: les interlocutòries judicials	9
3.3. Breu etnografia dels jutjats	14
4. Marc teòric.....	15
5. Estadístiques sobre les ordres de protecció a Catalunya.....	24
6. Anàlisi dels expedients judicials sobre ordres de protecció	35
6.1. La denúncia de les dones i l'atestat policial.....	35
6.2. La valoració policial del risc.....	38
6.3. L'assistència lletrada de la dona que ha patit violència de gènere.....	42
6.4. La fase probatòria	43
6.4.1. Evidències/intervencions telefòniques.....	43
6.4.2. Informes mèdics forenses	43
6.4.3. Diligències complementàries.....	45
6.4.4. Testimonis	45
6.4.5. La valoració forense del jutjat.....	46
6.4.6. La declaració de la dona	46
6.4.7. La declaració de l'agressor	48
6.4.8. Els antecedents policials i judicials.....	49
6.5. El Ministeri Fiscal	51
6.6. L'acusació particular.....	54
6.7. El contingut de la interlocutòria	54
6.7.1. La concessió o denegació de l'ordre de protecció.....	54
6.7.2. La valoració judicial dels fets delictius.....	56
6.7.3. Les mesures penals i civils.....	59
6.7.4. L'argumentació de les interlocutòries	63
6.8. Dades sociodemogràfiques de les dones i relació amb la concessió o denegació de l'ordre de protecció.....	75

6.8.1. L'edat de les dones	75
6.8.2. Lloc dels fets de la violència patida per les dones.....	76
6.8.3. Convivència o no amb l'agressor i durada de la violència.....	77
6.8.4. L'estatus professional de les dones	78
6.8.5. Les dones i les/els filles/fills que tenen.....	79
6.8.6. Els ingressos de les dones que sol·liciten una ordre de protecció	80
6.8.7. País d'origen i estatus migratori de les dones que sol·liciten ordre de protecció	81
6.8.8. Els serveis contactats per les dones	82
7. Conclusions i propostes de millora	84
7.1. Conclusions.....	84
7.2. Propostes de millora.....	94
8. Annex	97
9. Referències bibliogràfiques	130

Sigles i acrònims

Art.: article

CGPJ: Consell General del Poder Judicial

CP: Codi Penal

GAV: Grup d'Atenció a la Víctima

LECrim: Llei d'Enjudiciament Criminal

LO: Llei Orgànica

LOMICVG: Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

OAC: Oficina d'Atenció al Ciutadà

OCJVM: Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista

OP: Ordre de protecció

VG: Violència de gènere

VIDO: Jutjats Violència sobre la Dona (a Catalunya)

VM: Violència masclista

1. Introducció

La recerca titulada **“Anàlisi jurídica de les ordres de protecció a Catalunya des d’una perspectiva de gènere”** l’ha duta a terme el [*Grup de recerca Antígona*](#)¹ de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i ha estat finançada per l’Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista de la Generalitat de Catalunya. La Dra. Encarna Bodelón, directora del *Grup de recerca Antígona*, és la investigadora principal de l’estudi.

La Dra. Encarna Bodelón González és doctora en Dret i professora titular de Filosofia del Dret de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). L’equip investigador² està format per la Lucía Ortiz Amaro, advocada, professora de la UAB, postgrau en Gènere i Igualtat; la Dra. Maria Barcons Campmajó, doctora en Dret, politòloga i màster en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania, investigadora UAB; Esther Murillo Blasco, advocada i postgrau en Violències Masclistes; Ariana Pisonero Francisco, jurista i postgrau en Violències Masclistes; i María Naredo Molero, jurista experta en drets humans i violència de gènere.

La finalitat de la recerca és analitzar les raons del baix percentatge de concessions d’ordres de protecció per violència de gènere a Catalunya, atès que els cinc partits judicials que més ordres de protecció per violència de gènere deneguen a tot l’Estat espanyol són a Catalunya, on set de cada deu dones que denuncien no obtenen la mesura, fet que supera per més de la meitat la mitjana nacional d’ordres denegades, establerta ara per ara en un 37%.

¹ Grup d’Investigació consolidat (ref. SGR2017_1775) reconegut per la Generalitat de Catalunya.

² Agraïm la col·laboració de la jurista Marcia Daniela Torres Vásquez i de la politòloga i criminòloga Maïa Giancarelli Rivoira.

2. Objectius

L'**objectiu** principal d'aquesta recerca és analitzar quins factors incideixen en l'atorgament o denegació de les ordres de protecció en casos de Violència de Gènere a Catalunya, així com estudiar les motivacions judicials i els elements jurídics i factuais valorats en les resolucions.

3. Metodologia

L'estudi sobre les ordres de protecció es fonamenta en diverses metodologies. En primer lloc, en la **Sociologia del dret**, àrea que indaga l'impacte del Dret en la societat i de la societat en el Dret, així com en la consecució de les finalitats perseguides per les institucions jurídiques que es creuen per assolir un determinat canvi social. I en segon lloc, en l'**epistemologia feminista**, que qüestiona la presumpta neutralitat i objectivitat del Dret i té en compte, en les seves anàlisis, tant la influència dels rols i estereotips de gènere en la creació de normativa com la seva aplicació i interpretació.

S'han utilitzat diverses **tècniques d'investigació**: l'exploració **documental**, consistent en la recerca de fonts bibliogràfiques, normativa, estadístiques oficials i enquestes, i l'**anàlisi de camp**, consistent en l'estudi d'interlocutòries mitjançant el buidatge d'expedients judicials emprant un qüestionari de 134 preguntes amb resposta tancada, múltiple i camps oberts (veure Annex 1).

3.1. L'exploració documental i construcció del marc teòric

La construcció d'un marc teòric s'ha realitzat partint de la normativa³ que regula les ordres de protecció i els diferents estudis que aporten elements per a la seva anàlisi des del punt de vista de l'aplicació. Així mateix, també s'han utilitzat les estadístiques oficials que inclouen informació sobre la violència de gènere i les ordres de protecció⁴.

3.2. L'anàlisi de camp: les interlocutòries judicials

S'han identificat i analitzat qualitativament i quantitativament un total de **149 interlocutòries judicials** sobre ordres de protecció a l'àmbit territorial de **Catalunya**, les quals corresponen al **període dels anys 2014-2019**.

³ Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere; Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica; Codi Penal (CP); Llei d'Enjudiciament Criminal.

⁴ Estadístiques oficials del CGPJ (període 2009-2019); Memòries de la Fiscalia General de l'Estat (període 2010-2018); X Informe Anual de l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona (2016); Macroenquesta de Violència sobre la Dona (2015); Enquesta de Violència Masclista de Catalunya (EVMC) (2010 i 2016).

Taula 1: Mostra dels jutjats

Núm.	Gènere jutgessa / jutge	Prov.	P. judicial	Categ. PJ segons % OP Adoptades	Núm. expedients analitzats
1	Home	Barcelona	1	25%	44
2	Home	Barcelona			
3	Dona	Tarragona	2	57%	21
4	Dona	Barcelona	3	56%	4
5	Home	Barcelona	4	28 %	25
6	Dona	Lleida	5	93%	14
7	Dona	Barcelona	6	41%	24
8	Dona	Barcelona	7	85%	17

Font: Elaboració pròpia.

S'han analitzat interlocutòries judicials de **vuit jutjats de Violència sobre la Dona (VIDO)**, dos més dels previstos inicialment, ja que en alguns jutjats no es va obtenir el nombre d'expedients òptims i, per tant, es va haver d'augmentar el nombre de jutjats de la mostra. Les interlocutòries corresponen a **set partits judicials** diferents. Considerant el **percentatge d'ordres de protecció atorgades**, s'observa que hi ha **dos jutjats amb alt percentatge d'atorgaments** d'ordre de protecció, **dos jutjats amb un percentatge similar d'atorgaments i denegacions** d'ordres de protecció i **quatre jutjats amb un percentatge baix d'atorgaments** d'ordres de protecció. Pel que fa a la diversitat de províncies catalanes, **sis jutjats corresponen a la província de Barcelona, un jutjat a la de Lleida i un jutjat a la de Tarragona**. Ha estat impossible obtenir dades d'un jutjat de la província de Girona a causa de la denegació d'accés i per la limitació del temps d'execució del projecte. S'ha tingut en compte el factor de territorialitat pel que fa a món rural i món urbà, i així s'han analitzat **tres jutjats amb nuclis rurals** a més a més dels urbans.

L'anàlisi de les interlocutòries judicials s'ha organitzat en tres fases:

- Fase 1: Variables i disseny de la base de dades de les interlocutòries judicials.
- Fase 2: Recopilació de dades: buidatge de les interlocutòries judicials
- Fase 3: Anàlisi de dades i informe de resultats.

Fase 1. Variables i disseny de la base de dades de les interlocutòries judicials

En la selecció dels jutjats per dur a terme el buidatge de les interlocutòries judicials s'han tingut en compte diverses **variables** amb l'objectiu d'obtenir una mostra més representativa de la realitat.

- Jutjats.
- Percentatge d'ordres de protecció adoptades⁵:
 - Partit judicial amb un percentatge alt de concessió d'ordres de protecció (més del 80% d'ordres de protecció adoptades).
 - Partit judicial amb un percentatge similar de concessions i denegacions d'ordres de protecció (entre el 50-80% d'ordres de protecció adoptades).
 - Partit judicial amb un percentatge baix de concessió d'ordres de protecció (menys del 50% d'ordres de protecció adoptades).
- Províncies
- Comarques
- Món rural/món urbà

Les informacions a extreure de les **interlocutòries judicials** s'han organitzat en **diversos blocs**, que són els següents:

- Dades sociodemogràfiques de la víctima i de l'agressor
 - País d'origen
 - Situació administrativa
 - Nacionalitat
 - Nivell educatiu, estatus professional i ingressos
 - Relació entre víctima i agressor
 - Estat civil

⁵ Percentatge d'elaboració pròpia a partir de les dades d'ordres de protecció adoptades i denegades procedents del CGPJ durant el període 2009-2018.

- Convivència
- Fills/es
- Serveis contractats per la víctima a causa de la violència
- Denúncia i declaració de les dones
 - Informació de la denúncia: qui denuncia el delictes, autoritat que registra, qui escriu la denúncia, quina informació conté
 - Tipus de delictes
 - Espai dels fets
 - Actuació de les advocades/advocats
 - Actuació dels cossos policials
- Concessions vs. denegacions
 - La valoració de risc a les víctimes de violència de gènere
 - Argumentacions del Ministeri Fiscal (MF) i de les acusacions particulars
 - Les proves: informes mèdics forenses, testimonis i altres
 - Motivacions de les resolucions
- Mesures acordades o denegades en l'ordre de protecció
 - Les mesures penals
 - Les mesures civils
 - Les mesures d'assistència i protecció social

Fase 2. Recopilació de dades: Buidatge de les interlocutòries judicials

El permís inicial d'accés als jutjats escollits segons la mostra prevista el va sol·licitar **l'Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista (OCJVM)** per carta oficial en què s'exposava l'estudi i els seus objectius, tot especificant el suport del **Consell General del Poder Judicial (CGPJ)** a la recerca.

Seguidament, des del Grup de recerca Antígona, es va contactar amb els jutjats per presentar-nos com a grup de recerca, reiterant la sol·licitud d'accés als jutjats i detallant la petició de col·laboració concreta, així com la concreció de disponibilitat per dur a terme la recopilació de dades. Finalment, es va poder accedir als jutjats als

quals se'ns va autoritzar. Es va tractar de diferents jutjats, i, en la majoria de casos, els previstos inicialment.

Els expedients judicials analitzats van ser escollits per la jutgessa/jutge, la lletrada/lletrat de l'Administració de Justícia o altres treballadores de cada jutjat, així que no s'ha pogut escollir el nombre d'expedients judicials analitzats a cada jutjat ni el resultat de la seva resolució.

Durant 21 dies, i amb la participació de diverses investigadores, s'han recopilat dades de 149 interlocutòries judicials.

Amb l'eina informàtica online de preguntes d'opció tancada, múltiple i camps oberts (un total de 134 qüestions a omplir)⁶ s'ha introduït tota la informació rellevant dels expedients judicials d'una forma sistematitzada amb l'objectiu d'obtenir dades quantitatives i qualitatives.

Fase 3. Anàlisi de les dades i informe de resultats

La revisió de dades i depuració d'errors s'ha efectuat mitjançant la mateixa eina informàtica en línia de recollida de dades amb la qual s'han obtingut taules de freqüències (dades absolutes i percentuals) i representacions gràfiques. Posteriorment, s'han efectuat els creuaments de dades segons tres elements clau:

- 1) Resolució de l'Autoritat Judicial: concessió o denegació.
- 2) Valoració policial del risc a les víctimes de violència de gènere: No apreciat / Baix / Mitjà / Alt / Molt alt.
- 3) Mesures incloses a l'ordre de protecció: penals, civils o d'assistència i protecció social.

S'han analitzat les dades estadístiques, les argumentacions i les cites de les interlocutòries judicials.

⁶ Veure Annex 1.

3.3. Breu etnografia dels jutjats

A la totalitat dels jutjats se'ns va proporcionar una **sala de treball** amb el material necessari (taula, cadires, endolls per als ordinadors, papers i bolígrafs) per a l'execució de les tasques previstes. Fins i tot un dels jutjats va oferir una persona de l'oficina judicial per col·laborar en el buidatge dels expedients sense que s'hagués requerit.

Alguns dels jutjats, malgrat que s'havia concertat cita prèviament, no disposaven dels expedients per analitzar. A més, molts dels **expedients facilitats** no reunien el requisit necessari, que era, únicament, que tingués ordre de protecció sol·licitada. Haver de fer aquesta selecció afegida va suposar pèrdues de temps.

En el marc dels expedients, s'ha de subratllar que tot i ser competència de la **lletrada/lletrat de l'Administració de Justícia**, calia el beneplàcit de la/el jutgessa/jutge per poder-los examinar.

Pel que fa a la confidencialitat de les dades, únicament en un jutjat se'ns va proporcionar un document de **confidencialitat i protecció de dades** a signar per cada investigadora present. A més, se'ns va negar l'accés a expedients de l'any 2019 per ser susceptibles de pertànyer a casos oberts. Aquest fet pot ser a causa d'una manca d'hàbit de rebre personal investigador a la institució i/o de l'absència de criteris unificats dins del Poder Judicial en relació a l'accés a dades amb finalitats de recerca.

En alguns expedients faltava **informació rellevant i necessària per a l'anàlisi del cas**, bé perquè es van ometre dades personals de les parts o bé perquè les declaracions van ser gravades i no transcrites en acta.

4. Marc teòric

Abans d'aprofundir en l'estudi del marc normatiu i conceptual de l'*Ordre de Protecció* (OP) i de presentar les troballes de la investigació, aquest treball ha volgut prendre com a punt de partida algunes dades i informació que descriuen el context en què s'inscriu aquesta investigació, i també retre compte de la magnitud dels desafiaments de la implementació de l'ordre de protecció com a instrument eficaç per a la protecció de les víctimes de violència masclista, tant de les dones com dels seus fills i filles.

A continuació, es fa referència a quatre qüestions crítiques de la implantació de l'OP en els seus setze anys de vigència, relacionades amb:

- a) la seva naturalesa i contingut,
- b) els criteris per a la seva concessió, incloses les eines de valoració del risc,
- c) la seva efectivitat per evitar la mort de dones en risc, i
- d) la millora de la protecció dels nens i les nenes exposats a la violència de gènere.

Respecte a la **naturalesa i contingut** de l'OP, la Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica, a més de combinar mesures relacionades amb el dret penal i el dret de família, va decidir conferir, a l'OP, una tercera funció relacionada amb la protecció social. En aquest sentit, l'Exposició de Motius de la citada llei assenyala que l'OP «suposarà, alhora, que les distintes Administracions públiques, estatal, autonòmica i local, activin immediatament els instruments de protecció social establerts als seus respectius sistemes jurídics. En això consisteix, precisament, el seu element més innovador.»

La Llei 27/2003 va establir, per tant, que l'estatut integral de protecció derivaria de la triple dimensió (penal, civil i social) de l'OP, ja que els itineraris de sortida de les víctimes precisaven de mesures de suport i protecció en els tres àmbits. Ara bé, la dimensió social de l'ordre de protecció, en ser traslladada a l'article 23 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, va suposar considerar aquesta mesura judicial de protecció – establerta només per a víctimes en situació de risc que prèviament haguessin

denunciat els fets— com un dels principals requisits per a l'accés de qualsevol víctima de violència de gènere a importants mesures d'assistència social integral. Els estudis d'estimació i enquestes han anat mostrant que tant durant els primers anys de la implantació del citat marc normatiu com a l'actualitat, la majoria de les víctimes de violència de gènere no denuncia (Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, 2015), i, d'entre les que sí que denuncien, tan sols una petita part obté una OP (Consell General del Poder Judicial, 2018).

Per això, el fet que aquest instrument jurídic, la funció del qual és protegir dones que després de denunciar la violència presenten una situació de risc, constitueixi el principal requisit per a qualsevol víctima que pretengui accedir a drets socioassistencials, ha sigut àmpliament criticat a les compareixences que han tingut lloc al Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere, aprovat al setembre de 2017 pel Congrés dels Diputats. Per altra part, des que l'Estat espanyol ratificà el Conveni europeu per prevenir i combatre la violència contra les dones i la violència domèstica de 2011⁷ (en endavant, Conveni d'Istanbul) està obligat a complir-ne l'article 18.4, que reconeix expressament el dret de les víctimes a totes les mesures assistencials amb independència de la interposició de denúncia.

Per tot això, l'any 2018 es va dur a terme la revisió de la normativa que la situació descrita havia creat, cosa que va motivar la reforma del citat article 23 de "Llei Orgànica de Mesures de Protecció Integral davant la Violència de Gènere" pel "Reial Decret-Llei 9/2018 de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere". Aquesta norma garanteix, actualment, la possibilitat d'acreditar, a efectes socioassistencials, l'existència de violència de gènere per altres vies alternatives a l'àmbit judicial, de manera que s'asseguri el ple accés de les víctimes sense denúncia ni ordre de protecció en vigor a aquests drets, cosa que s'ha d'entendre que inclou els fills i filles de les dones.

Aquest avenç normatiu haurà de tenir trasllat a la normativa autonòmica sobre la matèria. A Catalunya, la "Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista", a l'article 33, estableix dos tipus de «mecanismes d'acreditació» de la violència de gènere. El primer (art. 33.1), el que obria la porta a tots els drets i

⁷ Instrument de ratificació d'11 d'abril de 2014 i entrada en vigor l'1 d'agost del mateix any.

recursos previstos a la Llei, exigia l'existència de una ordre de protecció en vigor, una sentència judicial acreditativa de la violència o un informe de la Inspecció de Treball, consolidant l'OP com a «títol habilitant» per excel·lència. El segon (art.31.2), el mecanisme d'acreditació alternativa, permetia l'accés a determinats recursos i drets, però no a d'altres, a través d'informes mèdics o psicològics, o d'informes dels «serveis públics amb capacitat d'identificació de les situacions de violència masclista». Actualment, aquesta doble acreditació continua establerta a la llei i al capítol d'Atenció i reparació a les víctimes (articles 33 i següents) de la citada llei. Es garanteix l'accés a alguns recursos a totes les dones que «acreditin ser víctimes de violència de gènere i ho requereixin», mentre que l'accés a altres drets queda reduït únicament a les dones que aconseguixin acreditar la situació de violència pels mitjans previstos a l'article 33.1 (ordre de protecció, sentència judicial, o informe de la Inspecció de Treball).

La segona qüestió crítica de la implementació de l'ordre de protecció ha sigut la relativa als **criteris per concedir-la**. A partir dels requisits establerts a la llei 27/2003 –primer, l'existència d'indicis fonamentats de delictes; i segon, una situació actual de «risc objectiu»–, cada jutjat competent decideix sobre la concessió d'aquesta mesura de protecció. Ara bé, al llarg dels anys d'implementació de l'ordre de protecció, s'han evidenciat profundes diferències en la concessió d'aquesta mesura, que alerten sobre la manca de criteris i enfocaments homogenis en la resposta judicial. Mentre que en alguns partits judicials es concedeixen la major part de les ordres de protecció sol·licitades, a d'altres el percentatge de mesures d'aquesta naturalesa denegades supera àmpliament el de concedides.

Segons dades del Consell General del Poder Judicial, la concessió d'ordres de protecció, tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat espanyol, va començar a descendir de manera sensible entre els anys 2006 (primer any complet de funcionament dels Jutjats de Violència sobre la Dona establerts a la llei 1/2004) i 2014. En aquest any, al conjunt de l'Estat s'hi van concedir, de mitjana, el 57% de les ordres de protecció sol·licitades. A Catalunya, el percentatge de concessions va ser encara més baix, únicament se'n varen acordar, l'any 2014, un 34% del total de les sol·licitades. Al 2015, el percentatge de concessió d'aquest tipus de mesures va iniciar una tendència a l'alça, i al 2018 el percentatge d'ordres de protecció concedides a l'Estat espanyol va ser del 69%. A Catalunya s'hi ha constatat també un

ascens en aquest període (2014-2018), però els partits judicials catalans se situen prop de 20 punts per sota de la mitjana estatal en la concessió d'ordres de protecció, i el percentatge d'OP concedides es va situar en el 51% al 2018. Aquest percentatge contrasta amb el dels partits judicials d'altres comunitats autònomes, com La Rioja, amb el 91% de concessions, o les Illes Balears, amb el 85%.

La concessió d'ordres de protecció presenta, així mateix, importants diferències entre els partits judicials de Catalunya. Per exemple, segons dades de 2018, al partit judicial de Vic se'n va denegar més del 72% de les sol·licitades, mentre que al de Lleida se'n van denegar menys del 4% del total (Consell General del Poder Judicial, 2018).

A parer de la Fiscalia General de l'Estat, «aquesta diferència genera una inseguretat jurídica incompatible amb les campanyes d'incentivació a la denúncia que des de tots els sectors socials i institucionals s'aconsella. Convé, doncs, incidir novament a esbrinar-ne les causes, si bé cal reconèixer que, un any més, no s'ha realitzat cap estudi al respecte. Habitualment s'atribueix aquesta divergència a la falta d'especialització dels òrgans judicials associada, amb molta probabilitat, a la seva falta d'informació suficient sobre la situació de risc a valorar, motivada per la falta de funcionament de les Unitats Forenses de Valoració del Risc en molts jutjats, demandades habitualment als fòrums judicials, que es plasmen a les memòries any rere any, i de les quals se n'ha fet ressò també el Pacte d'Estat contra la VG. Se n'ha promès el funcionament en un termini de dos anys» (Fiscalia General de l'Estat, 2018: 554).

Per afrontar aquesta situació, a la memòria de 2018, la Fiscalia General de l'Estat considera que «és objectiu prioritari adequar la protecció de les víctimes que es decideixen a denunciar amb el risc real, i considera insuficient la valoració del risc policial, el qual constitueix l'únic element, juntament amb la recepció de les declaracions de denunciat i denunciant, de què normalment es disposa a l'hora de valorar "l'existència de risc objectiu" que exigeix la llei processal per adoptar la mesura de protecció» (Fiscalia General de l'Estat, 2018: 538).

Respecte a la valoració del risc, organitzacions de drets humans, com Amnistia Internacional, han anat advertint en successius informes sobre deficiències en la

valoració policial del risc, que no sempre reflecteixen la situació real de la dona, i sobre la minsa pràctica de la valoració judicial del risc (Amnistia Internacional, 2012, 2015).

La informació recollida pel Consell General del Poder Judicial (CGPJ) als seus informes sobre víctimes mortals de la violència de gènere revela que no ha sigut infreqüent la denegació d'una ordre de protecció a dones que finalment han resultat assassinades, perquè el jutjat no havia apreciat una situació objectiva de risc (CGPJ, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 i 2015).⁸

Aquests informes sobre víctimes mortals evidencien, a més, alguns dèficits en la valoració del risc, tant policial com judicial, de les dones que han denunciat aquest tipus d'agressions. Als anys 2010, 2011 i 2012, el resultat de la valoració del risc a la major part dels casos de dones que van resultar assassinades per les seves parelles o exparelles va ser «baix o no apreciat» (CGPJ, 2011, 2011, 2012). Al 2014, l'informe del CGPJ reflectia que, dels quinze casos en què es va realitzar valoració policial del risc, en deu es va qualificar el nivell de risc com a «baix o no apreciat» (CGPJ, 2014:50-51). Al 2015, dels vuit casos en què apareix l'esmentada valoració del risc, set van ser qualificats com a «de risc baix» i un com a «risc mitjà» (CGPJ, 2015: 52).

Sobre l'existència d'una mesura de protecció vigent en cas de dones assassinades, al 2015 (últim any en què el CGPJ va analitzar aquesta qüestió), les sis ordres de protecció concedides pels jutjats havien quedat sense efecte en el moment del crim, perquè la sentència judicial havia sigut absolutòria en tots els casos (CGPJ, 2015: 59), cosa que revela que les deficiències en els mecanismes d'acreditació del risc per a la concessió d'una mesura provisional de protecció, com l'OP, poden tenir relació amb les deficiències generals de la prova en aquest tipus de delictes (Amnistia Internacional, 2012).

Respecte a la valoració judicial del risc, a l'any 2011, el Ministeri de Justícia va publicar el *Protocol mèdic forense de valoració urgent de risc*, que tenia per finalitat pal·liar els problemes esmentats fent més homogeni el procediment d'acreditació

⁸ Els anys 2016, 2017, i 2018 van ser analitzats pel CGPJ en un únic informe (2016-2018), publicat al 2018, en què desafortunadament no es recullen dades relatives a les ordres de protecció i mesures de l'art. 544bis sol·licitades, concedides i en vigor en el moment de la mort de la dona. Es dificulta així la possibilitat d'analitzar en termes evolutius aquesta important qüestió.

judicial del risc. Ara bé, la Fiscalia General de l'Estat, ja a les seves memòries de 2013, destacava de l'esmentat protocol que «a pesar de la seva gran utilitat, podem concloure que el seu ús és molt minso (...). L'escassa implantació del protocol s'adverteix a simple vista; però no obstant això, és més evident si es compara el nombre d'informes emesos amb el de sol·licituds d'ordres de protecció tramitades als JVM.» (Fiscalia General de l'Estat, 2013: 269-270)

Actualment, el nombre d'informes forenses sobre valoració del risc ha anat en augment. Això no obstant, continua sense ser una pràctica majoritària als Jutjats de Violència sobre la Dona. La Fiscalia General de l'Estat, a la seva última memòria, ha insistit en la qüestió i afirma que «com va reclamant la Fiscalia des de fa anys, és imprescindible complementar els informes policials de valoració del risc amb altres informes pericials més complets, mitjançant la implantació urgent a tot el territori i totes les autonomies de les unitats de valoració forense integral amb personal especialitzat que donin suport als jutjats de guàrdia amb els seus informes a l'hora de decidir sobre l'existència de risc i la seva entitat.» (Fiscalia General de l'Estat, 2018: 539).

Respecte a l'**efectivitat d'aquestes mesures de protecció** per evitar la mort de dones víctimes en risc, el X Informe Anual de l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona de 2016, presentat al desembre de 2018, mostra que una de cada deu víctimes mortals per violència de gènere, entre l'1 de gener de 2006 i el 31 de desembre de 2016, tenia una ordre de protecció o mesura cautelar en vigor en el moment de la mort. En més de la meitat dels casos, les dones van mantenir l'allunyament, i la mort es va produir per falta d'eficàcia de l'esquema de protecció (Ministeri de la Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat, 2018: 94-95).

Al llarg dels anys d'implementació de la normativa sobre la matèria, els informes del CGPJ i les memòries de la Fiscalia General de l'Estat, ja citats, recullen casos de víctimes mortals per violència de gènere amb ordres de protecció en vigor. Concretament, la Fiscalia General de l'Estat destaca que existeixen casos en què les dones havien denunciat els incompliments de la mesura d'allunyament i prohibició de comunicació amb pobres resultats. A la memòria de 2018, aquesta institució fa referència a casos en què «a més de reiterades denúncies, hi va haver incompliments de l'ordre de protecció sense que s'agreugessin les mesures cautelars acordades en

protecció de la víctima, i en uns altres dos casos les amenaces eren constants. És a dir, en quatre ocasions la dona havia denunciat i es va acordar l'ordre de protecció, però amb això no n'hi va haver prou per protegir-la eficaçment, tenint en compte que quan la dona denuncia el risc, en pateix un increment considerable.» (Fiscalia General de l'Estat, 2018: 539).

L'última de les qüestions apuntades amb la finalitat de descriure el context en què s'inscriu aquesta investigació és l'evolució normativa i judicial en **la protecció de nens i nenes exposades a la violència de gènere**.

La ratificació del Conveni d'Istanbul va obligar l'Estat espanyol a avançar en el reconeixement dels nens i nenes que creixen en entorns de violència de gènere com a víctimes directes i a millorar-ne la protecció des de la consideració dels impactes que aquesta exposició els produeix. Al 2015 es van promulgar dues lleis que van avançar en aquesta direcció: la "Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict", va establir, a l'article 10, que «els fills menors i els menors subjectes a tutela, guarda i custòdia de les dones víctimes de violència de gènere o de persones víctimes de violència domèstica tenen dret a les mesures d'assistència i protecció previstes als títols I i III d'aquesta Llei.»

D'altra banda, amb més profunditat, la "Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència", va reformar l'article 1 de la Llei Orgànica 1/2004, de mesures de protecció integral davant la violència de gènere, per incloure expressament les nenes i els nens exposats a la violència de gènere com a víctimes directes. També aquesta llei va reformar els articles 64 a 66 de la Llei Orgànica 1/2004, de mesures de protecció integral davant la violència de gènere, per establir que quan el jutge adopti una ordre de protecció de les víctimes de violència de gènere i existeixin menors que convisquin amb la víctima i en depenguin, cal pronunciar-se sobre les mesures de protecció i de naturalesa civil que els afectin.

Les citades reformes normatives del sistema de protecció de la infància i l'adolescència, aprovades al 2015, han marcat una fita en el sentit de situar finalment el focus de la violència contra les dones en l'àmbit de la parella o exparella, i no només en les dones que afronten aquest tipus d'abusos, sinó també en la protecció

de les i els menors d'edat que conviuen en aquest tipus d'entorns. Aquestes lleis han contribuït a crear un marc integrador i transversal per a les polítiques d'infància, des d'on es pretén que nens i nenes gaudeixin d'una protecció uniforme a tot el territori de l'Estat. Els seus postulats constitueixen una referència per a les comunitats autònomes per al desenvolupament de la seva respectiva legislació en matèria d'infància i adolescència exposada a la violència de gènere. Ara bé, en l'aplicació normativa, els desafiaments continuen sent profunds, i la invisibilitat que ha acompanyat els impactes i necessitats de la infància exposada a la violència de gènere des de la promulgació de la Llei 1/2004 continua sent evident a l'actualitat.

Com apunta la professora Itziar Gómez Fernández, «una prova de la invisibilitat del menor en aquest context, potser anecdòtica però sens dubte eloqüent, es dona perquè no han aparegut a les estadístiques fins a l'any 2013 i, des d'aquest moment, només es tracta d'una estadística de víctimes mortals. També ho són els continguts a les macroenquestes sobre violència de gènere de l'any 2011 i de violència contra la dona de l'any 2015, o els que facilita l'observatori del CGPJ, que ens parla de les mesures de protecció dels menors, és a dir, de les mesures cautelars adoptades a l'ordre civil, però sense contextualitzar en quins supòsits s'adopten aquestes mesures, i sense oferir dades sobre el contingut de les resolucions definitives que fixen el règim de les relacions familiars després de la separació o el divorci» (Gómez Fernández, 2018: 4-5).

La invisibilitat de l'impacte de la violència de gènere en els nens i en les nenes se sumava a la consideració judicial, àmpliament estesa, que la violència contra la dona no té per què afectar les relacions paternofilials del denunciat o, sovint, del condemnat.

En aquest sentit, la citada Llei Orgànica 8/2015 va introduir a la normativa l'obligació judicial de pronunciar-se sobre les mesures civils de protecció (suspensió de la pàtria potestat o la custòdia i la suspensió del règim de visites, estada, relació o comunicació), amb una motivació expressa. Així mateix, va introduir la previsió que, davant un inculpat per violència de gènere, quan el jutge o la jutgessa no suspengui l'exercici de la pàtria potestat, guarda i custòdia, acollida, tutela, curatela o guarda de fet, i si s'escau, el règim de visites o comunicació amb les i els menors, caldrà que es pronunciï sobre la forma en què s'han d'exercir aquestes relacions i adoptar les

mesures necessàries per garantir la seguretat, integritat i recuperació de les i els menors d'edat i de la dona, i caldrà realitzar un seguiment periòdic de la seva evolució.

La importància de les mesures civils de l'ordre de protecció en matèria de relacions paternofilials, són fonamentals, ja que, com afirma Itziar Gómez, «de res no serveix allunyar el victimari de la víctima directa, o dictar una ordre de protecció a favor seu, si s'obliga els nens a mantenir un contacte que pot ser-los nociu, que els pot posar en risc físic o anímic i que pot, a més, ser utilitzat per exercir pressió sobre la destinatària de les mesures de protecció.» (Gómez Fernández, 2018: 10).

Ara bé, les dades relatives als tres anys posteriors a l'entrada en vigor d'aquesta previsió normativa permeten constatar que el seu impacte ha sigut molt limitat en el sentit de no modificar els paradigmes i les pautes d'actuació judicial, i només en casos molt extrems es limiten els drets paternofilials dels inculpats per violència de gènere.

Prenent com a mostra dues mesures diferents incloses a la resolució d'una ordre de protecció –la suspensió del règim de visites i les mesures civils de protecció per evitar un perill o un perjudici–, totes dues il·lustratives sobre l'aplicació de la citada reforma en 2015, les dades del Consell General del Poder Judicial d'abast estatal mostren que, entre 2016 i 2018, ha disminuït la ja escassa aplicació d'aquestes mesures.

Respecte a la suspensió del règim de visites, al 2016 es va aplicar en un 5,7% de les resolucions, mentre que al 2017 i 2018 es va aplicar únicament en un 2,9% els dos anys. En el cas de les mesures de protecció davant un perill o perjudici, l'aplicació ha sigut molt limitada, però així i tot ha disminuït entre l'any 2016, aplicada en un 1,6% de les resolucions, i el 2017 i 2018, amb una aplicació del 0,6% i del 0,7% respectivament.

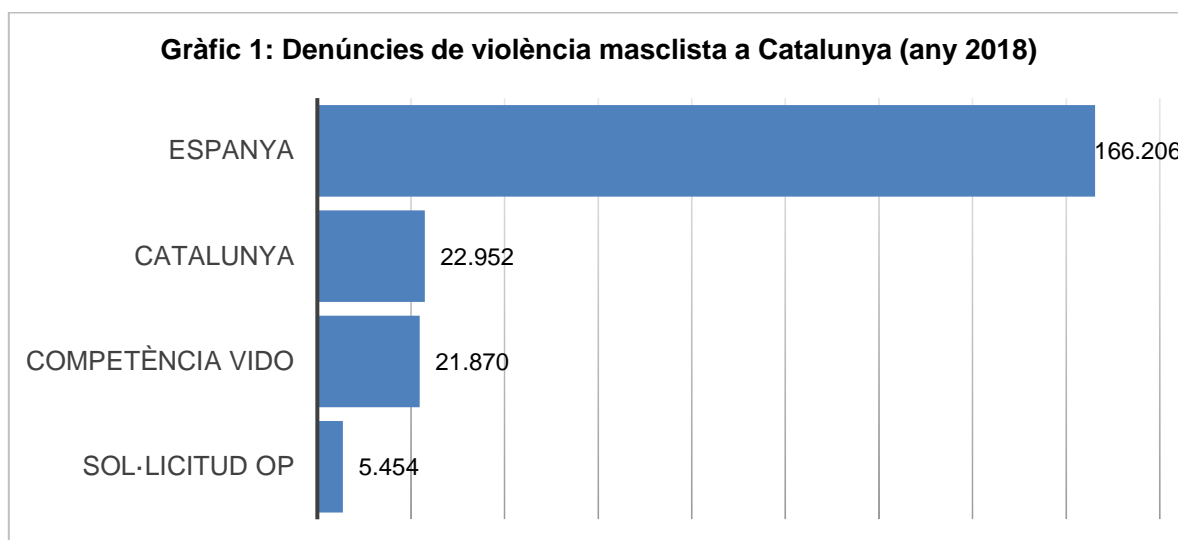
Les mesures civils de l'ordre de protecció han de garantir, en casos de violència de gènere, que el marc de relacions paternofilials sigui coherent amb l'esquema de protecció acordat a la resolució judicial. Les dades mostren que, això no obstant, es continuen utilitzant de manera molt escadussera les mesures civils per limitar la relació entre els fills i les filles amb el pare inculpat o fins i tot condemnat. El més habitual és l'existència de règims de visites ordinaris en aquests casos.

5. Estadístiques sobre les ordres de protecció a Catalunya

L'any 2018, a nivell estatal, es van presentar 755 denúncies més respecte a l'any anterior. En total van ser 166.961 denúncies per violències masclistes presentades als jutjats de violència sobre la dona. Més concretament, a **Catalunya** es van presentar 146 denúncies més respecte al mateix període de temps, és a dir, a la Comunitat catalana, se'n van presentar un total de 23.098 (**13,89%**).

Dins d'aquest percentatge, un **91,99%** (21.248 denúncies) es van considerar casos la competència sobre els quals era dels jutjats de violència sobre la dona (**VIDO**).

De les 21.248 denúncies, en un total de 5.252 se sol·licitava una **ordre de protecció** (**24,71%**).

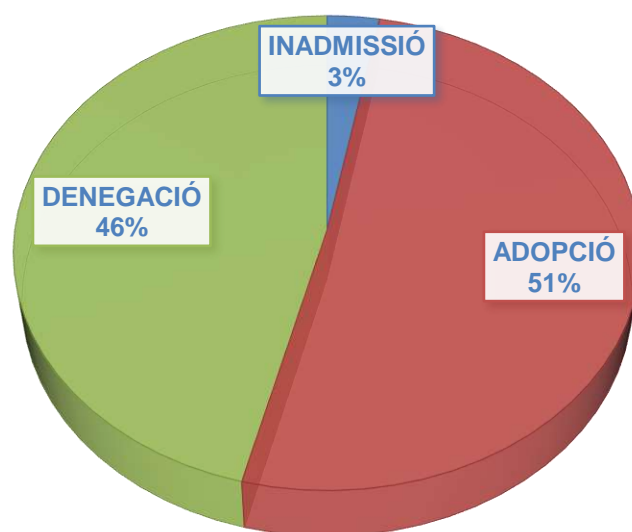
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

Centrant-nos en les 5.252 **denúncies amb ordre de protecció presentades a Catalunya**, podem extreure'n les dades següents:

- Inadmissió – adopció versus denegació
- Incoació del procediment
- Relació incoació – inadmissió – adopció – denegació
- Mesures penals i civils

- Nacionalitat / edat de la dona
- Nacionalitat de l'agressor
- Relació entre dona i agressor

Gràfic 2: Inadmissió - Adopció vs. denegació.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

De les 5.252 sol·licituds d'ordres de protecció, 155 van ser **inadmeses (3%)**, i, per primer cop des de l'any 2011, el nombre d'ordres de protecció **adoptades (2.680 = 51%)** és major que les **denegades (2.417 = 46%)**.

Taula 1: Inadmissió - Adopció vs. Denegació segons el partit judicial.

PARTIT JUDICIAL	Incoades	Inadmeses (absolut i %)		Adoptades (absolut i %)		Denegades (absolut i %)	
MARTORELL	22	0	0,00	17	77,27	5	22,73
MANRESA	111	19	17,12	51	45,95	41	36,94
GRANOLLERS	140	0	0,00	61	43,57	79	56,43
MATARÓ	112	0	0,00	95	84,82	17	15,18
VIC	181	0	0,00	50	27,62	131	72,38
ARENYS DE MAR	168	0	0,00	84	50,00	84	50,00
IGUALADA	71	0	0,00	35	49,30	36	50,70
BERGA	21	0	0,00	7	33,33	14	66,67
VILAFRANCA DEL PENEDÈS	43	0	0,00	43	100,00	0	0,00
BADALONA	399	118	29,57	133	33,33	148	37,09
BARCELONA	1.136	0	0,00	496	43,66	640	56,34
SANT BOI DE LLOBREGAT	54	0	0,00	22	40,74	32	59,26
SABADELL	141	4	2,84	49	34,75	88	62,41
VILANOVA I LA GELTRÚ	89	0	0,00	46	51,69	43	48,31
TERRASSA	135	1	0,74	51	37,78	83	61,48
SANT FELIU DE LLOBREGAT	101	0	0,00	45	44,55	56	55,45
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	226	0	0,00	103	45,58	123	54,42
SANTA COLOMA DE GRAMENET	80	0	0,00	44	55,00	36	45,00
CERDANYOLA V.	120	0	0,00	53	44,17	67	55,83
CORNELLÀ DE LL.	49	0	0,00	24	48,98	25	51,02
GAVÀ	123	0	0,00	103	83,74	20	16,26
MOLLET DEL VALLÈS	65	1	1,54	40	61,54	24	36,92
ESPLUGES DE LLOBREGAT	17	0	0,00	15	88,24	2	11,76
RUBÍ	46	0	0,00	17	36,96	29	63,04
EL PRAT DE LL.	37	0	0,00	20	54,05	17	45,95
FIGUERES	59	0	0,00	36	61,02	23	38,98
GIRONA	117	0	0,00	45	38,46	72	61,54
LA BISBAL D'EMPORDÀ	43	0	0,00	11	25,58	32	74,42
RIPOLL	17	0	0,00	10	58,82	7	41,18

SANTA COLOMA DE FARNERS	50	0	0,00	35	70,00	15	30,00
OLOT	35	0	0,00	12	34,29	23	65,71
BLANES	93	0	0,00	49	52,69	44	47,31
SANT FELIU DE GUÍXOLS	33	0	0,00	17	51,52	16	48,48
PUIGCERDÀ	14	1	7,14	4	28,57	9	64,29
TREMP	19	0	0,00	15	78,95	4	21,05
BALAGUER	25	0	0,00	19	76,00	6	24,00
CERVERA	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
LLEIDA	184	0	0,00	177	96,20	7	3,80
LA SEU D'URGELL	21	0	0,00	21	100,00	0	0,00
VIELHA E MIJARAN	22	0	0,00	8	36,36	14	63,64
SOLSONA	25	0	0,00	18	72,00	7	28,00
EL VENDRELL	175	0	0,00	76	43,43	99	56,57
REUS	182	0	0,00	145	79,67	37	20,33
AMPOSTA	52	0	0,00	41	78,85	11	21,15
VALLS	65	0	0,00	42	64,62	23	35,38
GANDESA	14	0	0,00	6	42,86	8	57,14
TARRAGONA	222	11	4,95	135	60,81	76	34,23
TORTOSA	90	0	0,00	50	55,56	40	44,44
FALSET	8	0	0,00	4	50,00	4	50,00
TOTAL	5.252	155	2,95%	2.680	51,03%	2.417	46,02%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

L'any 2018 s'aconsegueix trencar amb la tendència dels anys anteriors, caracteritzada pel fet que el nombre de denegacions era major que el d'atorgaments. Se'n van concedir el 51,03% del total, versus el 46,02% de denegació.

El partit judicial que més ordres de protecció va concedir va ser, igual que l'any anterior, el de la Seu d'Urgell (100%), amb el mateix percentatge s'hi va incorporar el de Vilafranca del Penedès i va repetir Lleida (96,20%). En sentit oposat, és a dir, on se'n van denegar més, va ser als partits de la Bisbal d'Empordà (74,42%), igual que l'any anterior, Vic (72,38%) i Puigcerdà (64,29%).

Respecte a la inadmissió, torna a aparèixer Badalona (29,57%), seguida del partit judicial de Manresa (17,12%) i Puigcerdà (7,14%). Cal assenyalar el partit judicial de Cervera, ja que no s'hi va incoar cap OP.

Taula 2: Incoacions - Inadmissió - Adopció vs. Denegació d'ordres de protecció a l'àmbit estatal (CA).

Partit judicial	Incoades	Inadmeses	Adoptades	Denegades
Andalusia	8.763	55	6.728	1.980
Aragó	715	0	589	126
Astúries	847	3	615	230
Illes Balears	982	0	832	150
Canàries	2.199	45	1.326	827
Cantàbria	352	0	240	112
Castella i Lleó	1.487	0	1.079	408
Castella - La Manxa	1.771	0	1.286	485
Catalunya	5.252	155	2.680	2.417
Comunitat Valenciana	5.069	51	4.279	739
Extremadura	834	16	660	158
Galícia	2.021	10	1.357	654
Madrid	5.818	34	3.233	2.551
Múrcia	1.648	0	1.174	474
Navarra	368	0	278	90
País Basc	743	23	459	261
La Rioja	307	0	278	29
Espanya	39.176	392	27.093	11.691

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

En l'**àmbit estatal** es van incoar 39.176 ordres de protecció, de les quals 392 (1%) es van inadmetre, 27.093 (69%) van ser adoptades i 11.691 (30%) denegades.

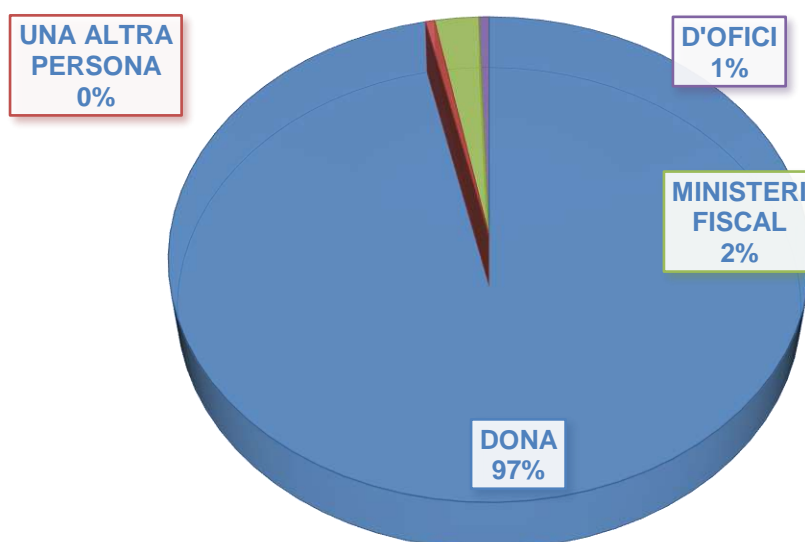
Com a l'any anterior, i sempre en comparació amb la Comunitat catalana, l'adopció d'ordres de protecció es dona en un major percentatge a les comunitats on existeixen **unitats de valoració integral forense**, com reflecteix la taula 3.

Taula 3: CA amb unitats de valoració integral forense de violència de gènere versus Adopció – Denegació de l'ordre de protecció.

CC.AA.	Adopció (%)	Denegació (%)
Castella i Lleó	72%	28%
Castella – La Manxa	73%	23%
Extremadura	80%	20%
Illes Balears	85%	15%
Múrcia	71%	29%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

Gràfic 3: Incoació per procediment.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

L'inici del procediment segueix la mateixa tònica que l'any anterior. De les 5.252 denúncies en què se sol·licita una ordre de protecció, la majoria van ser presentades per la **dona** (un total de 5.068 denúncies, que representen un **97%**).

El segon lloc també l'ocupa el **Ministeri Fiscal** (128 casos = **2%**), augmenta l'inici del procediment **d'ofici** un punt respecte a l'any anterior (30 expedients = **1%**) mentre que disminueixen les presentades per **altres persones** (26 denúncies = **0%**). L'**Administració**, de bell nou, no té representació (**0%**).

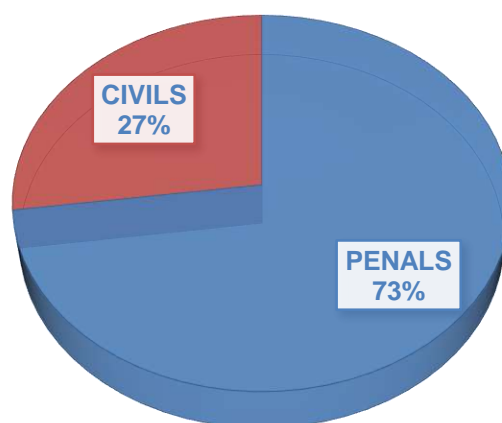
La relació «inadmissió – adopció – denegació versus persona o organisme que incoa el procediment» es recull a la taula 7.

Taula 4: Inadmissió – Adopció – Denegació vs. Persona o organisme que incoa el procediment

	Dona	Una altra persona	M. Fiscal	D'ofici	Adm.
Inadmeses	148	3	4	0	0
Acceptades	2.539	16	95	30	0
Denegades	2.381	7	29	0	0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

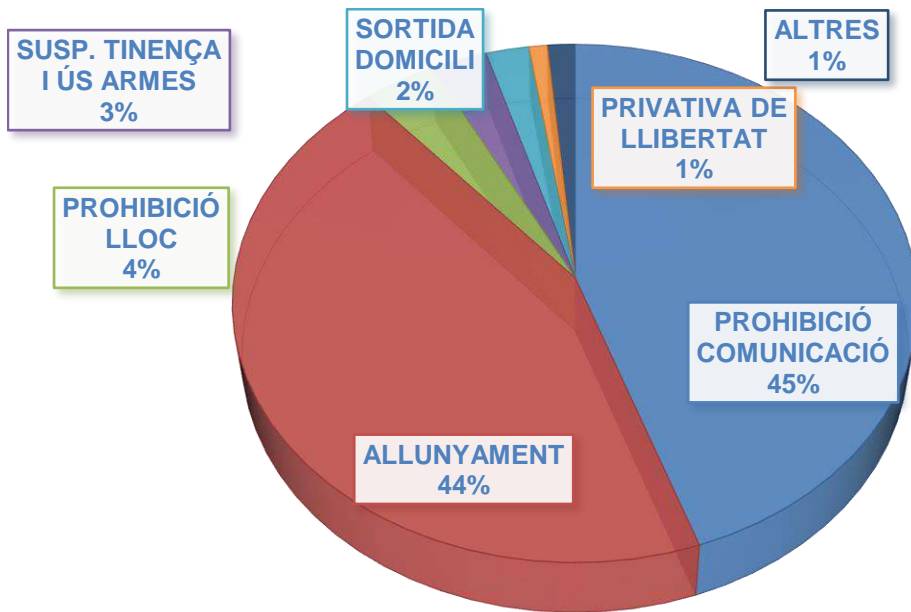
Gràfic 4: Mesures penals vs. Mesures civils.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

Respecte a les mesures, els percentatges són semblants als de l'any anterior. Es van aplicar 4.630 mesures de naturalesa **penal (73%)** i 1.724 de naturalesa **civil (27%)**.

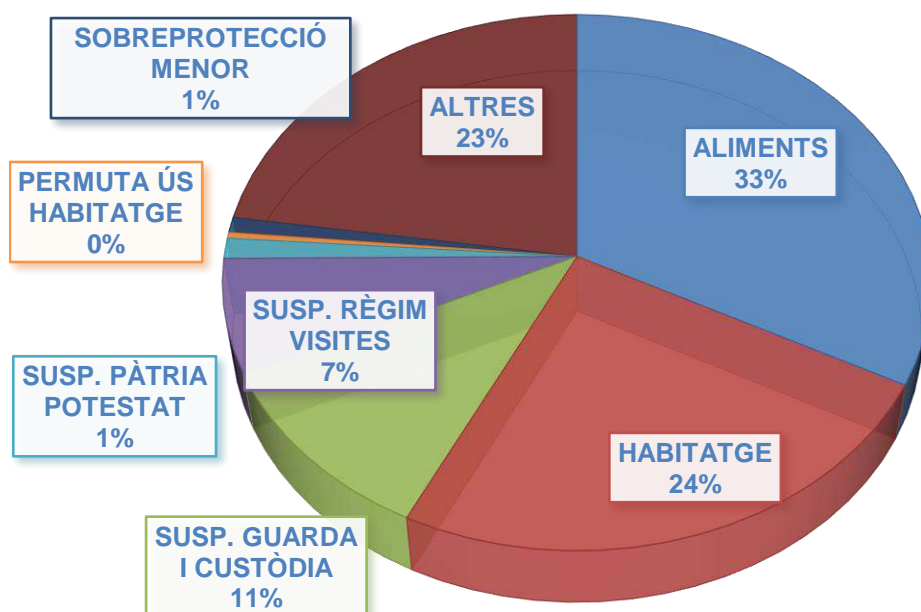
Gràfic 5: Mesures penals.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

- **MESURES PENALS:** es van aplicar un total de 4.630 mesures penals distribuïdes de la següent manera:
 - Prohibició de comunicació: 2.067 vegades – 45%
 - Allunyament: 2.040 vegades – 44%
 - Prohibició de tornar a un determinat lloc: 174 vegades – 4%.
 - Suspensió, tinença, ús d'armes: 135 vegades – 3%
 - Sortida del domicili: 104 vegades – 2%
 - Privativa de llibertat: 43 vegades – 1%
 - Altres: 67 vegades – 1%

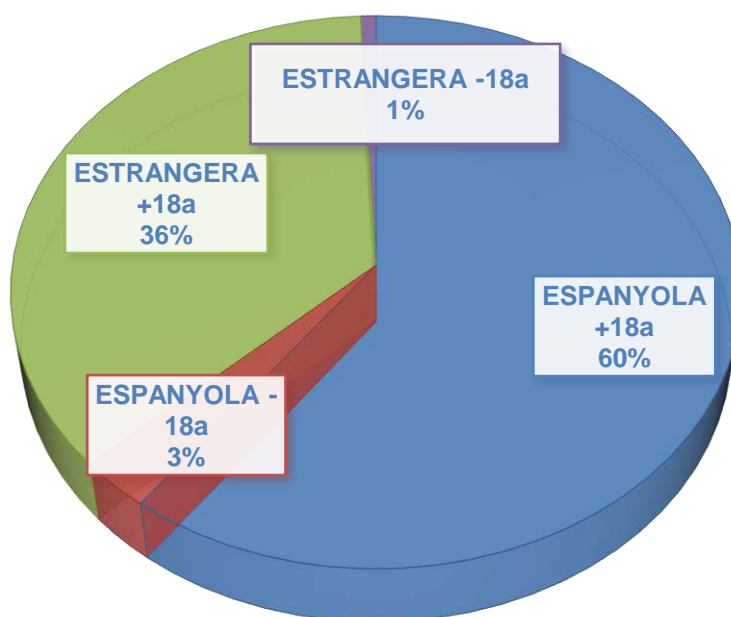
Gràfic 6: Mesures civils.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

- MESURES CIVILS: es van aplicar un total de 1.714 mesures civils, distribuïdes de la següent manera:
 - Prestació d'aliments: 563 vegades – 33%
 - Atribució de la llar familiar: 424 vegades – 24%
 - Suspensió guarda i custòdia: 185 vegades – 11%
 - Suspensió del règim de visites: 119 vegades – 7%
 - Suspensió pàtria potestat: 21 vegades – 1%
 - Permuta ús de la llar: 6 vegades – 0%
 - Sobreprotecció menors: 16 vegades – 1%
 - Altres: 390 vegades- 23%

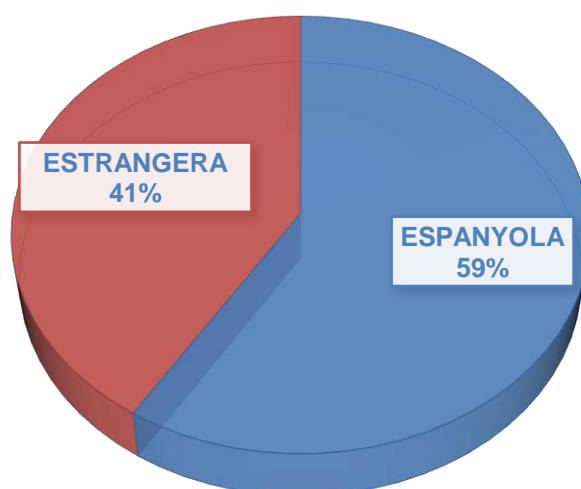
Gràfic 7: Nacionalitat i edat de la dona.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

Un total de 3.315 dones tenien la **nacionalitat espanyola (63%)**, mentre que un total de 1.937 dones eren **estrangeres (37%)**. Dins del primer grup, 3.160 dones eren **majors d'edat (60%)**, i 155 dones encara eren **menors (3%)**. Respecte a les dones estrangeres, 1.898 havien complert els **divuit anys o més (36%)** i 39 dones encara **no** havien assolit la **majoria d'edat (1%)**.

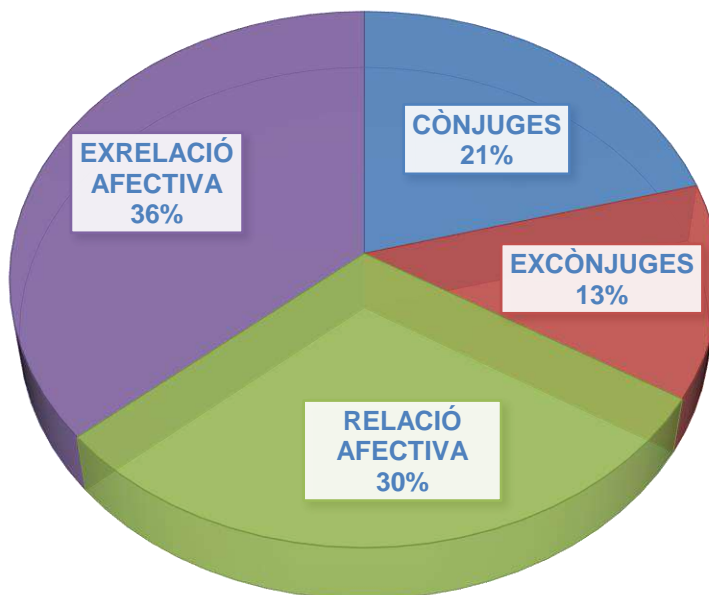
Gràfic 8: Nacionalitat de l'agressor

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

En el cas de l'agressor, 3.096 agressors residien de forma legal a l'Estat, és a dir, ostentaven la **nacionalitat (59%)**, i 2.156 (**41%**) tenien la condició d'**estranger**.

Gràfic 9: Relació entre la dona i l'agressor.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del CGPJ.

Es repeteix el mateix patró que a l'any anterior. Les **exrelacions afectives** es troben en 1.903 casos (**36%**), seguides de les **relaciones afectives**, amb un total de 1.578 (**30%**). Respecte al vincle matrimonial, trobem 1.092 **cònjuges** (**21%**) i 679 **excònjuges** (**13%**).

6. Anàlisi dels expedients judicials sobre ordres de protecció

6.1. La denúncia de les dones i l'atestat policial

La denúncia es pot presentar davant del jutjat o dels cossos policials. Gran part de les denúncies són recollides per l'OAC (Oficina d'Atenció al Ciutadà), que és gairebé sempre l'indret encarregat de fer la valoració policial del risc. La majoria de les denúncies són presentades davant del cos de Mossos d'Esquadra (87,2%), un 5,3% a les policies locals, un 1,34% davant de la Guàrdia Civil i un 4,7% al jutjat de guàrdia. En el 87% dels casos en què l'ordre va ser presentada davant de la policia local es va concedir l'ordre de protecció (un total de set casos de vuit). En el cas de les denúncies presentades davant dels Mossos d'Esquadra, l'índex de concessió és del 62%, i al Jutjat de Guàrdia del 14,2% (un de sis casos). La denunciante té la possibilitat de ser assessorada i acompanyada en la interposició de la denúncia per una/un advocada/advocat.

En la gran majoria dels expedients és la mateixa dona qui denuncia els fets. En els supòsits en què la denúncia és feta per altres familiars, es pot apreciar un lleuger augment de les concessions de les ordres de protecció.

Taula 5: Qui denuncia els fets?

PERSONA QUE DENUNCIA	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Denúncia de la víctima	58,52% 79	41,48% 56	90,60% 135
Denúncia dels fills/es	100% 3	0% 0	2,01% 3
Denúncia de membres de la família	66,67% 2	33,33% 1	2,01% 3
Denúncia de veïns/es	80% 4	20% 1	3,36% 5
Denúncia d'altres persones de l'àmbit privat	100% 3	0% 0	2,01% 3
Denúncia d'ofici la persona que exerceix un ofici públic (ex. treballadora social)	0% 0	0% 0	0% 0
Denúncia personal mèdic	33,33% 1	66,67% 2	2,01% 3
Denúncia de la policia	100% 2	0% 0	1,34% 2
Denúncia del Ministeri Fiscal	0% 0	0% 0	0% 0

Font: Elaboració pròpia.

La inexistència d'un atestat policial té una clara relació amb la denegació de l'ordre de protecció. En set dels vuit casos en què no hi ha atestat policial, l'ordre de protecció és denegada.

Taula 6: Hi ha atestat policial?

ATESTAT POLICIAL	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Sí	63,12% 89	36,88% 52	94,63% 141
No	12,50% 1	87,50% 7	5,37% 8
TOTAL	90	59	149

Font: Elaboració pròpia.

El delictes pel qual s'investiga en seu policial principalment és el de maltractament físic o psicològic puntual de l'art.153 CP, representa un 62,67% dels casos. En segon lloc apareixen les amenaces de l'art.171 CP, amb el 33,33%. Tot seguit ens trobem amb el delictes de vexacions injustes i injúries lleus de l'art. 173 CP que en representa un 16%. Per acabar, apareixen els delictes de lesions (més greus) de l'art. 147 i 148 CP i els de coaccions de l'art. 172 CP. Ambdós casos representen el 10,67%.

Taula 7: Descripció jurídica dels fets en l'atestat policial.

TIPUS PENAL	RESULTAT
Lesions (art. 147 i 148 CP)	10,74% 16
Mutilació genital femenina (art. 149.2CP)	0% 0
Maltractament físic o psicològic (art. 153 CP)	62,42% 93
Amenaces (art. 171 CP)	32,89% 49
Delictes lleus d'amenaces lleus (art. 171.7 CP)	1,34% 2
Coaccions (art. 172 CP)	10,74% 16
Delictes d'assetjament <i>stalking</i> (art. 172 ter CP)	8,05% 12
Delictes de matrimoni forçats (art. 172 bis 1 CP)	0% 0
Delictes lleus de coaccions (art. 172.3 CP)	0% 0
Delictes lleus de vexacions injustes i injúries de caràcter lleu (art. 173 CP)	16,11% 24
Habitualitat (art. 173.2 CP)	7,38%

	11
Delicte de tràfic de persones (art. 177 bis CP)	0% 0
Delicte d'agressions sexuals (art. 178 i 179 C)	4,70% 7
Delicte d'abusos sexuals (art. 181 CP)	1,34% 2
Delicte d'assetjament sexual (art. 184 CP)	0,67% 1
Delicte de prostitució forçada (art. 187 CP)	0% 0
Difusió de continguts íntims sense consentiment <i>sexting</i> (art. 197.7 CP)	0,67% 1
Trencament de condemna (art. 468 CP)	0,67% 1
Delicte lleu de trencament de condemna (art. 468.3 CP)	0% 0
Altres	14,09% 21

Font: Elaboració pròpia.

A la denúncia hi apareix molt poca informació recollida. Només en 65 dels 149 expedients es detalla quan va començar la violència (43%), i la descripció concreta dels actes violents es troba només en un 42% dels casos. En canvi, destaca l'habitualitat en un 21%. Un element força absent en els atestats és una descripció de l'estat emocional de la dona, que es recull poc freqüentment i de forma poc acurada. Aquesta falta d'informació en l'atestat és un fet molt greu, ja que sabem que només una petita part de les dones prenen la decisió de denunciar i arribar a la denúncia ja que implica superar nombroses dificultats (Bodelón, 2013).

Taula 8: Estat de la víctima en el moment de la denúncia.

ESTAT DE LA DONA	RESULTAT
Confusa, espantada, ansiosa	8,48% 12
Agressiva, «histèrica»	0% 0
Tranquil·la	2,82% 4
Amb por	18,31% 26
Estat de xoc	0% 0
No disponible	70,42% 100
Altres	10,56% 15

Font: Elaboració pròpia.

Igualment, resulta preocupant que l'ampla afectació dels/les menors com a covíctimes o víctimes directes sigui poc descrita als atestats.

Taula 9: Afectació dels/les menors.

IMPLICACIÓ DELS/LES MENORS	RESULTAT
Sí, en l'episodi o episodis contra la mare és també covíctima	26,85% 40
Sí, la violència va se directa contra el/la fill/a (qualsevol tipus de violència)	6,71% 10
Sí, negligència moral o econòmica contra el /la fill/a	2,68% 4
No	42,95% 64
No disponible	20,81% 31
TOTAL	149

Font: Elaboració pròpia.

Un 30,8% dels agressors són detinguts per la policia.

Taula 10: Detencions policials dels agressors.

DETENCIÓ DE L'AGRESSOR	RESULTAT
Sí	30,87% 46
No	55,03% 82
No disponible	14,09% 21
TOTAL	149

Font: Elaboració pròpia.

6.2. La valoració policial del risc

La valoració del risc que fa el cos de seguretat dels Mossos d'Esquadra s'elabora a través d'una eina informàtica denominada QPVR –Qüestionari Policial de Valoració de Risc–, consistent en un qüestionari d'unes 25 o 30 preguntes que es fa a les dones. No es fa directament, és a dir, no es llegeixen les preguntes una per una, sinó que a través de la mateixa declaració de la dona, els agents van contestant aquest

qüestionari, sense fer-li la bateria de preguntes directament. Aquest qüestionari no és públic.

La valoració del risc resulta no apreciada en el 58% del casos, un 26,67% del casos es consideren de risc baix, un 2,67% de risc mitjà, i no s'ha trobat en cap dels 150 expedients un risc alt o molt alt. Aquesta és una dada molt preocupant, ja que en el conjunt d'expedients es troben relats de situacions de violència greu, amb presència de menors, o agressors reincidents, elements que farien pressuposar l'existència d'un risc elevat en bastants casos. També és molt significatiu que en un 12% dels casos no s'ha realitzat la valoració del risc. En aquesta situació s'han trobat expedients amb denúncies creuades, denúncies presentades al jutjat de guàrdia o bé presentades davant la policia local.

Taula 11: Valoració policial del risc.

VALORACIÓ POLICIAL	RESULTAT
No apreciat	58,67% 88
Baix	26,67% 40
Mitjà	2,67% 4
Alt	0% 0
Molt alt	0% 0
No disponible	12% 18
TOTAL	150

Font: Elaboració pròpia.

En un 55,17% del casos en què el risc és «no apreciat» no es concedeix posteriorment, en seu judicial, l'ordre protecció. La no-apreciació del risc en seu policial resulta determinant per a la denegació de moltes ordres de protecció.

Taula 12: Valoració del risc policial i relació amb la concessió / denegació de l'ordre de protecció.

VALORACIÓ RISC EN SEU POLICIAL	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
No apreciat	44,83% 39	55,17% 48	58,39% 87
Baix	85% 34	15% 6	26,85% 40
Mitjà	100%	0%	2,68%

	4	0	4
Alt	0%	0%	0%
	0	0	0
Molt alt	0%	0%	0%
	0	0	0
No disponible	72,22%	27,78%	12,08%
	13	5	18
TOTAL	90	59	149

Font: Elaboració pròpia.

En relació amb la qualificació que l'atestat fa dels fets, també s'ha estudiat quin nivell d'atorgaments o denegacions de l'ordre de protecció es correspon amb cada delictes. És a dir, quin nivell de denegacions o concessions té cada delictes considerat aïlladament. Destaquem que:

- El delictes de lesions greus (articles 147 i 148 CP) té un 100% de concessió de l'ordre de protecció.
- El delictes d'agressions sexual (articles 178 i 179 CP) té un 71,4% de concessions.
- El maltractament físic o psicològic (art. 153 CP) representa un 66,7%.

Una de les dades preocupants és que quan la violència és habitual (art. 173.2 CP) la concessió de les ordres de protecció és molt baixa, un 27%.

Taula 13: Descripció judicial dels fets i nivells de concessió /denegació de l'ordre de protecció.

TIPUS PENAL	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Lesions (art. 147 i 148 CP)	100%	0%	10,74%
	16	0	16
Mutilació genital femenina (art. 149.2CP)	0%	0%	0%
	0	0	0
Maltractament físic o psicològic (art. 153 CP)	66,67%	33,33%	62,42%
	62	31	93
Amenaces (art. 171 CP)	59,18%	40,82%	32,89%
	29	20	49
Delictes lleus d'amenaces lleus (art. 171.7 CP)	0%	100%	1,34%
	0	2	2
Coaccions (art. 172 CP)	50%	50%	10,74%
	8	8	16
Delictes d'assetjament <i>stalking</i> (art. 172 ter CP)	58,33%	41,67%	8,05%
	7	5	12
Delictes de matrimoni forçats (art. 172 bis 1 CP)	0%	0%	0%
	0	0	0
Delictes lleus de coaccions (art. 172.3 CP)	0%	0%	0%

	0	0	0
Delicte lleu de vexacions injustes i injúries de caràcter lleu (art. 173 CP)	54,17% 13	45,83% 11	16,11% 24
Habitualitat (art. 173.2 CP)	27,27% 3	72,73% 8	7,38% 11
Delicte de tràfic de persones (art. 177 bis CP)	0% 0	0% 0	0% 0
Delicte d'agressions sexuals (art. 178 i 179 C)	71,43% 5	28,57% 2	4,70% 7
Delicte d'abusos sexuals (art. 181 CP)	50% 1	50% 1	1,34% 2
Delicte d'assetjament sexual (art. 184 CP)	100% 1	0% 0	0,67% 1
Delicte de prostitució forçada (art. 187 CP)	0% 0	0% 0	0% 0
Difusió de continguts íntims sense consentiment <i>sexting</i> (art. 197.7 CP)	0% 0	100% 1	0,67% 1
Trencament de condemna (art. 468 CP)	100% 1	0% 0	0,67% 1
Delicte lleu de trencament de condemna (art. 468.3 CP)	0% 0	0% 0	0% 0
Altres	80,95% 17	19,05% 4	14,09% 21
TOTAL	90	59	149

Font: Elaboració pròpia.

La informació que conté –o no– la denúncia també determina la concessió o la denegació de l'ordre de protecció. Per estudiar aquest tema, en la nostra anàlisi d'expedients es van buidar les denúncies tenint en compte la informació que s'hi havia inclòs.

En el nostre estudi, es concedeix l'ordre de protecció en 90 casos (60,67%), mentre que en 59 casos (39,33%) és denegada. Tenint en compte això, veiem que del total de casos en què s'especifica la presència de menors en els fets violents, l'ordre de protecció és denegada en un 37% (20 de 54 casos). Els elements que semblen estar més relacionats entre la concessió de l'ordre de protecció i la seva concessió són:

- La descripció detalla dels episodis, ja que en el 80% dels casos en què es fa s'atorga l'ordre de protecció.
- Descripció dels comportaments violents (80%).
- Denúncies anteriors contra l'agressor (85%).

En canvi, el fet d'anar a urgències sola o amb la policia (68% i 66% de concessions respectivament), o la presència de menors (62%), s'hi troben menys relacionats.

6.3. L'assistència lletrada de la dona que ha patit violència de gènere.

Hem de distingir dos moments: l'assistència lletrada amb què les dones que han patit violència de gènere poden posar la denúncia en seu policial i l'assistència lletrada judicial posterior. En la declaració en seu policial les dones poden estar acompanyades d'una advocada o advocat. El 84% de les dones disposen d'assistència lletrada al jutjat, però només un 16% de les dones en disposen en el moment de presentar la denúncia. Això és un element molt rellevant, ja que l'acompanyament inicial de l'advocada o advocat augmenta la possibilitat d'obtenir una ordre de protecció. En el nostre estudi, només 21 dones (16%) van presentar la denúncia acompanyades d'advocada o advocat. En el 71% d'aquests casos es va concedir l'ordre de protecció, mentre que quan les dones no presenten la denuncia acompanyades d'advocada o advocat (80,1%), la probabilitat d'obtenir una ordre de protecció baixa fins al 59%.

Taula 14: Presència de l'assistència lletrada durant la denegació i relació amb la concessió/denegació de l'ordre de protecció.

ASSISTÈNCIA LLETRADA	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Sí	71,43% 15	28,57% 6	16,03% 21
No	59,05% 62	40,95% 43	80,15% 105
No disponible	20% 1	80% 4	3,82% 5
TOTAL	78	53	131

Font: Elaboració pròpia.

El 79,3% de les advocades o advocats que acompanyen les dones són d'ofici, i és en aquests casos quan apareix un percentatge una mica superior de concessions d'ordres de protecció. L'explicació d'aquest fet pot tenir relació amb l'existència de torns d'ofici especialitzats en violència de gènere i amb el paper de la formació especialitzada d'aquestes lletrades o lletrats.

Taula 15: Actuació pública/privada de l'assistència lletrada en relació amb la concessió / denegació de l'ordre de protecció.

ASSISTÈNCIA LLETRADA	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
D'ofici (públic)	61,54% 64	38,46% 40	79,39% 104
De pagament (privat)	50% 13	50% 13	19,85% 26
No disponible	100% 1	0% 0	0,76% 1
TOTAL	78	53	131

Font: Elaboració pròpia.

En el cas dels agressors, l'existència d'una advocada o advocat de caire privat augmenta la possibilitat d'eludir les mesures d'una ordre de protecció (55,5%), més que si es tracta d'una advocada o advocat d'ofici (36,45%).

6.4. La fase probatòria

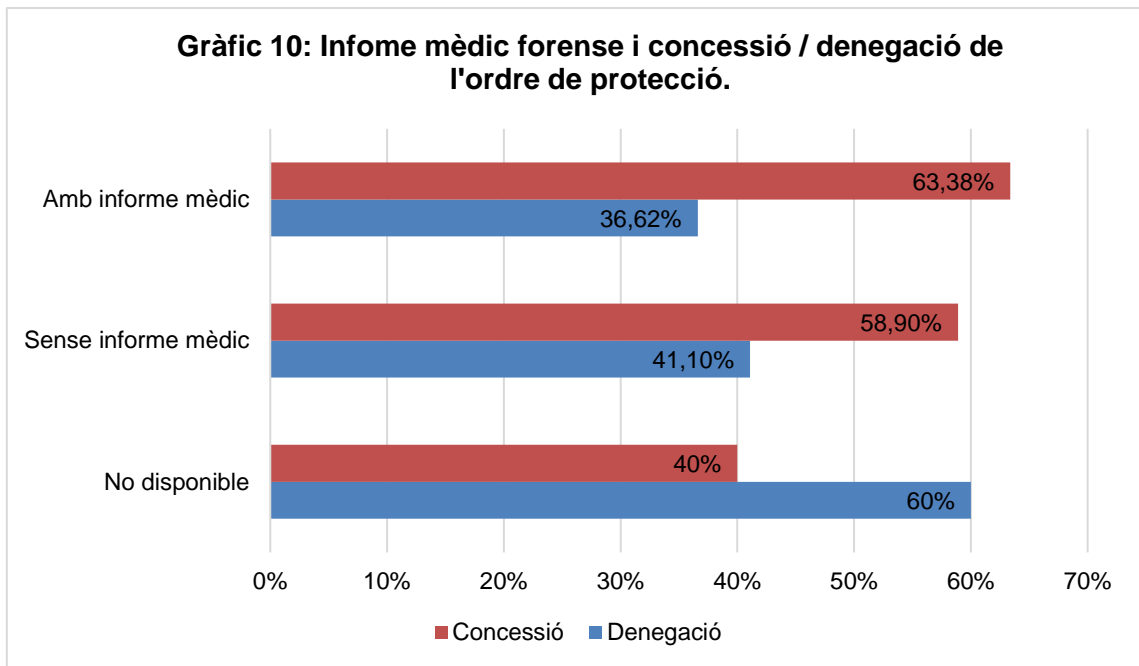
Els elements probatoris són essencials per conformar la decisió judicial. En primer lloc, s'ha de tenir en compte que només es practiquen diligències de prova que no són la declaració de la víctima i l'agressor (evidències/intervencions telefòniques, informes mèdics forenses, diligències complementàries, testimonis) en el 46% dels casos (70 expedients). La pràctica d'aquestes diligències fonamenta la concessió d'ordres de protecció. Analitzarem a continuació alguns d'aquest elements probatoris.

6.4.1. Evidències/intervencions telefòniques

A 62 expedients hi consten elements probatoris vinculats a evidències telefòniques. L'existència d'aquest tipus de proves es relaciona amb una taxa més elevada d'ordres de protecció, i en representa un 70,90% (quan no hi ha aquest tipus de prova trobem una concessió del 50,52%).

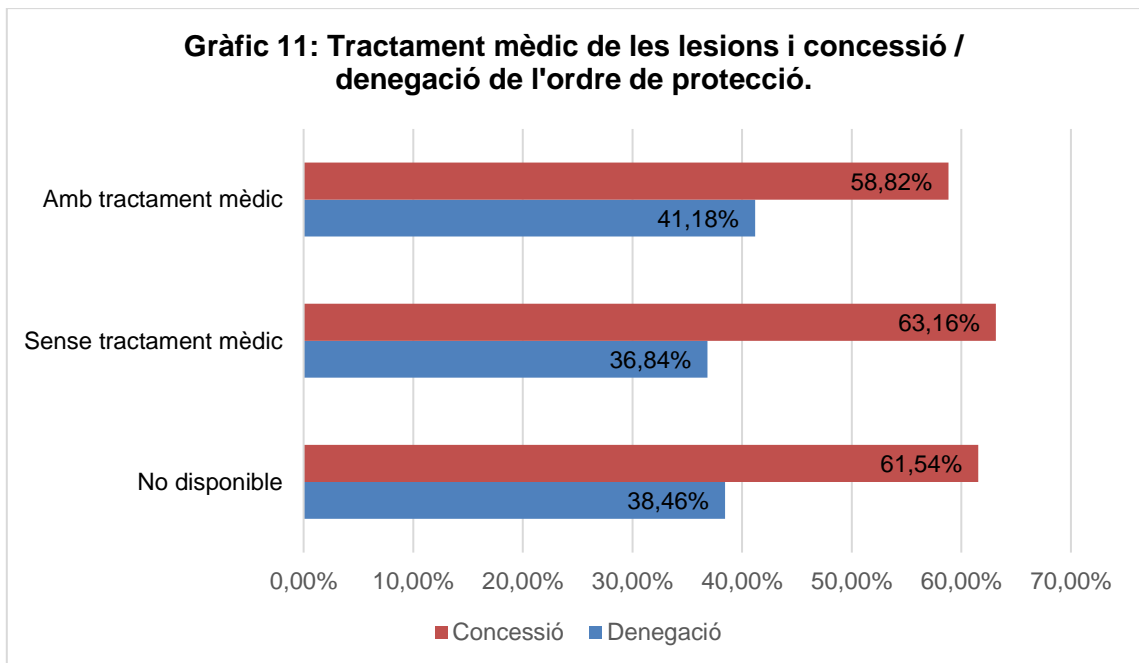
6.4.2. Informes mèdics forenses

En el 47% dels casos hi ha informes mèdics forenses, i en un 63,38% d'aquests casos es concedeix l'ordre de protecció. La no-existència d'aquest informe augmenta la possibilitat de que es vegi denegada fins al 41%.

Font: Elaboració pròpia.

Quan les lesions són greus i requereixen tractament mèdic, la possibilitat d'obtenir una ordre de protecció és del 58,82%, però, sorprenentment, quan no es requereix aquest tractament mèdic augmenten les ordres de protecció fins al 63,1%.

Font: Elaboració pròpia.

6.4.3. Diligències complementàries

La sol·licitud de diligències complementàries també augmenta la probabilitat que es concedeixi l'ordre de protecció fins al 76,92% del casos, mentre que quan no se'n sol·liciten, la concessió baixa fins al 56,52%.

6.4.4. Testimonis

En 69 expedients hi ha testimonis dels fets de violència de gènere, la qual cosa representa un 46,31%. La declaració dels testimonis també es vincula a una major taxa de concessions, un 72%, davant un 47% quan no hi ha testimonis.

Els testimonis que semblen més qualificats per provar la violència i que, per tant, es relacionen més clarament amb l'atorgament de les ordres de protecció són els de la policia, treballadors socials i altres instàncies oficials. És destacable l'escassa presència de testimonis d'institucions. La majoria dels testimonis són del cercle familiar i d'amistats.

Taula 16: Tipus de testimonis i concessió / denegació de l'ordre de protecció.

TESTIMONIS	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Membres de la família o parents	70,73% 29	29,27% 12	59,42% 41
Amistats o coneguts	64,29% 9	35,71% 5	20,29% 14
Veïns/es	57,14% 4	42,86% 3	10,14% 7
Treballadores socials	100% 2	0% 0	2,90% 2
Doctors/es, infermers/es o personal mèdic d'urgències	0% 0	0% 0	0% 0
Policia	100% 3	0% 0	4,35% 3
Personal del centre d'atenció a violències de gènere/ casa d'acollida	0% 0	0% 0	0% 0
Altres d'ONG	0% 0	0% 0	0% 0
Personal d'altres serveis o dels serveis legals	0% 0	0% 0	0% 0
Testimonis no registrats	100% 2	0% 0	2,90% 2
Altres	85% 17	15% 3	28,99% 20
TOTAL	50	19	69

Font: Elaboració pròpia.

6.4.5. La valoració forense del jutjat

La valoració forense es va realitzar en 32 casos (un 21%), una xifra clarament baixa. En el casos en què no s'ha realitzat la valoració, la taxa de concessió és del 57,14%, mentre que quan se n'ha realitzat, el percentatge augmenta fins al 71,88%.

Un dels factors fonamentals de la fase probatòria és la declaració de la dona i de l'agressor. Analitzem a continuació aquests dos elements.

6.4.6. La declaració de la dona

La declaració de la dona agredida és essencial en els procediments de violència de gènere. En el nostre estudi hem trobat que declaren 137 dones (un 91,95%), i només una dona s'acull al dret a no declarar de l'art 416 de LECrim, mentre que tres no declaren.

Quan les dones declaren, la concessió de l'ordre de protecció és del 61%. En els tres casos en què no declaren, la concessió és del 100%, mentre que en el cas en què la dona s'acull a l'art. 416 LECrim, l'ordre és denegada. Els tres casos en què les dones no declaren són casos en els quals les dones es troben en situacions d'especial vulneració dels seu drets i en els quals els fets tenen lloc al carrer amb testimonis.

Expliquem, a continuació, un dels casos, ja que creiem que ajuda a entendre aquest tipus d'expedients. Es tracta d'una dona migrant, agredida pel seu marit al carrer. Hi ha testimonis de l'agressió i detenció policial. La dona no va voler denunciar els fets, i el Mossos d'Esquadra van iniciar la denúncia d'ofici. El jutge va decretar ordre d'allunyament de 1000 metres i prohibició de comunicació durant un any:

«[...] indicios fundados de delito [...] aun cuando ella no haya querido declarar. Contamos con la manifestación del testigo presencial [...] declaración que ha sido muy precisa sin que exista ningún motivo para dudar de la misma [...] situación objetiva de riesgo derivada de esa situación de dependencia emocional de a denunciante [...] capaz de agredirle en la vía pública sin importarle la presencia de testigos, ¿qué no será capaz de hacer en la intimidad del domicilio? [...] concedemos la OP incluso contra la voluntad expresa de ella. Voluntad expresa que no impedirá que, si él la quebranta, aun cuando sea con el consentimiento de ella, ingrese en prisión provisional.»

En aquest cas, està clara tant l'existència de violència de gènere i la seva gravetat, com el fet que la dona agredida es troba en una situació que li impedeix denunciar. En aquest supòsit, crida l'atenció que el fet de no denunciar es vinculi únicament amb la dependència emocional i no amb tot el conjunt d'elements que apareixen en la violència de gènere i que poden implicar dependències d'altres tipus com l'econòmica, vincles amb les filles o fills, o la situació migratòria.

Partint de la informació disponible als expedients sobre la declaració de la dona en seu judicial, podem analitzar quin és el comportament de les dones a les declaracions. En general, es troba poca informació per valorar com es troba la dona (en el 82% dels casos no és possible tenir elements). Destacaríem que només en un 10% dels casos apareix una descripció clara i ferma de la violència. En un 4% minimitza o nega la violència, i en un 2,68% del casos apareix una conducta de protecció de les filles o fills.

Taula 12: Comportaments de la víctima durant la declaració.

COMPORTAMENT	RESULTAT
Minimitza o nega la violència	4,3% 6
Insulta/acusa a la parella de violència	1,34% 2
Reticent	0,67% 1
Narració clara i ferma de la violència	10,07% 15
Agressiva físicament contra la (ex)parella	0% 0
Agressiva físicament contra la policia	0% 0
«Sota control»	0% 0
Protectora cap als fills/es	2,68% 4
No disponible	82,55% 123
Altres	2,68% 4

Font: Elaboració pròpia.

6.4.7. La declaració de l'agressor

En el 73% dels expedients hi ha declaració de l'agressor. El 79,26% de les seves advocades o advocats són d'ofici, i el 13,33% privats. Quan va acompanyat d'advocada o advocat privat, augmenten les denegacions d'ordres de protecció (un 55%), davant un 36% de denegació quan l'advocat és d'ofici.

En la nostra anàlisi de l'atestat policial hem buscat si hi ha una descripció de l'estat emocional de l'agressor. Aquesta descripció es troba poc freqüentment. El més present és la referència a l'agressivitat de l'agressor, en un 6% dels casos. En la declaració en seu judicial trobem també escasses referències a l'estat anímic, però en aquest cas s'indica menys l'agressivitat (2%). És necessari destacar que un 10% dels agressors neguen o minimitzen la violència, un 5% acusen la dona agredida de ser també violenta i un 3,3% les insulten o responsabilitzen la parella de la seva violència.

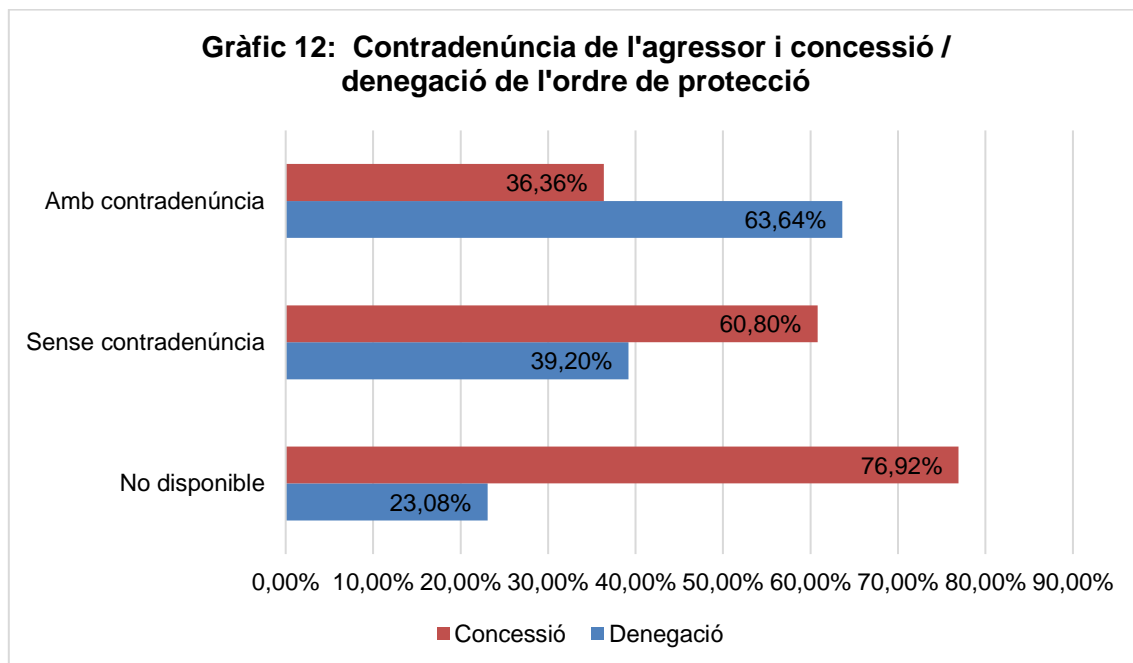
Taula 13: Comportaments de l'agressor en la declaració judicial.

COMPORTAMENT	RESULTAT
Minimitza o nega la violència	10,07% 15
Insulta/acusa a la parella de violència	3,36% 5
Acusa a la víctima de ser violenta	5,37% 8
Reticent	1,34% 2
Admet la violència	1,34% 2
Agressiva físicament contra la (ex)parella	2,01% 3
Agressiva físicament contra la policia	0,67% 1
«Sota control»	0% 0
Agressiu cap als fills/es	1,34% 2
No disponible	83,89% 125
Altres	3,36% 5

Font: Elaboració pròpia.

Cal destacar que, en el treball, s'hi ha constatat el fenomen de les contradenúncies, ja assenyalat com un nou element de conducta agressiva contra les dones per diversos estudis (Miren Ortubay, 2015). Hi ha una clara relació entre les contradenúncies

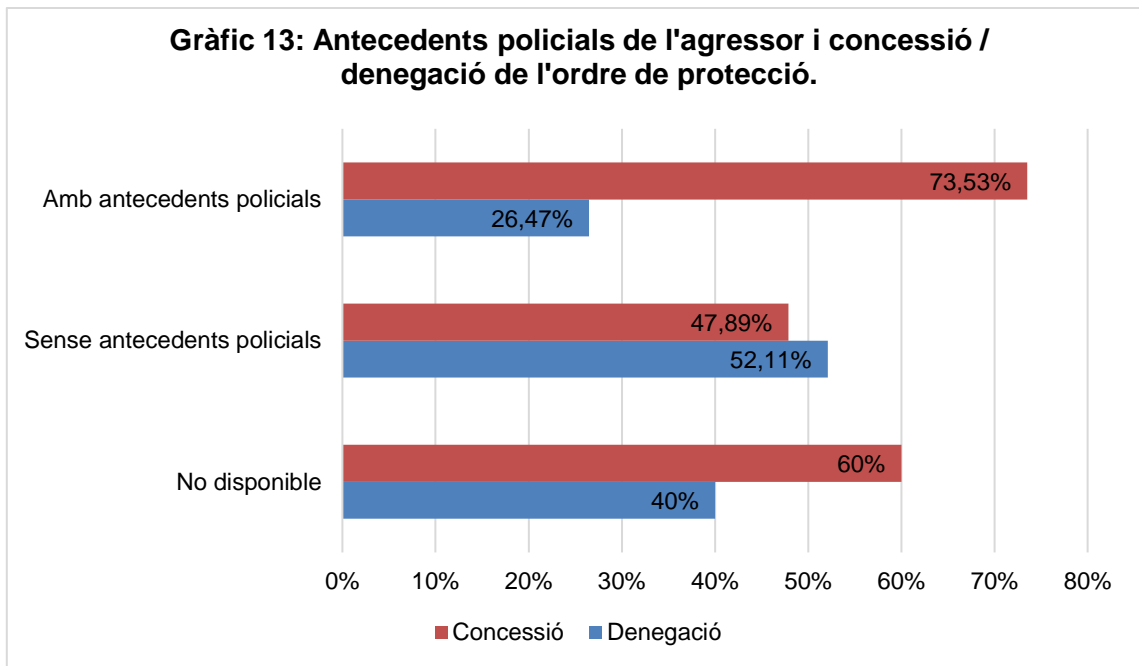
presentades pels agressors i una menor probabilitat d'obtenir una ordre de protecció. En un total d'onze casos l'agressor va denunciar també la dona, i en un 63% (7 casos) d'aquests casos la dona no va obtenir l'ordre de protecció.

Font: Elaboració pròpia.

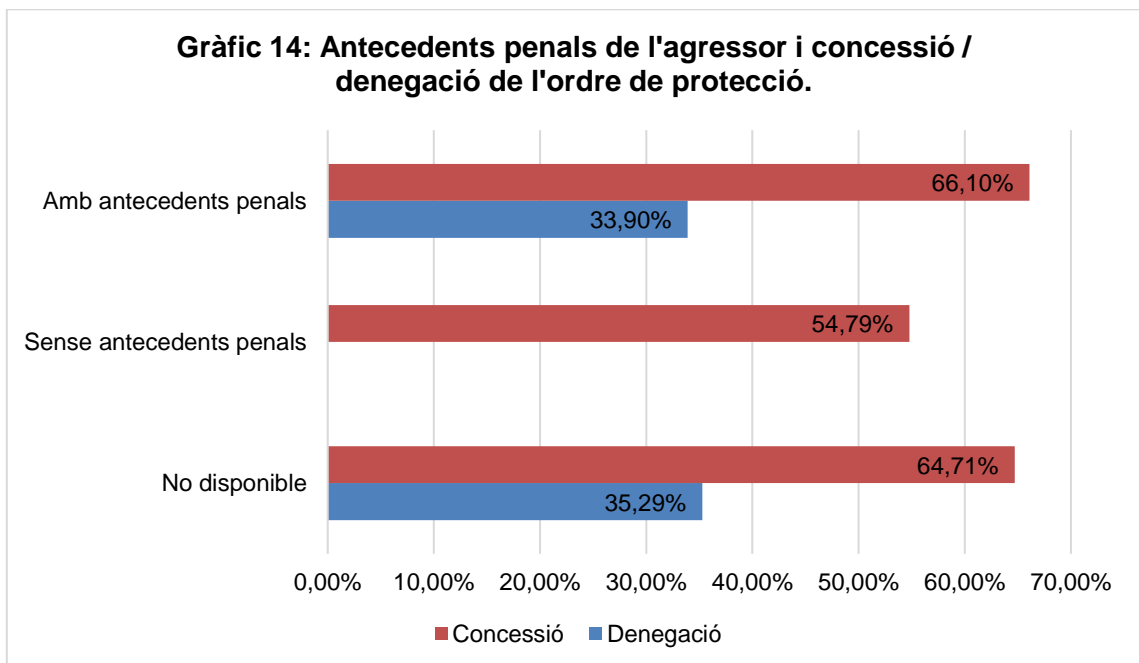
6.4.8. Els antecedents policials i judicials

El antecedents policials es troben entre les diligències que es practiquen en seu policials, i formen part de l'atestat. Els antecedents penals formen part de la fase probatòria. El 45% dels agressors tenen antecedents policials, un total de 68 homes de 149. En el 75% del casos en què hi ha antecedents policials es concedeix l'ordre de protecció.

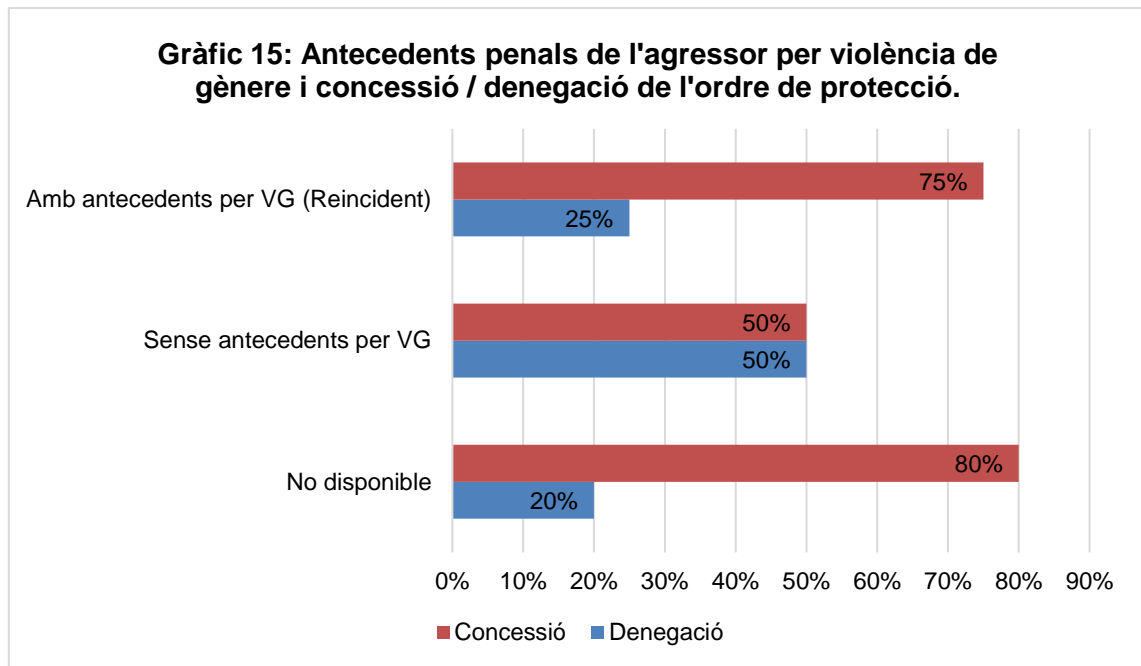
Font: Elaboració pròpia.

Un total de 39 homes tenen antecedents penals (un 39,60%), i d'aquests 32 són antecedents per violència de gènere. En cas que existeixin antecedents penals, la ràtio de concessió és del 66,1%, i augmenta fins al 75% quan aquests antecedents són per violència de gènere.

Font: Elaboració pròpia.

Quan hi ha antecedents penals per violència de gènere, és a dir, que l'agressor és reincident, la xifra de concessions augmenta fins al 75% dels casos.

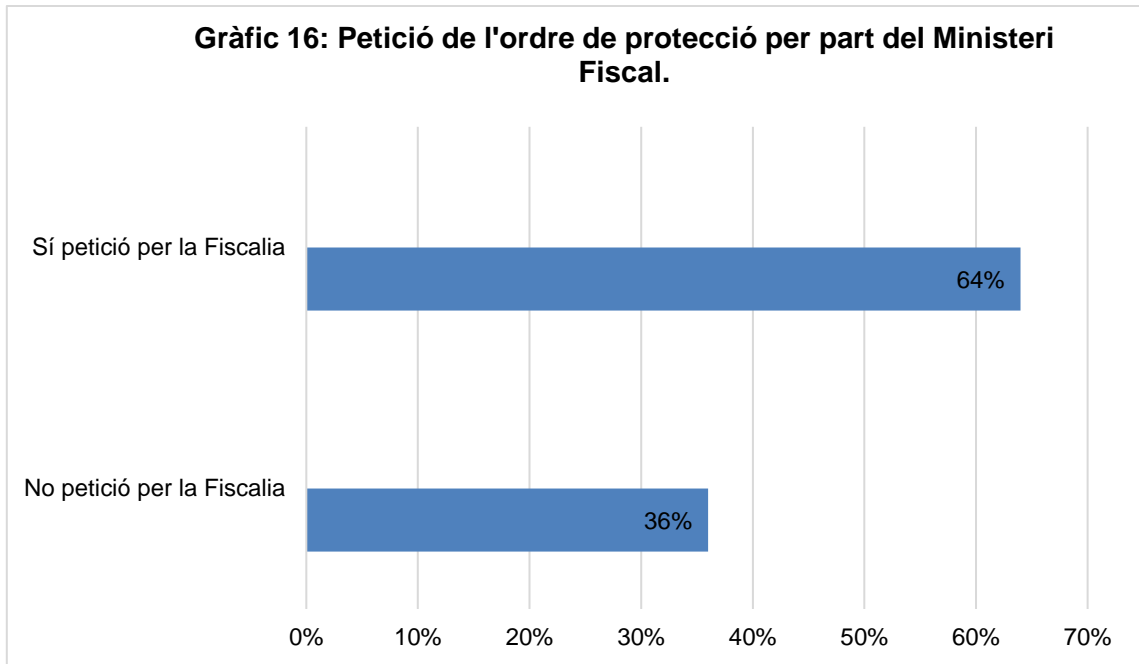

En 46 casos dels 149 hi ha denúncies anteriors de la dona cap a l'agressor, xifra que representa un 30,80% del total. Aquest factor facilita la concessió de l'ordre de protecció, que es dona en un 73% dels casos.

La detenció de l'agressor també està relacionada amb un major grau d'obtenció de l'ordre de protecció. Dels 46 casos en què l'agressor va ser detingut policialment, en 37 expedients es va concedir l'ordre de protecció. Tot i així, cal valorar que en nou casos en els quals hi va haver una detenció policial i, per tant, es va adoptar una mesura prèvia d'assegurament del detingut, no es va atorgar l'ordre de protecció. Quan la mesura judicial que es pren amb el detingut és la presó provisional (només un cas dels 149) s'atorga l'ordre de protecció.

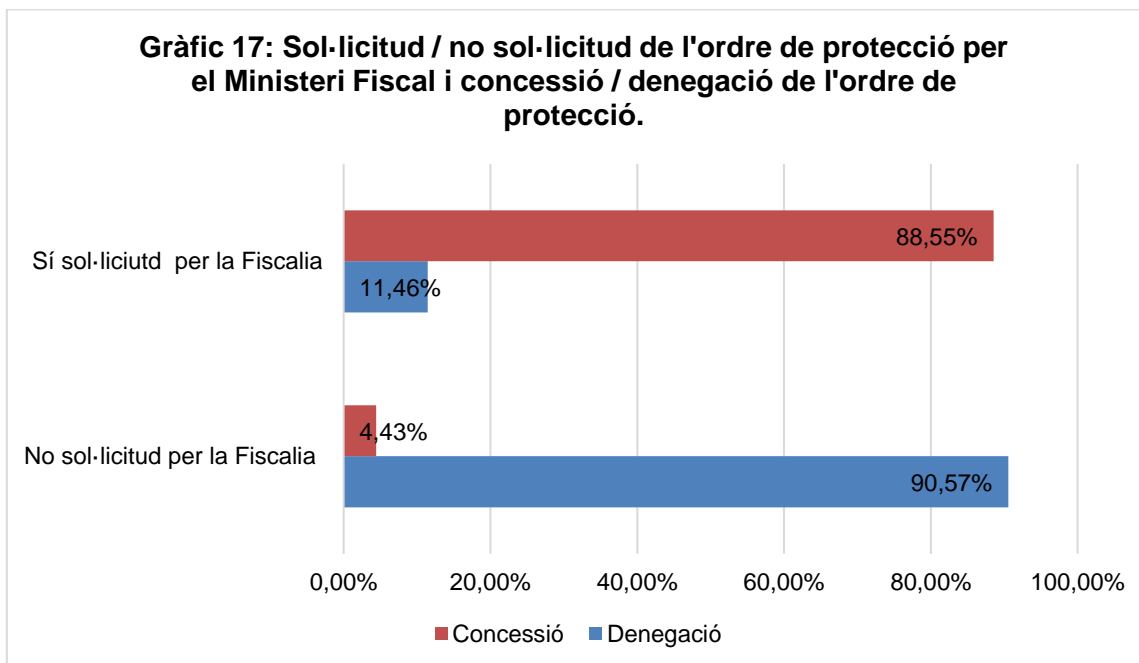
6.5. El Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal se suma a la petició d'ordre de protecció en el 64% dels casos.

Font: Elaboració pròpia.

La sol·licitud per part del Ministeri Fiscal de l'ordre de protecció també es relaciona clarament amb la seva concessió. En el 88,5% dels expedients en els quals és sol·licitada també per Fiscalia s'atorga l'ordre, però, en canvi, quan no hi ha aquesta sol·licitud, és majoritàriament denegada, un 90,57% del casos.

Font: Elaboració pròpia.

La Fiscalia només demana mesures civils en el 21% dels casos (32 expedients). El 81% de les mesures civils demanades per la Fiscalia són atorgades. En aquest cas, destaca que un 18,75% de les mesures civils sol·licitades per Fiscalia no són atorgades, tot i que en gran part afecten drets dels menors. Quan la Fiscalia no recolza les mesures civils, la denegació augmenta fins al 45,30%.

En el nostre estudi, un total de 109 dones tenen filles o fills (un 73%), i es veuen afectats per la violència les i els menors de 54 dones. Aquí trobem una greu problemàtica, ja que una de les funcions principals del Ministeri Fiscal és vetllar pels drets dels i de les menors. Dels 109 casos de dones amb menors, només es demana la custòdia en 25 casos, l'atribució de l'habitatge a la dona en 12 casos i mesures de protecció dels menors com la pensió d'aliments en 27. Les mesures demanades per la Fiscalia tampoc són concedides en tots els casos. Aquestes dades mostren una forta desprotecció dels menors, des del punt de vista de la intervenció de la Fiscalia.

Taula 19: Mesures demanades per la Fiscalia i relació amb la concessió / denegació de la mesura.

MESURA	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Custòdia dels fills/es a la dona	80% 20	20% 5	75,76% 25
Custòdia dels fills/es a l'agressor	0% 0	0% 0	0% 0
Custòdia dels fills/es a altres persones	0% 0	0% 0	0% 0
Guàrdia o tutela dels fills/es als serveis públics	0% 0	0% 0	0% 0
Canvis en l'autoritat parental	0% 0	0% 0	0% 0
Atribució de l'habitatge a la dona	83,33% 10	16,67% 2	36,36% 12
Atribució de l'habitatge a l'agressor	100% 1	0% 0	3,03% 1
Mesures de protecció dels fills/es (ex. aliments)	85,19% 23	14,81% 4	81,82% 27
Altres mesures	80% 20	20% 5	75,76% 25
TOTAL	27	6	33

Font: Elaboració pròpia.

Taula 20: Fills/es involucrats/des en l'episodi(s) violent(s).

IMPLICACIÓ DELS/LES MENORS	RESULTAT
Sí, en l'episodi o episodis contra la mare és també covíctima	26,85% 40
Sí, la violència va se directa contra el/la fill/a (qualsevol tipus de violència)	6,71% 10
Sí, negligència moral o econòmica contra el /la fill/a	2,68% 4
No	42,95% 64
No disponible	20,81% 31

Font: Elaboració pròpia.

6.6. L'acusació particular

A quasi la totalitat de les ordres de protecció hi ha acusació particular, i només en un dels cinc casos en què l'acusació particular no demana l'ordre de protecció s'ha acordat.

Taula 14. Acusació particular en relació amb la concessió / denegació de l'ordre de protecció.

ACUSACIÓ PARTICULAR	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Sí	61,81% 89	38,19% 55	96,64% 144
No	20% 1	80% 4	3,36% 5
TOTAL	90	59	149

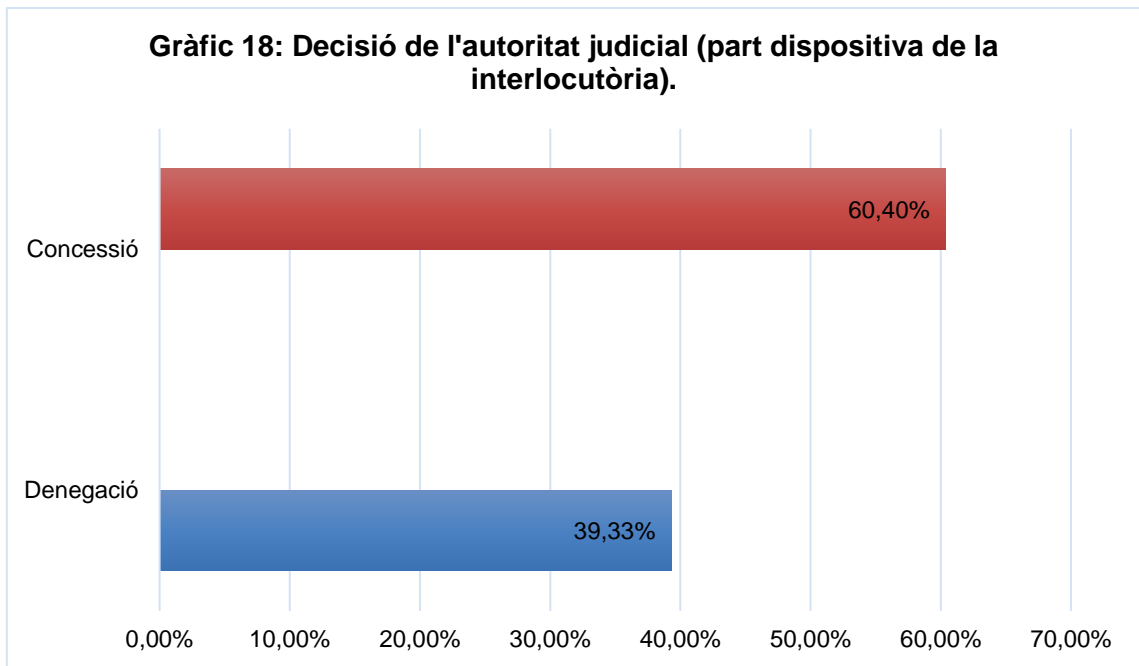
Font: Elaboració pròpia.

La resolució de l'ordre de protecció és recorreguda en un 22,15% dels casos, i el resultat és que en el 69,70% d'aquests serà finalment atorgada.

6.7. El contingut de la interlocutòria

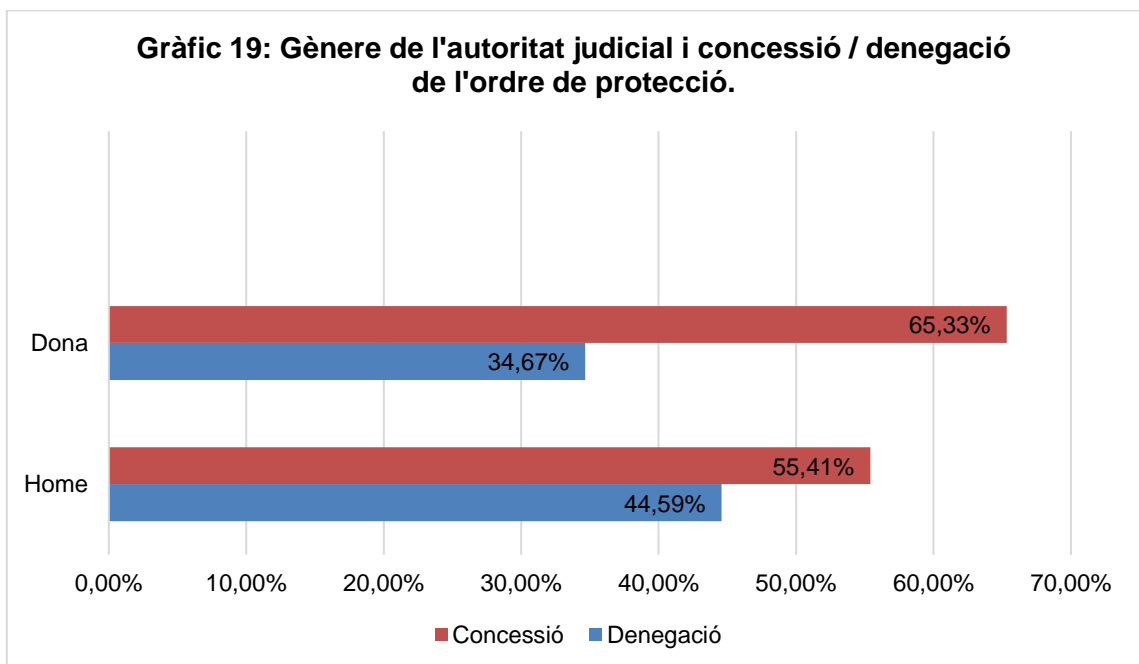
6.7.1. La concessió o denegació de l'ordre de protecció

Del total de casos estudiats, en 90 (un 60,40%) es concedeix l'ordre de protecció, i en 59 casos (un 39,33%) es denega.

Font: Elaboració pròpia.

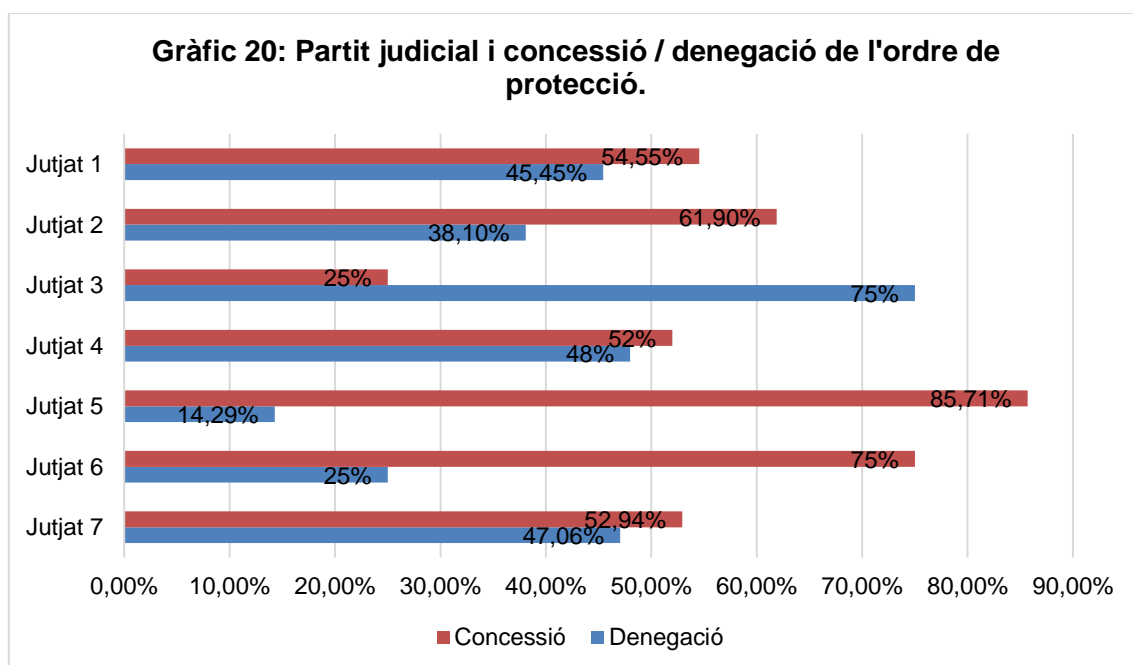
En relació al gènere, el 49,66% de les resolucions són dictades per homes, i el 50,34% per dones. La ràtio de concessió és més alta en les interlocutòries dictades per dones, amb un 65,33% de concessions. En el cas del homes, la concessió baixa fins al 55,41%.

Font: Elaboració pròpia.

Als partits judicials estudiats, els resultats obtinguts s'exposen tot seguit. A nivell estatal, l'últim informe del CGPJ indica que a l'Estat espanyol el nivell de concessions és del 69%; i el de denegacions, del 30%. Catalunya és una de les comunitat autònomes amb baix índex de concessions d'ordres de protecció. Dels set jutjats estudiats, només dos se situen en la mitjana nacional de concessions.

L'any 2018, a Catalunya, es van concedir el 51% de les ordres de protecció sol·licitades, i se'n van denegar el 46%, mentre que el 3% van ser inadmeses. Al nostre estudi hi apareixen tres jutjats (jutjat 3, jutjat 4 i jutjat 7) amb una ràtio especialment baixa de concessions d'ordres de protecció, tant en comparació amb la mitjana estatal com amb la catalana.

Font: Elaboració pròpia.

Passem ara a analitzar diversos elements amb els quals es vincula la concessió o denegació de l'ordre protecció.

6.7.2. La valoració judicial dels fets delictius

Des d'un punt de vista quantitatiu, la majoria d'ordres de protecció es concedeixen per indicis de maltractament físic o psicològic de l'art. 153 del CP (maltractament puntual), un 64,4%. En segon lloc, per amenaces, segons l'art. 171 del CP (un 27,78 %). Segueixen lesions (art.147 i 148 del CP) en un 15,5%, delictes lleus de vexacions

injustes i injúries lleus (art. 173 del CP), en un 11%. Això està en la línia del que hem vist que apareix com a descripció delictiva a l'atestat policial.

Taula 15: Qualificació jurídica dels fets.

QUALIFICACIÓ JURÍDICA	RESULTAT
Lesions (art. 147 i 148 CP)	15,56% 14
Mutilació genital femenina (art. 149.2CP)	0% 0
Maltractament físic o psicològic (art. 153 CP)	64,44% 58
Amenaces (art. 171 CP)	27,78% 25
Delicte lleu d'amenaques lleus (art. 171.7 CP)	0% 0
Coaccions (art. 172 CP)	5,56% 5
Delicte d'assetjament <i>stalking</i> (art. 172 ter CP)	4,44% 4
Delicte de matrimoni forçats (art. 172 bis 1 CP)	0% 0
Delicte lleu de coaccions (art. 172.3 CP)	1,11% 1
Delicte lleu de vexacions injustes i injúries de caràcter lleu (art. 173 CP)	11,11% 10
Habitualitat (art. 173.2 CP)	4,44% 4
Delicte de tràfic de persones (art. 177 bis CP)	0% 0
Delicte d'agressions sexuals (art. 178 i 179 C)	5,56% 5
Delicte d'abusos sexuals (art. 181 CP)	1,11% 1
Delicte d'assetjament sexual (art. 184 CP)	0% 0
Delicte de prostitució forçada (art. 187 CP)	0% 0
Difusió de continguts íntims sense consentiment <i>sexting</i> (art. 197.7 CP)	0% 0
Trencament de condemna (art. 468 CP)	0% 0
Delicte lleu de trencament de condemna (art. 468.3 CP)	0% 0
Altres	16,67% 15
TOTAL	90

Font: Elaboració pròpia.

Hi ha algunes tipologies delictives més tècniques o noves que no apareixen a l'atestat policial i sí que apareixen a la qualificació judicial dels fets, com les agressions sexuals (un 5,6%), l'*stalking* (un 4,4%).

És molt destacable el fet que la violència habitual apareix de forma molt baixa (un 4,4%) vinculada a la concessió de l'ordre de protecció. Recordem que apareix recollida al 21% dels atestats policials. Hem de recordar que segons l'Enquesta Catalana de Victimització de Violències Masclistes⁹ de 2018, un 31% de les dones catalanes ha patit violència de la seva parella al llarg de la vida, i d'aquestes, un 22,5% han identificat el maltractament sovint o força vegades. En el cas de les exparelles, el maltractament es presenta en el 74% dels casos, i d'aquests, en un 50% hauria estat més d'un cop. Aquestes xifres queden molt lluny de les xifres que apareixen a la nostra mostra.

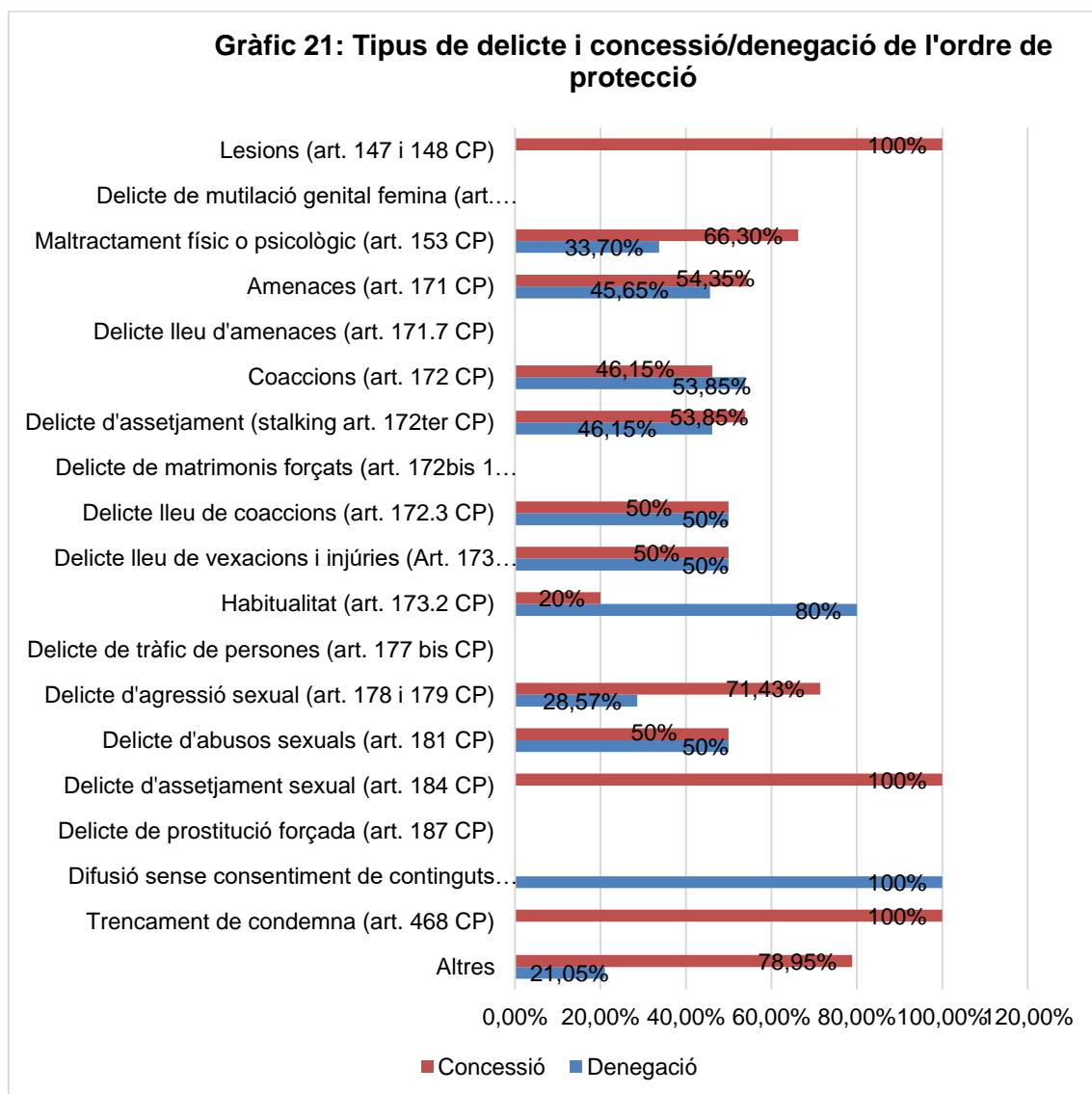
En aquest mateix sentit, s'ha de tenir en compte que en el nostre estudi, dels 150 expedients, hi ha 46 casos en què la dona ha denunciat el mateix agressor per violència de gènere, la qual cosa indicaria una presència superior d'habitualitat.

Una altra imatge apareix quan ens preguntem, dins de cada delictes, quin és el nivell de concessió o denegació de les ordres de protecció. En aquest cas hi ha alguns elements destacats:

- a) En el cas de les lesions greus (arts. 147 i 148 del CP), es concedeixen el 100% de les ordres de protecció.
- b) En el maltractament físic o psicològic (art. 153 del CP), en 66, un 30% dels casos.
- c) És molt destacable que quan es presenta violència habitual (art. 173 del CP), només en el 20% dels casos es concedeixen ordres de protecció. Tal com acabem d'apuntar, són poques les denúncies que són enquadrades dins de la violència habitual, i fins i tot quan s'entén que hi ha indicis d'aquest delictes la taxa de concessions d'ordres de protecció és molt baixa. Això és un problema que altres estudis sobre les sentències de violència de gènere han apuntat (Bodelón, 2014, 2012).

⁹ Enquesta de violència masclista a Catalunya. 2018.

En general, es pot veure, de nou, com es continua associant la gravetat de la violència de gènere només a l'existència de lesions greus, deixant de banda les violències continuades en el temps, que són un clar indicador de violència greu.

Font: Elaboració pròpia.

6.7.3. Les mesures penals i civils

La concessió d'un ordre de protecció implica sempre l'adopció de mesures penals, però no sempre de mesures civils. Recordem que, en total, dels 149 expedients obtenen ordre de protecció 90 casos, i només en 28 (un 18,79%) s'acorden mesures civils.

La mesura penal acordada amb més freqüència és l'ordre de allunyament (97,75%), seguida de la prohibició de comunicació (88%). Molt per darrere tenim altres mesures: la retirada d'armes (1%), mesures privatives de llibertat (5,62%); prohibició de tornar al lloc del delicte o residència de la víctima (3,3%).

Taula 16: Mesures penals i civils acordades.

MESURA PENAL / CIVIL	RESULTAT
Mesura penal: Privatives de llibertat	5,62% 5
Mesura penal: Ordre d'allunyament	97,75% 87
Mesura penal: Prohibició de comunicació	88,76% 79
Mesura penal: Prohibició de tornar al lloc del delicte o residència de la víctima	3,37% 3
Mesura penal: Retirada d'armes o d'altres objectes perillosos	1,12% 1
Mesura civil: Atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge	20,22% 18
Mesura civil: Règim de custòdia, visites, comunicació amb els/les fills/es	24,72% 22
Mesura civil: Prestació d'aliments	25,84% 23
Mesura civil: Mesura de protecció del/la menor per evitar un perill o perjudici	3,37% 3
Mesures d'assistència i protecció social	1,12% 1
TOTAL	89

Font: Elaboració pròpia.

Com ja s'ha comentant, la mesura penal d'allunyament es dona en la pràctica totalitat dels tipus delictius. És a dir, independentment de quin sigui el delicte pel qual es concedeix l'ordre de protecció, en la majoria dels casos hi ha mesura d'allunyament. La prohibició de comunicació s'acorda en major mesura en els delictes de *stalking* (100%), coaccions (100%), maltractament habitual de l'art. 173.2 del CP (100%), agressions sexuals (100%). En el maltractament físic o psicològic del art. 153 del CP, aquesta mesura s'adopta en el 85% dels casos.

En cas que existeixi maltractament físic o psicològic de l'art. 153 CP, les mesures civils relatives a la custòdia i règim de visites s'adopten en un 24,5% dels casos i en un 25% en els casos de maltractament habitual. Aquest tipus de mesures s'incrementen davant de les les agressions sexuals de l'art. 178, 179 CP (60%) i de

les amenaces de l'art. 171 CP (33%). La pròrroga de la mesura apareix de forma molt infreqüent, només en tres casos. El trencament de la mesura cautelar de protecció amb violència o intimidació es dona en set casos.

En relació amb les mesures civils, tal com hem comentat, dels 149 expedients, només s'adopten mesures civils en 28, és a dir, en un 18,79% dels casos. Això implica una xifra molt baixa de mesures civils, especialment quan tenim en compte l'alt nombre de dones amb filles i fills (109 dones, el 71,1%) i l'alta exposició dels i de les menors a la violència.

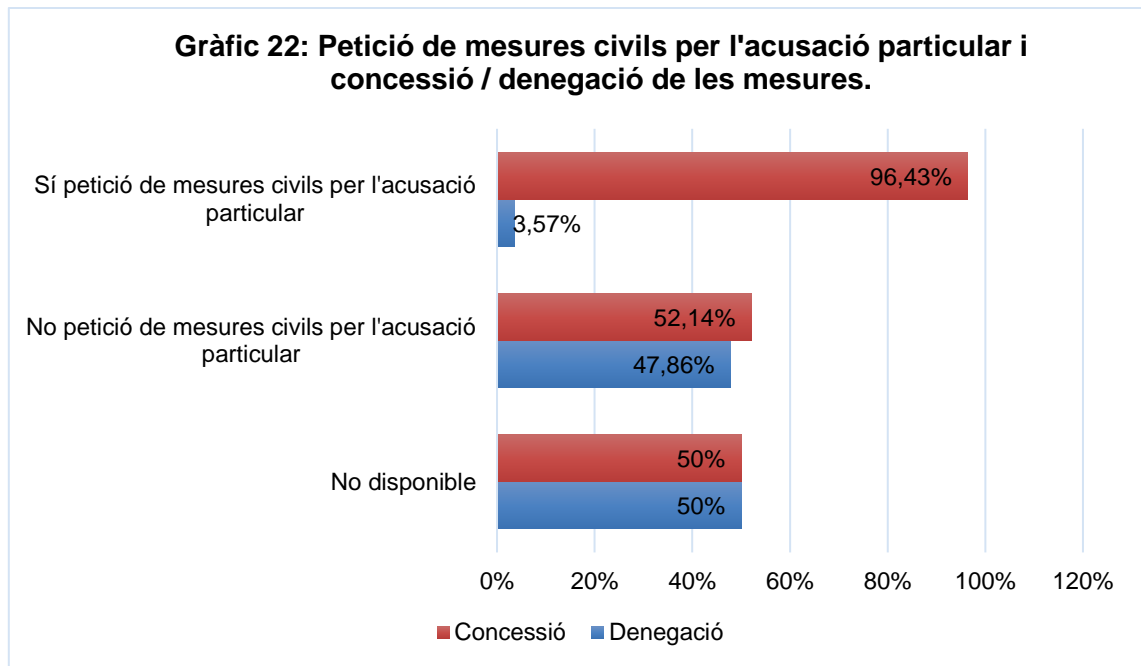
Taula 17: Exposició dels i de les menors a la violència.

EXPOSICIÓ DELS/LES MENORS	RESULTAT
Sí, en l'episodi o episodis contra la mare és també covíctima	26,85% 40
Sí, la violència va se directa contra el/la fill/a (qualsevol tipus de violència)	6,71% 10
Sí, negligència moral o econòmica contra el /la fill/a	2,68% 4
No	42,95% 64
No disponible	20,81% 31
TOTAL	149

Font: Elaboració pròpia.

L'acusació particular ha demanat mesures civils en 54 expedients (un 36,24%). Un primer element sorprenent és el baix nombre d'expedients en què l'acusació particular demana mesures civils. Les mesures sol·licitades són majoritàriament la custòdia dels fills o de les filles en 40 casos (un 53%), mesures de protecció dels menors (aliments, entre d'altres) en 42 (un 56%) i l'atribució de l'habitatge a la dona en 30 (un 40%).

En la majoria dels casos en què l'acusació particular demana mesures s'acaben atorgant.

Font: Elaboració pròpia.

Per part seva, el ministeri fiscal sol·licita mesures només en 32 casos (un 21%). Les mesures sol·licitades per la Fiscalia són, en primer lloc, mesures de protecció dels menors (aliments), en 27 casos (un 81,82%); en segons lloc, la custòdia dels fills/filles per a la dona en 25 expedients (un 75,76%); i en tercer lloc, l'atribució de l'habitatge, en 12 casos (un 36,3%). Queda clar que les mesures sol·licitades per la Fiscalia són moltes menys que les mesures sol·licitades per l'acusació particular.

A les resolucions de les interlocutòries hi podem veure que les mesures civils acordades són, en primer lloc, la prestació d'aliments en 23 casos (un 25,8%); en segon lloc, mesures relatives a la custòdia i règim de visites, en 22 casos (un 24,72%); i en tercer lloc, atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge, en 18 casos (un 20,2%).

Taula 18: Mesures penals i civils acordades.

MESURA PENAL / CIVIL	RESULTAT
Mesura penal: Privatives de llibertat	5,62% 5
Mesura penal: Ordre d'allunyament	97,75% 87
Mesura penal: Prohibició de comunicació	88,76% 79
Mesura penal: Prohibició de tornar al lloc del delictes o residència de la víctima	3,37% 3
Mesura penal: Retirada d'armes o d'altres objectes perillosos	1,12% 1
Mesura civil: Atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge	20,22% 18
Mesura civil: Règim de custòdia, visites, comunicació amb els/les fills/es	24,72% 22
Mesura civil: Prestació d'aliments	25,84% 23
Mesura civil: Mesura de protecció del/la menor per evitar un perill o perjudici	3,37% 3
Mesures d'assistència i protecció social	1,12% 1
TOTAL	89

Font: Elaboració pròpia.

6.7.4. L'argumentació de les interlocutòries

Considerem de gran importància analitzar en particular quins són els arguments explícitament citats a les interlocutòries. A continuació, expliquem els resultats de l'anàlisi d'aquestes argumentacions des d'un punt de vista quantitatiu i qualitatiu. Per a l'anàlisi quantitativa es va codificar la informació que apareix a l'argumentació. Veurem dos grups d'arguments: els arguments que fonamenten la concessió i els arguments que recolzen la denegació.

1) Arguments per a la concessió que apareixen citats a les interlocutòries

En general, la concessió d'una ordre de protecció rarament apareix basada només en un element. En general, la convicció judicial no es conforma únicament a partir del testimoni de la dona, sinó que s'han de donar un conjunt d'elements. En revisar les interlocutòries i els raonaments utilitzats per la concessió, s'han trobat tres grans grups d'elements argumentals:

a) *La valoració judicial del risc*

En un 83% dels casos, la jutgessa o jutge aprecia el risc fent referència a la seva capacitat de valorar els elements de prova. Aquest és un element present en la majoria dels casos. En general, és la presència de diversos elements la que configura la convicció judicial. En aquesta interlocutòria en tenim un exemple:

«[...] así el relato fáctico del atestado y de la declaración de la víctima prestada en sede judicial resulta que la denunciante y el denunciado conviven juntos desde hace 6 años, habiendo sufrido la denunciante amenazas e insultos durante la convivencia, si bien sólo consta una denuncia previa a la que ha dado origen a las presentes actuaciones, la cual no prosperó por cuanto según manifestó la víctima retiró la denuncia [...]. En el reconocimiento médico forense de la víctima constan objetivadas lesiones compatibles con la versión de los hechos [...]. En el presente caso, existen indicios suficientes de haberse perpetrado por el denunciado los hechos descritos por cuanto los mismos han sido corroborados por el parte de asistencia en urgencias y el informe médico forense. Por ello, de las diligencias practicadas, la versión de la víctima que se ha mantenido idéntica en lo sustancial, así como del informe del médico forense se constata una situación objetiva de riesgo para XXX, más si tenemos en cuenta que la misma se encuentra embarazada de 4 meses, dado que de no adoptarse medidas al respecto pudiera derivar en consecuencias mayores, dado que los hechos relatados y las amenazas proferidas son graves. [...] que denota la poca consideración que mantiene el investigado con respecto a la integridad física y psíquica de su pareja".

«[...] Existe riesgo de la perjudicada y ello se desprende de los siguientes datos:
- Se cuenta con la versión de la perjudicada reiterada en sede policial y judicial en idénticos términos habiéndose limitado el investigado a negar [...] sin aportar nada [...] manifestaciones de la perjudicada resultan persistentes, coherentes y rotundas y viene avaladas por elementos periféricos externos (informe asistencia, informe del médico forense corrobora la compatibilidad de las lesiones. – No constan antecedentes, pero sí existen intervenciones policiales [...]. La perjudicada ha referido su disposición de armas en su país de origen, así como ha referido el consumo abusivo de estupefacientes sin que por parte del investigado se haya efectuado el más mínimo reparo en tales afirmaciones. -

[...] la perjudicada se encuentra sola en España - [...] carácter agresivo y violento del investigado conforme resulta de los hechos.»

b) Segon grup d'elements argumentatius amb un pes baix

- Valoració policial del risc. En un 10% dels casos la concessió de l'ordre de protecció també fa referència a la valoració policial. Queda clar, per tant, que des del punt de vista judicial la valoració del risc policial no és un element determinant.
- Informe mèdic forense. En un 14,44% dels casos es fa referència a l'existència d'un informe mèdic forense.
- Antecedents penals (13,3%).
- Antecedents policials (16,67%).
- Estat emocional de la dona agredida (13,3%).
- Testimonis (10%).
- Gravetat dels fets (15,5%).

Quan es considera la gravetat dels fets, trobem referències a delictes molt greus com les agressions sexuals o les lesions greus.

El segon grup d'arguments fan referència a elements que apareixen citats i utilitzats en més del 10% dels expedients. S'ha de recordar que, en aquest cas, estem valorant que la jutgessa o el jutge indiqui en el seu raonament el pes que ha tingut aquella prova o element, i no estem fent referència a la presència real (estadística) d'aquell element a l'expedient. Per exemple, a la nostra mostra, un 39% dels agressors tenen antecedents penals, quasi tots per violència de gènere. Això implica que, judicialment, el fet de tenir antecedents penals no sembla ser un element de convicció judicial fort.

Una cosa semblant s'esdevé amb l'existència d'informes mèdics forenses, que es troben en quasi la meitat dels expedients (47%), però que només apareixen citats en la resolució de la interlocutòria en un 14%.

c) Tercer grup d'elements amb molt poc pes (freqüència inferior al 10%)

- Gravetat de les lesions (8,8%)
- Informes de serveis socials (5,55%)

- Risc per a les filles o fills (4,4%)
- Persistència en la convivència (4,4%)
- Vulnerabilitat social (3,3%)

D'aquest tercer grup d'elements argumentatius s'han de destacar les escassíssimes referències al menors. Com ja s'ha explicat, les últimes reformes legislatives obliguen a prendre mesures de protecció cap als menors afectats per violència de gènere. Recordem un cop més que la presència de menors afectats per la violència de gènere és molt alta als expedients (54 expedients de 149). Aquestes escasses referències a la protecció dels menors com a motivació de l'ordre de protecció és un greu problema per a la defensa dels drets de les dones i les seves filles o fills.

Un bon exemple de consideració de les necessitats dels i de les menors el trobem en la següent interlocutòria. La necessitat de protegir els o les menors també apareix clarament en la fonamentació de la mesura:

«Existen indicios suficientes toda vez que la declaración de ella viene corroborada por la propia declaración del denunciado, quien si bien ha negado los hechos ha reconocido, de forma implícita, parte de los mismos. Ha admitido que fue por la mañana a según él a recoger sus pertenencias y ver al niño y que ella sin motivo se negó y llamó a la policía. Ha explicado que él solo mediaba pero que, pese a ello, ella llamó a la policía. En cuanto a la agresión del día 27 de agosto, él reconoce la discusión, ella le había quitado las llaves, que él la estuvo esperando a que saliera de su trabajo y que la convivencia se acabó ese día, pero que no pasó nada. Sin embargo, no se entiende por qué si no pasó nada, él se despidió del trabajo porque ella iba a pedir una orden de protección. Esa explicación tan poco convincente nos lleva a pensar que algo tuvo que ocurrir ese día. Por lo tanto, a la espera de escuchar a los testigos identificados por ella podemos entender que hay indicios de los dos hechos. Dado que denuncian dos hechos ilícitos y que ya hubo un procedimiento penal por una denuncia en septiembre de 2017 es necesario adoptar la OP para evitar que se vuelva a repetir episodios similares. No podemos ignorar que los dos hechos ocurrieron en presencia del menor (que padece autismo) por lo que es necesario adoptar medidas para proteger a un menor con necesidades especiales violentos puede afectarle gravemente de ahí la necesidad de adoptar medidas de protección en su interés».

Un factor que apareix fortament valorat a l'argumentació són les lesions greus. L'existència de lesions greus apareix en un 10% dels expedients (tant en la qualificació policial com en la judicial) i l'argumentació aquest element s'esmenta en un 8,8% de les interlocutòries.

2) Arguments per a la denegació

En general, la denegació de l'ordre de protecció està molt poc motivada des del punt de vista de l'argumentació substantiva. En un 90% dels casos s'afirma que no s'aprecia el risc sense determinar amb claredat quins elements justifiquen aquesta valoració. En pocs expedients s'esmenten els elements que han provocat la denegació: en un 11,6% del casos es recorda que no existeixen antecedents penals ni policials, o que no hi ha lesions o són poc greus (11,6%), com per exemple en la següent argumentació:

«[...] Los hechos relatados tienen una entidad mínima, razón por la que la fuerza policial ya inicia el atestado calificando tales hechos como un presunto delito leve y en la diligencia de valoración del riesgo indican que no se aprecia riesgo de padecer una agresión física grave en el momento actual. Basta con ello para rechazar la solicitud de OP [...] al margen del conflicto existente entre las partes y la mejor o peor educación del denunciado en su comportamiento no hay razón alguna para entender que exista una situación objetiva de riesgo».

«[...] debe indicarse que existen indicios racionales de la comisión de un delito de malos tratos del ámbito de art. 153 CP [...] circunstancia que se desprende de lo manifestado por la perjudicada y del informe del médico -forense [...] ahora bien, no se aprecia desde una perspectiva ex ante que el denunciado constituya un peligro para ella [...] la propia perjudicada manifestó que el investigado nunca la había amenazado ni agredido físicamente – si psicológicamente, hasta el día de los hechos “

«[...] Los episodios que narra la denunciante seguirán siendo investigados en el ámbito de lo penal, pero por delito de revelación de secretos, que no está relacionado con la competencia del Juzgado de VIDO. Se trata de una crisis de una expareja, que discuten por los celos del denunciado y por la posible custodia de la niña [...] vía adecuada se debe de emplear la jurisdicción civil, vía convenio matrimonial, mediación o vía contenciosa judicial [...] no podemos

considerar que los hechos denunciados constituyan un peligro para otorgar una OP [...] no se aprecia peligro para la vida de la denunciante ni indicios de delito alguno, con excepción del posible delito de revelación de secretos».

El risc s'associa a les formes de violència greu física, sense tenir en compte les formes de violència psicològica. Aquest és un dels mites sobre la violència de gènere: associar la gravetat de la violència a la violència física (Bosch i Ferrer, 2012). Fins i tot quan es considera que hi ha indicis d'un delictu greu, com les agressions sexuals, l'ordre de protecció pot denegar-se afirmant que en les circumstàncies (objectives) del cas no s'aprecia risc. En el cas que veurem a continuació, tot i que es denunciïn agressions sexuals per part d'una exparella, el jutjat no considera necessari atorgar l'ordre de protecció perquè ja no viuen junts (element objectiu). Crida l'atenció que no es tingui en compte en absolut la percepció d'inseguretat de la dona, que requeriria, com a mínim, d'una ordre d'allunyament.

«En el presente caso, y por lo que respecta a la existencia de indicios que en esta fase podrían ser constitutivos de algún ilícito penal conforme el vigente Código Penal, únicamente subsisten las declaraciones de las partes del hoy procedimiento investigado, siendo versiones totalmente contradictorias, sin elementos externos que permitan valorar el encuadramiento de los hechos descritos por la denunciante, puesto que el investigado niega totalmente los hechos, en alguno de los elementos del tipo penal relativo al abuso o agresión sexual y todo ello sin perjuicio de las diligencias que puedan ser solicitadas y acordadas posteriormente y atendido a esta fase procesal. Ahora bien, de las diligencias practicadas en el día de hoy no se aprecia desde una perspectiva ex ante que el denunciado constituya un peligro para la víctima, y esto queda fundamentado de la siguiente manera: puesto que como se ha dicho la orden de protección, precisa de dos elementos fundamentales, la existencia de indicios de criminalidad (que ya ha quedado expuesto) y finalmente la existencia de una situación objetiva de riesgo, y es este último elemento el que no concurre en caso de autos, dada la naturaleza de los hechos y la declaración de las partes (...) Siendo además manifestación de ambos que ya no están juntos y que no comparten domicilio».

La no convivència de la parella s'entén com un element per no apreciar el risc en el 8,3% de les interlocutòries. Aquest fet és alarmant, ja que els estudis de vitalització indiquen que el nivell d'agressions greus entre parelles sense convivència és molt alt.

Com a mostra, a l'informe del 2017 de [feminicidi.net](https://informesanuales.feminicidio.net/) s'hi indica que de 53 assassinats de dones, 21 eren exparelles o exnuvis (<https://informesanuales.feminicidio.net/>). En el moment de la denúncia dels fets dels expedients estudiats, un 46,3% dels casos eren situacions de no-convivència.

En altres casos, per contra, l'existència d'una convivència fonamenta la denegació de l'ordre:

«Ante la disparidad de relatos fácticos, cabe señalar que en este momento no obra dato objetivo alguno que permita tener por afirmada una u otra, y más en concreto sostener que los hechos ocurrieron en el modo explicado por la perjudicada. En este sentido, ha de resaltarse que a criterio de esta juzgadora la declaración de la investigada resulta totalmente insuficiente para constituir indicio de la comisión del delito imputado [...] En primer lugar, debe destacarse que la propia perjudicada ha reconocido que ha iniciado los trámites de separación de su marido el ahora investigado, y que aún convive en el mismo domicilio porque no tiene otro sitio al que ir, y se trata de una vivienda en copropiedad [...] Por otra parte, es necesario indicar que en su declaración, la perjudicada, no sólo ha incurrido en numerosas contradicciones e incoherencias, sino que a medida que se le efectuaban preguntas sobre los distintos extremos objeto de esta causa, añadía hechos nuevos –en concreto agresiones por parte del investigado– que no había referido previamente, o modificaba algunos datos relevantes o incluso afirmaba que no recordaba lo sucedido [...] estas manifestaciones de la perjudicada no han quedado corroboradas por ningún otro elemento probatorio, pues no se ha practicado testifical alguna sobre los hechos o se ha aportado grabación alguna. Tan sólo constan objetivas en esa causa, mediante informe médico forense recabado en el día de la fecha, las lesiones sufridas por la perjudicada, consistente en erosión superficial en mejilla izquierda en fase costrosa, erosiones superficiales en primero, segundo y tercer dedo de la mano derecha en fase costrosa, cuya sanidad precisará 7 días no impositivos con una sola asistencia facultativa. Sin embargo, dichas lesiones, dada su escasa gravedad, así como su naturaleza, han podido producirse por diversas causas, no existiendo en este momento dato alguno que permita inducir que se deriven directa e inmediatamente de una agresión cometida por el investigado. [...] no consta en esta causa la existencia de denuncias anteriores por parte de la perjudicada contra su marido el ahora investigado, o que se hubieran acordado diligencias policiales o algún otro tipo de actuación,

careciendo el investigado de antecedentes penales por hecho delictivo alguno, de tal manera que, en este momento, no consta ningún dato que permita afirmar la presencia de una situación de verdadero riesgo, que justifique la adopción».

La persistència i coherència del testimoni de la dona o els problemes amb la seva credibilitat mereixen un comentari específic, ja que en molt casos la valoració del testimoni de la dona determina la concessió o no de l'ordre de protecció. Les dificultats amb la credibilitat és un dels problemes que acompanyen les dones que han patit violència al llarg del procediment judicial (Cala/Jiménez, 2014; Bodelón 2012). En els casos en què es concedeix l'ordre, molt sovint, s'explica que aquesta credibilitat està acompanyada d'altres elements de prova:

«Relat clar i precís de la denunciante, sense contradiccions ni dubtes amb el manifestat als agents i amb l'informe mèdic.»

«Las manifestaciones de la perjudicada resultan persistentes, coherentes y rotundas – Si bien es cierto que el investigado niega los hechos [...] consta en las actuaciones capturas de pantallas de los mensajes recibidos. - Asimismo, ha reconocido conocer determinados datos de la vida privada de la perjudicada, bien por Instagram donde la siguió durante un tiempo, lo que evidencia su interés por lo que aquella haga o dejar de hacer. - Si bien el investigado no tiene antecedentes policiales / penales y vive en otra ciudad y en el cuestionario policial no se aprecia riesgo, no puede olvidarse que la perjudicada es menor de edad [...] que los hechos denunciados son graves».

«Versión en sede policial como judicial es clara, rotunda y coincidente [...] avalada por elementos periféricos».

«[...] versión de la perjudicada reiterada [...] persistentes, coherentes y rotundas y viene avalada por elementos periféricos externos». «Carácter agresivo y violento del investigado conforme resulta de los hechos».

«[...] una persona que en vía pública es capaz de agredir a su mujer, de gritarle que la va a matar [...] es capaz de hacer cualquier cosa en el interior de la vivienda». «[...] no hay indicios de que ese consumo sea aislado [...] se emborrachó un día ordinario. Por lo tanto, si vuelve a beber puede pasar cualquier cosa».

«[...] la situación de peligro es mayor cuando ella no quiso denunciar, si venir al juzgado (ha habido de convencerla) ha realizado una declaración muy poco creíble que ha sido desmontada por la testigo (imparcial y presente en el lugar de los hechos». «Uso de la violencia por parte de él, quien es capaz de agredirla en la vía pública sin importarle la presencia de testigos es un claro indicador de peligro [...] situación que se agrava por la actitud de ella, quien es capaz de arriesgarse a las penas de un delito de falso testimonio por protegerle a él». «[...] Por todo ello concedemos la OP incluso contra la voluntad expresa de ella, voluntad expresa que no impedirá que, si él la quebranta, aun cuando haya consentimiento de ella, ingrese en prisión provisional».

Són pocs els exemples en els quals l'ordre es concedida tenint en compte només el testimoni de la dona:

«Las diligencias contribuyen a formar convicción de que existen suficientes indicios acerca de la comisión de un delito de maltrato en el ámbito familiar, previsto y penado en el art. 153.1 y 3 del Código Penal [...] En primer lugar, se ha de recordar que en el atestado policial se incluye un informe de valoración del riesgo en el que se consigna un riesgo de carácter bajo. Tal valoración no debe suponer el adoptar una postura restrictiva. Sobre todo, si se tienen en cuenta las manifestaciones efectuadas por el investigado que ha manifestado, como he indicado, “que ya son muchas cosas” “y que era mejor salir del domicilio para evitar males mayores”. Estas manifestaciones junto con la propia declaración de la víctima me llevan a alcanzar la convicción en este momento procesal de que se derivan evidencias de una situación de riesgo para la denunciante y que, por lo tanto, permite entender cumplido tal requisito».

Per contra, en els casos en què l'ordre no és atorgada, sovint trobem una manca de credibilitat en la dona, que es pot basar en diferents factors, però sobretot en l'existència de versions contradictòries. Quan els testimonis de la dona que pateix violència i l'agressor són contradictoris i no existeixen altres proves trobem molts casos en què la víctima és qüestionada:

«Atendiendo a la mera existencia de versiones contradictorias sobre la ocurrencia de los hechos, sin la existencia de datos objetivos que permitan corroborar mínimamente la versión de la denunciante, impiden obtener en el actual momento el resultado positivo en el referido juicio probabilístico que permitan la concesión de la orden de protección solicitada».

«Además de la contradicción de las declaraciones de las partes en la audiencia, lo único que cabe colegir es la existencia de una crisis matrimonial, pudiendo las partes utilizar los cauces procesales adecuados provistos de las debidas garantías de audiencia y defensa. La concesión automática de las órdenes de protección y con ello las importantes limitaciones de la libertad ambulatoria exceden de los límites constitucionales, sino que es necesario para poder decretarse, la concurrencia, de un lado de requisitos de carácter objetivo relativos a la realidad del delito y a la identidad del delincuente, y de otro, requisitos de carácter teleológico referidos a la necesidad de garantizar fines legítimamente legales de protección de la víctima, como son la urgencia, necesidad y riesgo objetivo»

En alguns casos, en els quals existeixen proves clares de la violència, les contradiccions de les dones són considerades com una conseqüència més del clima de violència que pateixen i fonamenten la concessió de l'ordre.

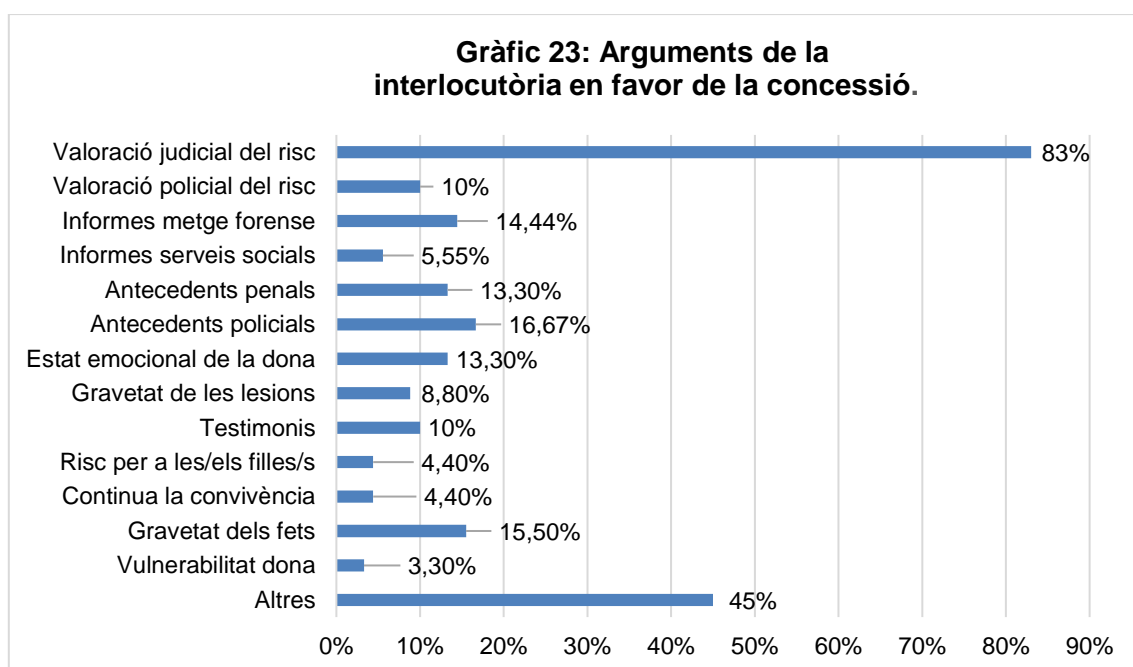
«La noticia de los hechos parte de la doctora, la víctima no quiso denunciar. Ella no ha mostrado mucha colaboración, incurriendo en contradicciones para proteger al investigado. Ha dejado el trabajo para no ver al denunciado, esto y no querer declarar no son motivos espurios. En su declaración entra en contradicción para protegerlo a él. Además, ella presenta lesiones, está en situación de vulnerabilidad, habiendo abandonado incluso la población. A pesar de todo no quiere denunciar, lo que significa que no es muy consciente del peligro y por ello merece protección».

Un element preocupant a les argumentacions és que sovint no es parla de violència, sinó que s'utilitzen expressions que invisibilitzen el caràcter de violència de gènere. De bell nou, això és un problema que s'ha trobat ja en altres recerques sobre raonament judicial i violència de gènere (Heim, 2014; Barcons/De la Heras, 2015). Així, per exemple, a la següent interlocutòria es parla de l'existència de «conflictes»:

«[...] en aras a evitar que pudieran repetirse los hechos denunciados, toda vez que se encuentran inmersos en un conflicto civil de divorcio, resulta necesario concluir que la adopción de las medidas instadas por el MF que supera el juicio de proporcionalidad que ha de acompañar toda decisión de este tipo. Concurren indicios racionales y temor fundado de peligro para la vida o la integridad física de las personas».

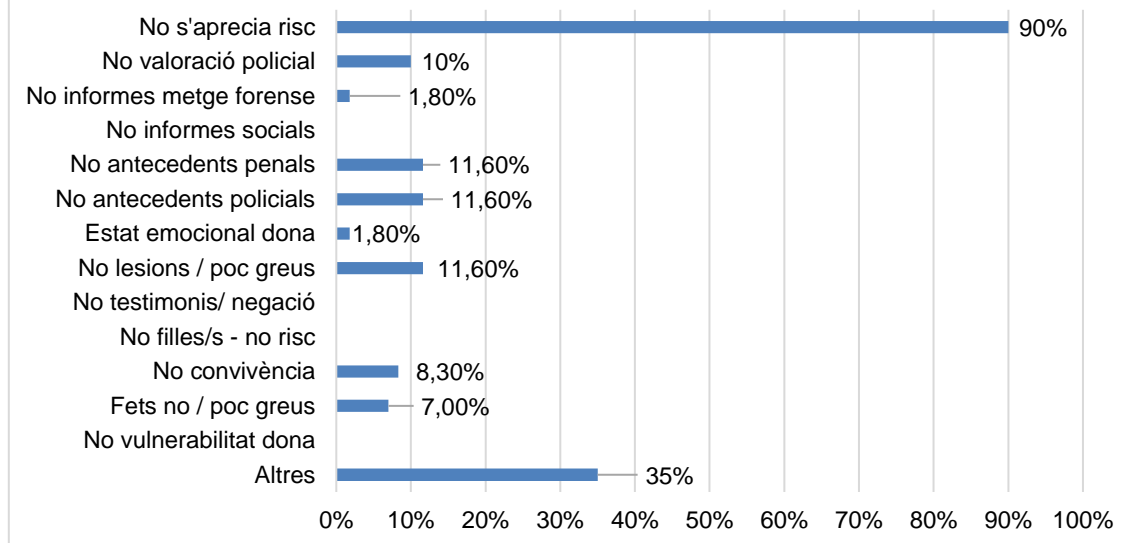
«Perquè sigui procedent l'adopció de l'ordre de protecció és motiu necessari que existeixi una situació objectiva de risc per a la víctima, i en el cas que ens ocupa, no ha quedat acreditada la concurrència d'aquesta situació de risc per la denunciante que distingeix l'adopció de l'ordre de protecció i això pels següents motius: han tingut una relació durant un any mes o menys i les situacions de violència han sigut en discussions dins la mateixa relació, però quan han deixat la relació ell mai ha intentat acostar-se a ella ni agredir-la, sinó que ha acceptat que la relació s'havia acabat. És una relació plena de gelosia i infidelitats i alts i baixos, i com he dit el denunciante accepta perfectament que la relació s'hagi acabat. En definitiva la seva relació, si bé podia ser agressiva, cap dada fa pensar que el denunciante no vulgui acceptar que s'hagi acabat la relació i vulgui atemptar contra la seva integritat física.»

Per concloure aquest apartat, s'inclou una gràfica que representa de forma visual quines són les argumentacions utilitzades.

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic 24: Arguments de la interlocutòria en favor de la denegació de l'ordre de protecció.

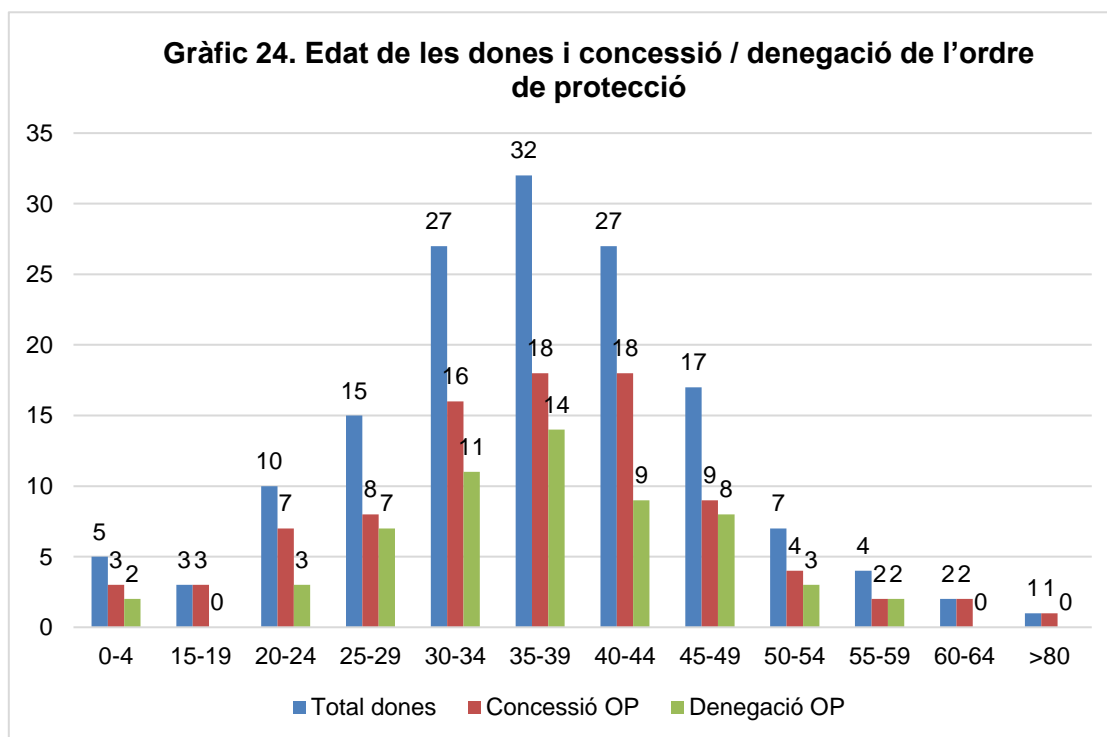

Font: Elaboració pròpia.

6.8. Dades sociodemogràfiques de les dones i relació amb la concessió o denegació de l'ordre de protecció.

6.8.1. L'edat de les dones

La franja d'edat on la dona pateix més violència masclista és la compresa entre els 35 i 39 anys. Hi ha un total de 32 dones, 18 amb ordre de protecció i 14 sense. Seguidament ens trobem amb la franja de 30 a 34 anys. En aquest cas hi ha un total de 27 dones, 16 amb concessió de l'ordre, i la resta, és a dir 11, sense cap tipus de protecció. En últim lloc ens trobem amb les dones majors de 80 anys. Només n'hi ha una, i se li va concedir l'ordre de protecció.

Font: Elaboració pròpia.

En aquest gràfic s'ha de dir que la franja d'edat de 0-4 anys representa els casos en què l'edat de la dona no es coneixia. La taula que es mostra a continuació és el recull de les dades:

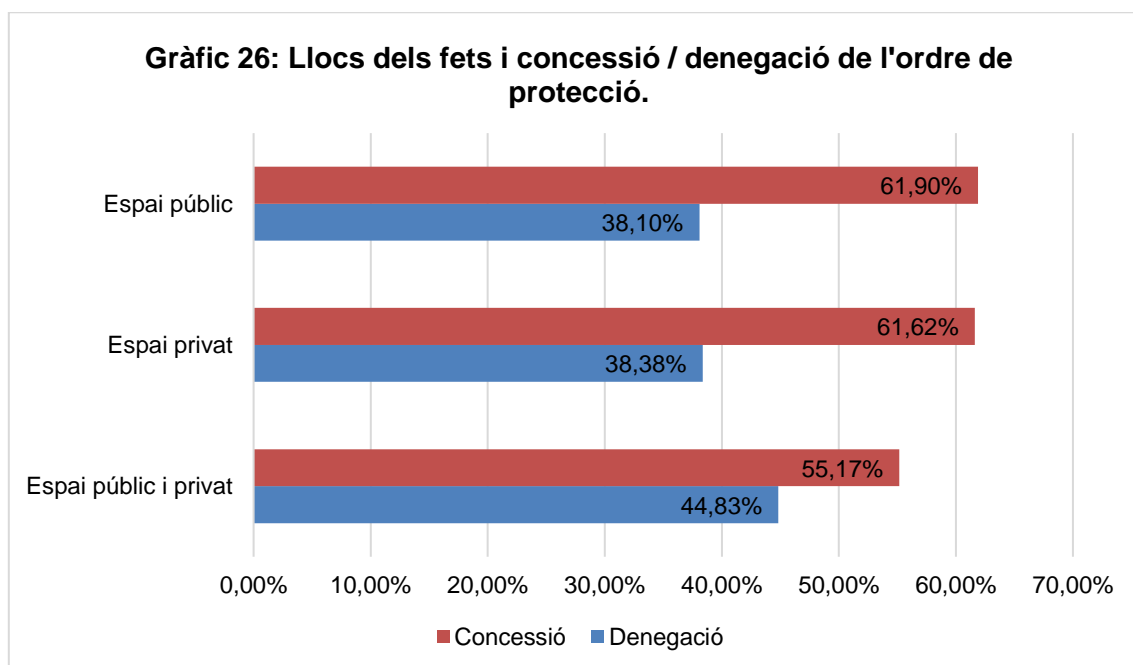
Taula 26: Relació entre l'edat de les dones i la concessió / denegació de l'ordre de protecció.

EDAT (anys) DONA	TOTAL DONES	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ
15-19	3	3	3
20-24	10	7	3
25-29	15	8	7
30-34	27	16	11
35-39	32	18	14
40-44	27	18	9
45-49	17	9	8
50-54	7	4	3
55-59	4	2	2
60-64	2	2	0
>80	1	1	0
No disponible	5	3	2
TOTAL	150	91	59

Font: Elaboració pròpia.

6.8.2. Lloc dels fets de la violència patida per les dones

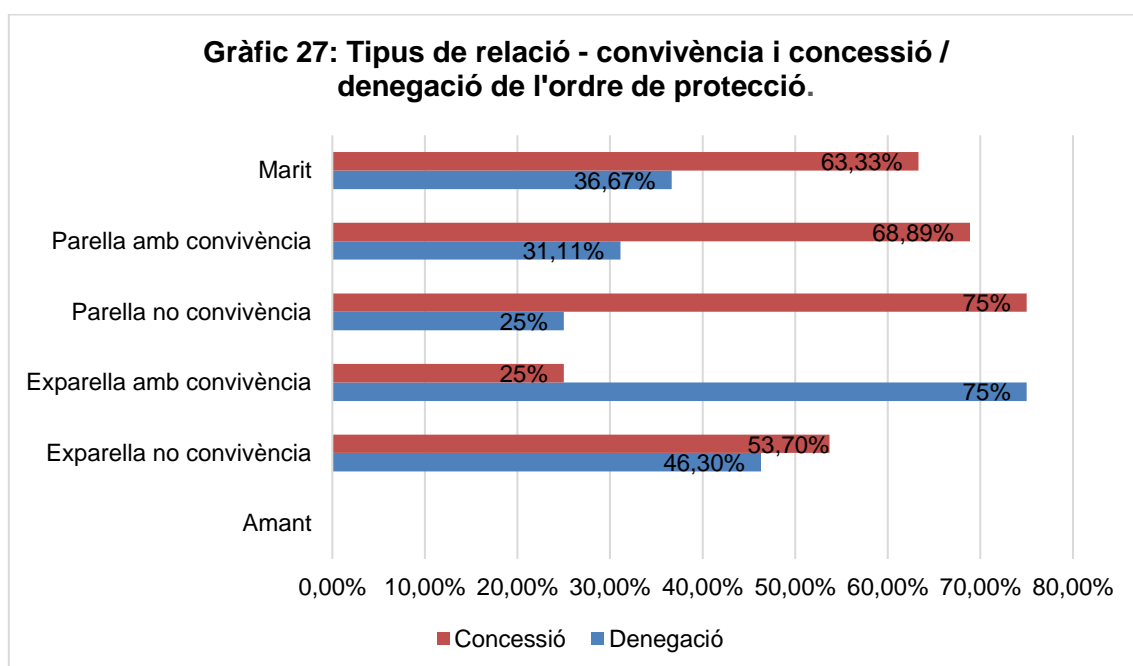
El lloc dels fets de la violència patida per les dones no sembla tenir relació amb la concessió o no d'una ordre de protecció, ja que els percentatges són similars en totes les categories.

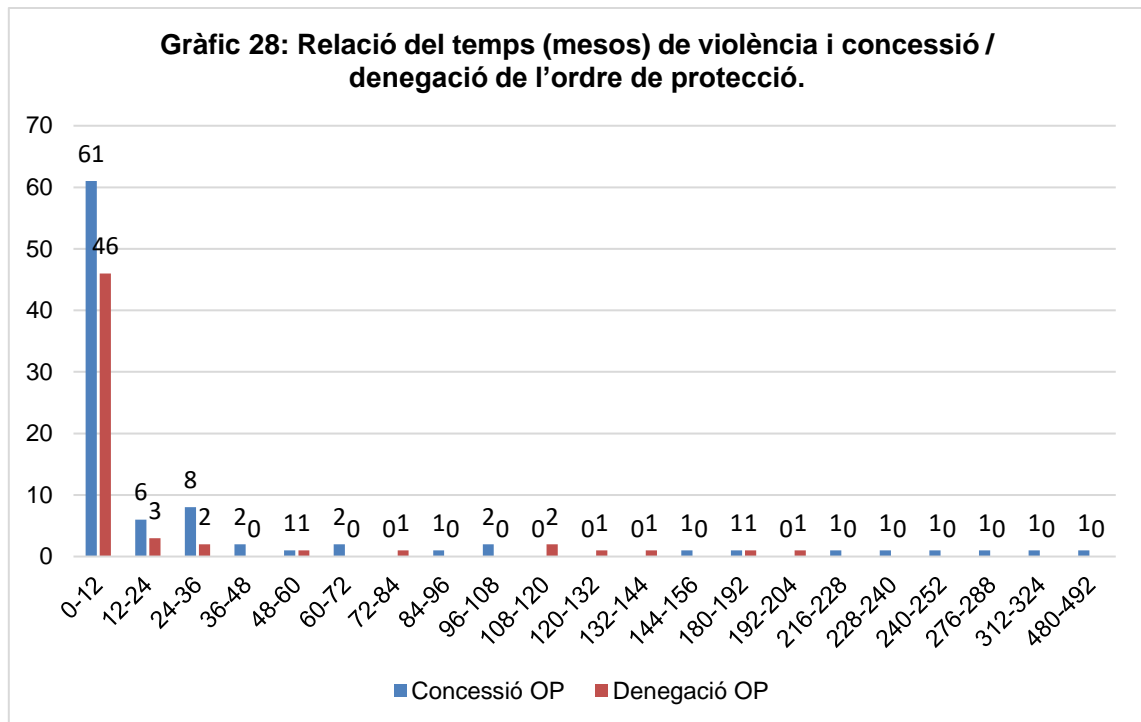
Font: Elaboració pròpia.

6.8.3. Convivència o no amb l'agressor i durada de la violència

Des del punt de vista de la concessió de l'ordre de protecció, podem afirmar que el fet de conviure o no conviure amb l'agressor té un pes rellevant. La denegació de l'ordre de protecció és més freqüent quan hi ha convivència amb l'agressor. Si comparem les parelles de fet, la denegació de l'ordre de protecció apareix en un 31,1% dels casos, davant un 25% dels casos de les parelles de fet sense convivència; i en un 75% del casos de les parelles amb convivència, davant un 46,3% de les parelles sense convivència. Això ratifica allò que s'ha exposat com a «arguments explícits per a la denegació de l'ordre de protecció», que se citen a les interlocutòries.

Font: Elaboració pròpia.

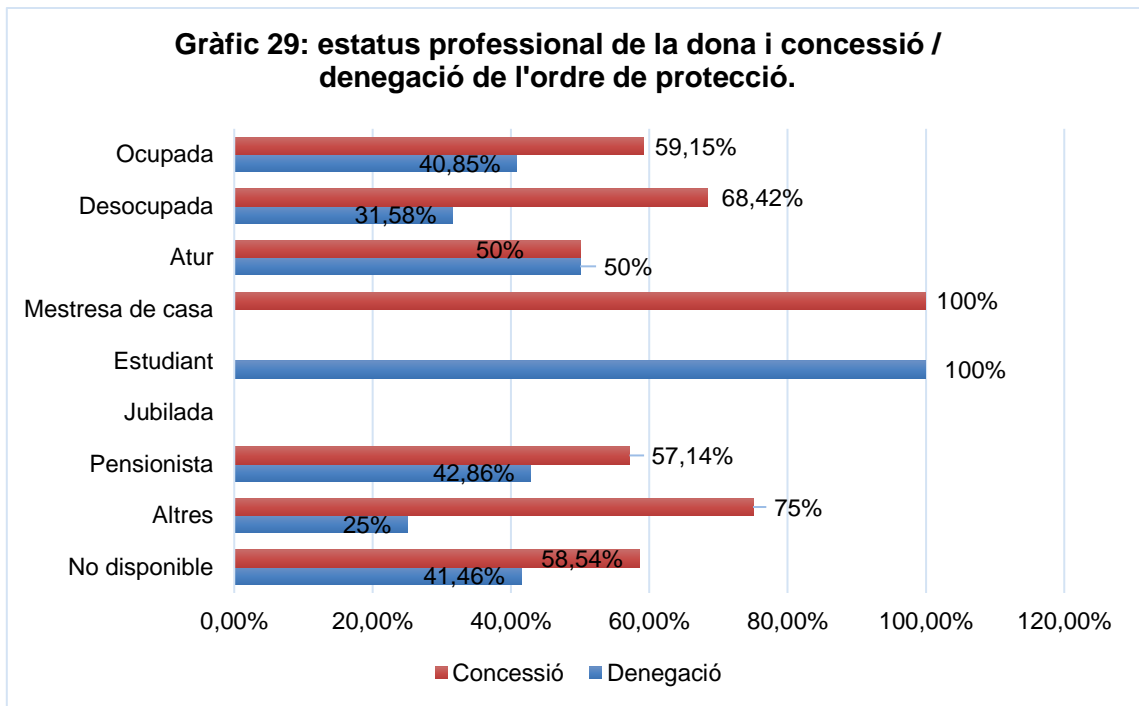
Font: Elaboració pròpia.

Cal esmentar que la durada de la violència té una estreta relació amb la concessió o denegació de l'ordre de protecció. Tal com expressa el gràfic, com menys dura la violència més ordres de protecció s'atorguen. Cal dir que quan la violència ha durat 12 o més mesos, la presència de dones que demanen l'ordre de protecció va disminuint.

6.8.4. L'estatus professional de les dones

L'estatus professional de la majoria de les dones que sol·liciten una ordre de protecció és el d'ocupades, un 47,65% del total, amb 71 casos, seguit pel 27,52% amb dades no disponibles (41 casos); desocupades, en un 12,75% (19 casos); pensionistes, en un 4,70% (7 casos); a l'atur, en el 2,68% (4 casos); mestresses de casa en el 1,34% (2 casos) i, en el 0,67% (1 cas), estudiant.

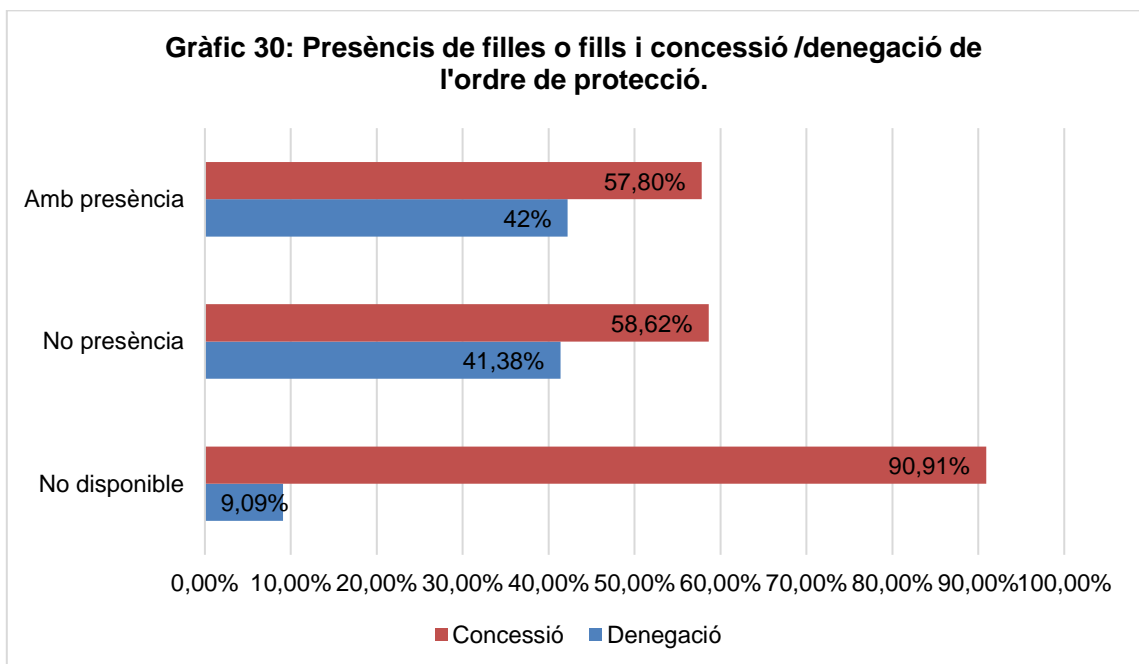
Les dones desocupades tenen una ràtio una mica més elevada d'ordres de protecció.

Font: Elaboració pròpia.

6.8.5. Les dones i les/els filles/fills que tenen

El fet de tenir filles o fills sembla tenir molt poca relació amb la possibilitat d'obtenir una ordre de protecció.

Font: Elaboració pròpia.

Si examinem la relació existent entre les dones que tenen filles o fills que han estat involucrats en la violència, podem observar que tot i que les i els menors siguin covíctimes o hi hagi hagut violència directa contra ells, hi ha un 30% de denegacions d'ordres de protecció en aquests casos. Aquest fet mostra una greu desatenció de les o dels menors.

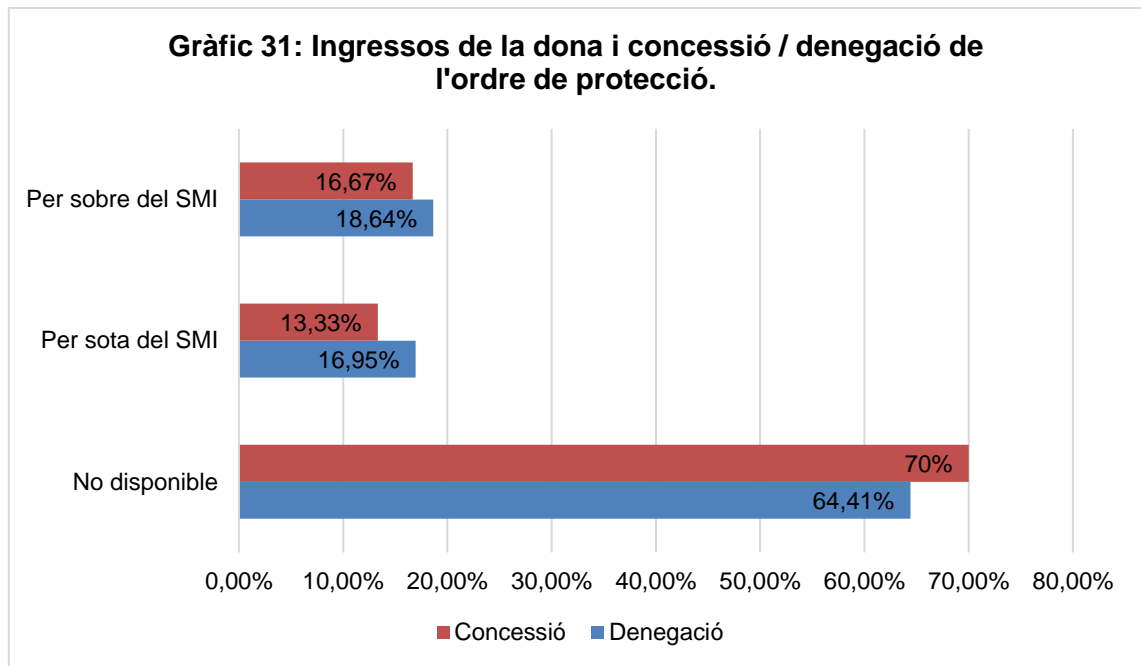
Taula 27: Fill/a involucrat/ada en l'episodi(s) violent(s) en relació amb la concessió/denegació de l'ordre de protecció.

FILL/A EN EPISODI(S) VIOLENT (s)	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Sí, en l'episodi o episodis contra la mare és també covíctima	70% 28	30% 12	26,85% 40
Sí, la violència va se directa contra el/la fill/a (qualsevol tipus de violència)	70% 7	30% 3	6,71% 10
Sí, negligència moral o econòmica contra el /la fill/a	50% 2	50% 2	2,68% 4
No	59,38% 38	40,63% 26	42,95% 64
No disponible	48,39% 15	51,61% 16	20,81% 31
TOTAL	90	59	149

Font: Elaboració pròpia.

6.8.6. Els ingressos de les dones que sol·liciten una ordre de protecció

Des del punt de vista de la concessió de l'ordre de protecció, podem afirmar que els ingressos de les dones no constitueixen una dada rellevant. En la majoria de casos no es disposa de les dades dels ingressos de les dones, i en els casos en què sí que se'n disposa, els percentatges segons el nivell d'ingressos (per sota del SMI o per sobre del SMI) són similars en les concessions i denegacions. Per exemple, en el 18,64% de les ordres denegades les dones se situen per sobre del SMI, i en el 16,67% de les concedides se'n situen per sota. Aquestes dades ajuden a desmentir l'estereotip del perfil de la dona que pateix violència de gènere com a dependent econòmicament, ja que les dades mostren major nombre de dones per sobre del SMI.

Font: Elaboració pròpia.

6.8.7. País d'origen i estatus migratori de les dones que sol·liciten ordre de protecció

El col·lectiu en què hi ha una taxa més baixa d'ordres de protecció és el de dones provinents de la Unió Europea (50%). Les segueixen les espanyoles (56,9%), i amb una xifra més alta de concessió d'ordres de protecció les dones provinents d'Amèrica (68,5%). Les dones no europees tenen una taxa d'ordre de protecció més elevada, especialment les africanes, amb un 77,7%.

Taula 28: Concessió / denegació de l'ordre de protecció segons continent d'origen de la dona.

CONTINENT	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Espanya	56,98%	43,02%	57,72%
	49	37	86
UE	50%	50%	10,74%
	8	8	16
Amèrica	68,57%	31,43%	23,49%
	24	11	35
Àfrica	77,78%	22,22%	6,04%
	7	2	9
Àsia	66,67%	33,33%	2,01%
	2	1	3
Oceania	0%	0%	0%
	0	0	0
TOTAL	90	59	149

Font: Elaboració pròpia.

Una altra dada rellevant de l'estudi és que el gruix de les dones estrangeres que demanen ordres de protecció són dones en situació administrativa regularitzada. Això desmenteix el mite segons el qual les dones en situació administrativa irregular utilitzen les denúncies per acollir-se als drets que la Llei 1/2004 atorga a les dones en situació administrativa irregular. Del total de 63 dones estrangeres, només 3 són dones en situació irregular.

Taula 29: Concessió / denegació de l'ordre de protecció segons l'estatus migratori de les dones.

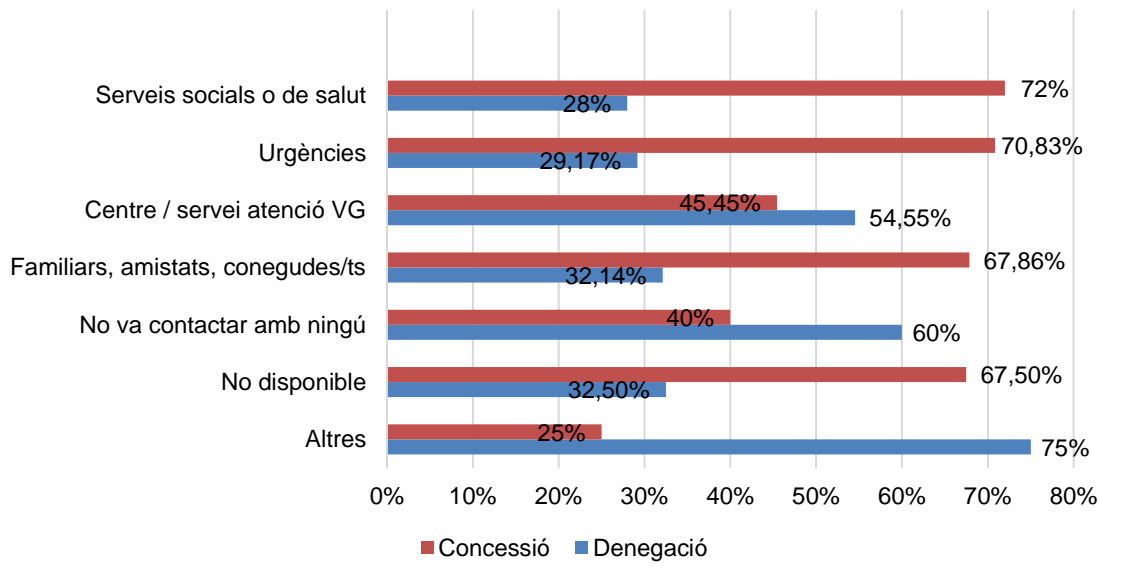
ESTATUS MIGRATORI	CONCESSIÓ	DENEGACIÓ	TOTAL
Regular	66,07% 37	33,93% 19	88,89% 56
Irregular	50% 1	50% 1	3,17% 2
No disponible	60% 3	40% 2	7,94% 5
TOTAL	41	22	63

Font: Elaboració pròpia.

6.8.8. Els serveis contactats per les dones

Si tenim present la relació existent entre els serveis contactats per les dones i la concessió o no d'un ordre de protecció, trobem destacable el fet que a les dones que han contactat amb serveis socials i de salut se'ls concedeix l'ordre de protecció en un 70% dels casos, i, en el cas del contacte amb urgències mèdiques, en un 70,83% dels casos. La dada negativa és la relació inversa quan les dones han contactat amb serveis especialitzats d'atenció a la violència de gènere, ja que en un 54,55% dels casos se'ls denega l'ordre de protecció.

Gràfic 32: Serveis contactats per la dona i concessió / denegació de l'ordre de protecció.

Font: Elaboració pròpia.

7. Conclusions i propostes de millora

7.1. Conclusions

L'**objectiu** principal d'aquesta recerca ha estat analitzar quins factors incideixen en l'atorgament o denegació de les ordres de protecció en casos de violència de gènere a Catalunya, així com estudiar les argumentacions de les interlocutòries.

S'han identificat i analitzat qualitativament i quantitativament un total de **149 interlocutòries judicials** sobre ordres de protecció de l'àmbit territorial de **Catalunya** corresponents al **període comprès entre els anys 2014 i 2019**. Les interlocutòries corresponen a **set partits judicials** diferents. Tenint en compte el **percentatge d'ordres de protecció atorgades**, es disposa de **dos jutjats amb un alt percentatge d'atorgaments** d'ordre de protecció, **dos jutjats amb un percentatge mitjà d'atorgaments i denegacions** d'ordres de protecció i **quatre jutjats amb un percentatge baix d'atorgaments** d'ordres de protecció.

De l'estudi en podem extreure diferents conclusions que ens permeten iniciar una reflexió sobre el funcionament de l'ordre de protecció. L'objectiu és millorar la seguretat de les dones agredides i les seves filles i fills. Entenem aquí per seguretat no només «l'assegurament» de la integritat física i psíquica de la dona, sinó seguretat entesa com a ple desenvolupament dels seus drets.

L'ordre de protecció establerta a la llei ("Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica"), s'ha de llegir en relació amb les legislacions catalana i espanyola que regulen les intervencions penals i socials contra la violència de gènere: la "Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar les violències masclistes" i la "Llei 1/2004, Llei Orgànica de mesures integrals contra la violència de gènere", que tenen per finalitat no només un assegurament de la integritat física de la dona, sinó també el ple desenvolupament dels seus drets. En aquest sentit, l'any 2018 es va modificar l'article 23 de la "Llei Orgànica 1/2004, de Mesures de Protecció Integral davant la Violència de Gènere", mitjançant el "Reial Decret-Llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere". Aquesta norma garanteix en l'actualitat la possibilitat d'acreditar, a efectes socioassistencials,

l'existència de violència de gènere per altres vies alternatives a l'àmbit judicial, de manera que s'asseguri el ple accés de les víctimes sense denúncia ni ordre de protecció en vigor a aquests drets, cosa que s'ha d'entendre que inclou els fills i filles de les dones. Fins ara, aquest decret no s'ha desenvolupat, situació que fa que continuem amb els problemes derivats de condicionar a la sol·licitud d'un ordre de protecció l'accés a molt dret.

El fet que l'ordre de protecció integri mesures penals i civils clarament indica que la finalitat de la mesura va més enllà de la de separar l'agressor de la víctima, i està en la línia de permetre que la dona recuperi els drets que s'han vist afectats per la violència.

En l'àmbit estatal, l'últim informe del CGPJ indica que per tot l'Estat espanyol el nivell de concessions és del 69%, i el de denegacions del 30%. Catalunya és una de les comunitats autònomes amb baix índex de concessions d'ordres de protecció. L'any 2018 a Catalunya es van concedir el 51% de les ordres de protecció sol·licitades, i se'n van denegar el 46%, mentre que un 3% no van ser admeses. En el nostre estudi apareixen tres jutjats amb una ràtio especialment baixa de concessions d'ordres de protecció tant en comparació amb la mitjana estatal com amb la catalana. Dels set jutjats estudiats, només dos estan en la mitjana espanyola de concessions. Del total d'assumpes estudiats, en 90 casos (60,40%) es concedeix l'ordre de protecció, i en 59 casos, el 39,33% és denegada

A continuació resumim algunes de les principals conclusions:

1. La importància de la denúncia i de l'existència d'un atestat policial detallat.

La majoria de les denúncies són presentades davant del cos de Mossos d'Esquadra (87,2%), un 5,3% a les policies locals, un 1,34% davant de la Guàrdia Civil i un 4,7% al jutjat de guàrdia. En la gran majoria dels expedients és la mateixa dona agredida qui denuncia els fets. En els casos en què la denúncia és feta per altres familiars, es pot apreciar un lleuger augment de les concessions de les ordres de protecció.

La inexistència d'un atestat policial sembla tenir una clara relació amb la denegació de l'ordre de protecció. En set dels vuit casos en què no hi ha atestat policial l'ordre és denegada.

A la denúncia hi apareix molt poca informació recollida. Només en 65 dels 149 expedients es detalla quan va començar la violència (43%). Un element força absent als atestats és una descripció de l'estat emocional de la dona, que es recull poc freqüentment i de forma poc acurada. Els elements que apareixen a l'atestat i que estan més relacionats amb la concessió de l'ordre de protecció són: la descripció detallada dels episodis (en el 80% dels casos en què es fa s'atorga l'ordre de protecció); descripció dels comportaments violents (80%) i denúncies anteriors contra l'agressor (85%). En canvi, el fet d'anar a urgències sola o amb la policia (68% i 66% de concessions) o la presència de menors (62%) es troben menys relacionats.

2. La valoració policial del risc i les seves deficiències.

La valoració del risc resulta no apreciada en el 58% dels casos. En un 26,67% dels casos es considera el risc baix, en un 2,67% risc mitjà, i en cap dels 149 expedients no es troba cap cas de risc alt o molt alt. Aquesta és una dada molt preocupant, ja que al conjunt d'expedients s'hi troben relats de situacions de violència greu, amb presència de menors, agressors amb antecedents penals d'altres delictes de violència de gènere i altres delictes, elements tots ells que farien pressuposar l'existència d'un risc elevat en bastants casos. Cal recordar que les unitats policials que fan la valoració del risc han de tenir una formació molt especialitzada en temes de violència de gènere i se n'hauria de garantir la presència durant les 24 hores del dia. També cal considerar que caldria un examen crític de l'eina de valoració del risc, ja que sovint s'interpreta aquest risc com a risc imminent d'agressió física. Aquest equip no ha estat autoritzat per tenir accés directe a aquesta eina, però de l'anàlisi de la informació dels expedients i la comparació amb les valoracions policials realitzades cal deduir que l'eina presenta greus deficiències.

3. La importància de l'acompanyament lletrat de la dona

El 84% de les dones disposen d'assistència lletrada al jutjat, però només un 16% de les dones disposen de l'advocada o advocat en el moment de presentar la denúncia. Això és un element molt rellevant, ja que l'acompanyament inicial de l'advocada o advocat augmenta la possibilitat d'obtenir una ordre de protecció. En el nostre estudi, només 21 dones (un 16%) van presentar la denúncia acompanyades d'advocada o advocat. En el 71% d'aquests casos es va concedir l'ordre de protecció, mentre que

quan les dones no presenten la denúncia acompanyades d'advocada o advocat (80,1%), la probabilitat d'obtenir una ordre de protecció baixa fins al 59%.

4. Els problemes amb la valoració de la prova

En general, la concessió d'una ordre de protecció rarament apareix basada només en un element. En general, la convicció judicial no es conforma únicament a partir del testimoni de la dona, sinó que s'han de donar més proves. Un element essencial com el testimoni de la dona, per si sol, no acostuma a ser suficient per apreciar el risc i la necessitat de la mesura. A diferència d'altres delictes, el testimoni coherent i persistent de la dona no acostuma a ser suficient per atorgar l'ordre de protecció. Aquest és un primer element sobre el qual hem de reflexionar: com donar l'entitat suficient al testimoni de les dones en l'àmbit jurisdiccional. No fer-ho vulneraria les recomanacions del CGPJ recollides a la *Guia de bones pràctiques per a la presa de declaració de les víctimes de violència de gènere*. Aquestes resolucions judicials atempten clarament contra els criteris orientatius per valorar les declaracions judicials de les víctimes en el procés penal, dictats pel Tribunal Suprem (STS 119/2019, de 6 de març) i l'exigència dels requisits exigits per tal que la declaració de la víctima sigui suficient per enervar la presumpció d'innocència (STS de 5 de febrer de 2013; STS 3/2015 de 20 de gener; STS 282/2018, de 13 de juny).

Als expedients hi apareixen diferents elements de prova que hem relacionat amb el nivell de concessions o denegacions. Les diligències de prova que no són la declaració de la víctima i l'agressor (intervencions telefòniques, informes mèdics forenses, diligències complementàries, valoració del forense, testimonis) només es practiquen en el 46% dels casos (70 expedients). Això és una xifra molt baixa de diligències de prova. És cert que la naturalesa dels delictes vinculats a la violència de gènere, moltes vegades produïts en l'espai privat, dificulta l'obtenció de proves, però també hem vist que a les denúncies realitzades per les dones hi apareixen molts elements que amb posterioritat no són aportats a la fase probatòria. Aquest fet és molt preocupant, ja que moltes interlocutòries justifiquen la denegació de l'ordre de protecció per la falta de proves perifèriques.

En els casos en els quals existeixen proves perifèriques trobem diferents situacions. Per una banda, proves com les intervencions telefòniques, la presència de testimonis

es relacionen amb una major taxa de concessions d'ordres. Les intervencions telefòniques i de comunicació es consideren una prova que fonamenta la concessió de les ordres en un 70,90% dels casos; l'existència de testimonis en un 72%; la valoració forense del jutjat en un 71,8%.

D'altra banda, una prova tan important com l'informe mèdic forense no sembla tenir la mateixa rellevància. Aquests informes són presents en quasi la meitat dels expedients (47%). Tot i la importància d'aquest element de prova, només es concedeixen les ordres de protecció en un 63,3% dels casos amb aquesta prova o, quan són més greus i requereixen tractament mèdic, en el 58,8%. Hem de tenir en compte que moltes agressions no requereixen intervenció mèdica, i que quan es fa necessària estem parlant d'una agressió greu que seria un clar indicatiu de violències prèvies i/o d'altres violències.

5. La declaració de la dona que ha patit violència i la seva manca de presa en consideració.

La declaració de la dona és fonamental en els procediments de violència de gènere. En el nostre estudi hem trobat que declaren 137 dones (91,95%), només una dona s'acull al dret a no declarar de l'art 416 de LECR i tres no declaren. Quan les dones declaren, la concessió de l'ordre de protecció és del 61%, i en els tres casos en què no declaren la concessió és del 100%, mentre que en el cas en què la dona que s'acull al 416 LECR l'ordre és denegada. Les dones que no declaren en els tres casos esmentats es troben en situacions d'especial vulneració dels seus drets, i en tots tres els fets tenen lloc al carrer amb testimonis. Per tant, és un mite que la no-concessió de l'ordre de protecció estigui basada en una elevada ràtio de dones que no declaren o no es ratifiquen en la denúncia. Tot al contrari, tenim una elevada proporció de dones que declaren i que tot i aportar altres proves no obtenen una ordre de protecció, ja que la jutgessa o jutge no consideren provat el risc. En molts d'aquests casos fins i tot s'afirma que hi ha indicis de delictes però que la jutgessa o jutge no arriben a apreciar el risc. La pregunta central és si davant de l'existència d'indicis de delictes, la percepció d'inseguretat de la dona que ha patit violència no hauria de ser valorada com un element essencial en la valoració del risc judicial. Els estudis de victimització ens mostren que, en general, les dones minimitzen o neguen

el risc. Per tant, el fet que una dona identifiqui o valori la necessitat d'una ordre de protecció hauria de ser un element a tenir en compte de forma molt seriosa.

6. El paper determinant del Ministeri Fiscal per a la concessió de l'ordre de protecció.

La sol·licitud per part del Ministeri Fiscal de l'ordre de protecció també es relaciona clarament amb la seva concessió. En el 88,5% dels expedients en els quals és sol·licitada per Fiscalia s'atorga l'ordre, però en canvi quan no hi ha aquesta sol·licitud és majoritàriament denegada, un 90,57% dels casos. El problema és que el Ministeri Fiscal només se suma a la petició d'ordre de protecció en el 64% dels casos, xifra que coincideix pràcticament amb el nombre d'expedients que obtenen ordre de protecció (60,4%).

Un altre element preocupant a la Fiscalia és el baix nombre de mesures civils que es demanen (en un 21% dels expedients). Aquesta dada és molt problemàtica, ja que 109 dones tenen filles o fills, i en 54 casos aquestes filles o fills són víctimes directes o indirectes de la violència. Això voldria dir que en més de la meitat dels casos en els quals les o els menors són afectats per la violència, la Fiscalia no s'està implicant en la defensa dels seus drets, cosa que és una de les seves obligacions legals. Però, més enllà d'això, tampoc no s'entén per què no es prenen mesures de caràcter urgent en relació amb un col·lectiu més ample de menors.

De nou la sol·licitud per part de la Fiscalia de mesures civils es vincula amb una alta concessió del 80%.

7. L'escassa presència de la violència habitual vinculada a l'ordre de protecció

Des d'un punt de vista quantitatiu, la majoria d'ordres de protecció es concedeixen per indicis de maltractament físic o psicològic de l'art. 153 CP (maltractament puntual), en un 64,4% dels casos; en segon lloc, per amenaces de l'art. 171 CP (27,78%); per lesions dels art. 147 i 148 CP en un 15,5%; i per delictes lleus de vexacions injustes i injúries lleus (art 173 CP), en un 11%.

La violència habitual apareix de forma molt baixa (un 4,4%) vinculada a la concessió de l'ordre de protecció. Segons l'enquesta catalana de victimització de violències

masclistes¹⁰ de 2018, un 31% de les dones catalanes ha patit violència de la seva parella al llarg de la vida, i d'aquestes, un 22,5% han identificat el maltractament sovint o força vegades. En el cas de les exparelles, el maltractament apareix en el 74% dels casos, i d'aquests en un 50% hauria estat més d'un cop.

Aquestes xifres queden molt lluny del 4,4% d'ordres de protecció concedides per maltractament habitual. Ha quedat palès que la durada de la violència té una estreta relació amb la concessió o denegació de l'ordre de protecció: com menys dura la violència més ordres de protecció s'atorguen, i quan dura més i, per tant, es pot aplicar el delictes d'habitualitat, se'n deneguen més.

S'ha dit sovint que el fet que la violència habitual no aparegui suficientment representada a les sentències i en la motivació de les ordres de protecció tenia relació amb la circumstància que els fets no quedaven recollits a la denúncia. L'estudi dels expedients demostra que això no és cert, ja que el 21% dels atestats policials recullen la violència habitual. Hi ha un altre indicador sobre el qual cal reflexionar: en els casos de violència habitual de l'art. 173 CP, només es concedeixen el 20% de les ordres. És a dir, quan fins i tot la denúncia i l'acusació particular demanen l'ordre de protecció per violència habitual, la probabilitat d'obtenir-la és molt baixa comparada amb altres delictes. Així, per exemple, en el cas dels delictes de lesions greus de l'art. 148 i 149, es concedeixen el 100% de les ordres de protecció.

Igualment, també s'ha de dir que tot i que el gruix de les ordres de protecció concedides ho són pel delictes de maltractament de l'art. 153, s'ha de tenir en compte que de totes les sol·licituds d'ordre de protecció per indicis d'aquest tipus delictiu, només obtenen protecció un 30% dels casos, una taxa també molt baixa.

Aquí som davant d'un altre estereotip judicial: la idea que la violència de gènere són fets puntuals i que només aquells fets que presenten lesions greus són indicadors de la necessitat de l'ordre de protecció.

També és important indicar que el nostre estudi mostra que la durada de la violència té una estreta relació amb la concessió o denegació de l'ordre de protecció. Com menys dura la violència, més ordres de protecció s'atorguen. Quan la violència ha

¹⁰ Enquesta de violència masclista a Catalunya. 2018.

durat 12 mesos o més, la presència de dones que han demanat l'ordre de protecció ha anat disminuint.

8. La poca varietat de les mesures penals i les mesures civils escasses

La concessió d'un ordre de protecció implica sempre l'adopció de mesures penals, però no sempre de mesures civils. Del total dels 149 expedients, obtenen ordre de protecció 90, però només s'acorden mesures civils en 28 casos, el 18,79%.

La mesura penal més freqüent acordada és l'ordre d'allunyament (97,75%), seguida de la prohibició de comunicació (88%). Molt per darrere tenim altres mesures: mesures privatives de llibertat (5,62%); prohibició de tornar al lloc del delictes o residència de la víctima (3,3%) o la retirada d'armes (1%).

En relació amb les mesures civils, tal com hem comentat, dels 149 expedients, només s'adopten mesures civils en 28, és a dir, en un 18,79% dels assumptes. Això implica una xifra molt baixa de mesures civils, especialment quan tenim en compte l'alt nombre de dones amb filles i fills (109 dones, el 71,1%) i l'alta exposició dels i de les menors a la violència.

L'acusació particular ha demanat mesures civils en 54 expedients (36,24%). Un primer element sorprenent és el baix nombre d'expedients en què l'acusació particular demana mesures civils. Per altres estudis amb entrevistes amb advocades o advocats sabem que, en general, les lletrades i lletrats prefereixen demanar les mesures civils als jutjats de família a causa de la seva major especialització i per evitar que les jutgesses o jutges pensin que instrumentalitzen la demanda de protecció penal. En la majoria dels casos en què l'acusació particular demana mesures civils s'acaben atorgant.

Per part seva, el ministeri fiscal sol·licita mesures només en 32 casos (21%) dels expedients. Les mesures sol·licitades per la Fiscalia són moltes menys que les mesures sol·licitades per l'acusació particular. La mesura més protectora pels drets de les i dels menors, que és la custòdia a la dona, no és la mesura més demanada per la Fiscalia, sinó que es prioritzen altres mesures com els aliments, que són importants, però no modifiquen una situació de violència cap a les i els menors.

9. La falta d'argumentació en la denegació de les ordres de protecció i la presència d'estereotips en les concessions.

L'argumentació que es troba en les interlocutòries i que explica les raons de la concessió o no de les ordres de protecció mostra alguns dels problemes als quals ens enfrontem en relació amb aquest tema. En general, no hi ha una argumentació detallada i extensa de la concessió o denegació.

En primer lloc, el testimoni de la dona s'ha de veure fortament acompanyat d'altres proves per acabar obtenint l'ordre de protecció.

En segon lloc, la interlocutòria fa molt poques referències a les proves practicades. Així, per exemple, encara que hi ha informes mèdics forenses en el 47% dels expedients, només es fa referència a aquest element en el 14% de les interlocutòries. El mateix passa amb els antecedents policials i judicials, amb la presència de testimonis, etc.

En tercer lloc, només els indicis d'estar davant d'un delictes molt greu com les lesions del 147, 148, o les agressions sexuals són un element fort per a la concessió de l'ordre de protecció. En el cas d'altres delictes, la jutgessa o el jutge tendeixen a utilitzar la força probatòria d'altres elements.

En quart lloc, resulta alarmant l'escassíssima referència a la violència que pateixen els i les menors com a víctimes directes o indirecta. Només en el 4,4% dels raonaments de les interlocutòries es fa referència als i a les menors i a la necessitat de protecció d'aquests o aquestes i de les seves mares.

En cinquè lloc, les denegacions tenen una enorme absència argumentativa. El 90% de les denegacions afirmen que no hi ha risc sense aportar elements justificatius de la decisió. Quan s'aporten elements, sovint trobem referències a declaracions contradictòries de la dona, al fet que les lesions són poc greus o que la manca de convivència allunya el risc de noves violències. Els estudis psicològics especialitzats en violència de gènere ens mostren que l'existència de contradiccions és possible en situació de violència continuada, que moltes de les dones assassinades mai van denunciar violències greus i que una part important d'elles no tenien convivència amb l'agressor. Cal, per tant, replantejar com s'argumenta la denegació de les ordres de

protecció atenent a una valoració detallada de la prova i tenint en compte les característiques particulars de la violència de gènere.

10. La sobrerepresentació de les dones migrades, un símptoma de la situació de múltiple discriminació de les dones migrants.

S'ha de destacar la sobrerepresentació de dones d'origen no espanyol que demanen una ordre de protecció. El 57,7% de les dones que demanen ordre de protecció són d'origen espanyol i el 42,3% són estrangeres.

Una altra dada rellevant de l'estudi és que el gruix de les dones estrangeres que demanen ordres de protecció són dones en situació administrativa regularitzada. Això desmenteix el mite segons el qual les dones en situació administrativa irregular utilitzen les denúncies per acollir-se als drets que la Llei 1/2004 atorga a les dones en situació administrativa irregular. Del total de 63 dones estrangeres, només tres són dones en situació irregular.

Com a conclusió final podem afirmar que el nostre estudi mostra que hi ha dues formes d'entendre l'ordre de protecció:

- a) Una primera comprensió de l'ordre de protecció «seguritària», en la qual s'entén que només hi ha risc per a la dona quan la seva vida i integritat corren perill per la sospita d'un atac físic. En aquest cas, les mesures que es prioritzen són les penals, i la concessió es troba condicionada a tenir un conjunt elevat de proves més que mostrin que s'ha produït una vulneració greu dels drets de la dona.
- b) Una segona visió de l'ordre de protecció com una eina contra la violència de gènere, en la qual s'entén com a risc per a la dona no només la vulneració de la integritat física, sinó també la vulneració de la seva integritat psicològica i la dels i de les menors. En aquesta segona perspectiva, les eines de protecció prioritzades són igualment les penals i les civils. La fonamentació de la resolució es basa a arribar al convenciment de la veracitat dels fets, més enllà de la presència de molts o pocs elements de prova, tenint en compte de forma molt especial la percepció de perill de la dona.

7.2. Propostes de millora

Del nostre estudi es pot concloure que hi ha diversos aspectes que caldria millorar.

1. De forma general, les odres de protecció s'han d'entendre com una eina més en l'atenció, protecció i defensa dels drets de les dones que pateixen violències masclistes. En aquest sentit, cal establir canals de relació entre el sistema judicial i la Xarxa d'atenció i recuperació integral per a les dones en situació de violències masclistes, promoure una visió en la que els operadors jurídics entenguin que l'acompanyament social, econòmic, psicològic i la defensa jurídica dels drets de les dones que pateixen violències masclistes són part d'un mateix sistema.
2. En l'àmbit de l'atenció policial, cal augmentar la qualitat de la informació que apareix en l'atestat policial. En els expedients es veu una clara relació entre l'existència d'una informació detalla i la concessió de l'ordre de protecció. L'elaboració d'un bon atestat en aquesta matèria requereix una formació aprofundida en matèria de violència de gènere, que no es pot oferir en aquests moments amb formacions generalistes o curtes.
3. El fet de que en cap del 149 es trobi una valoració del risc alt o molt alt, tot hi trobar-nos amb episodis de violències molt greus i amb situacions complexes que inclouen a menors, mostra que s'ha de millorar la valoració del risc policial. En aquest sentit, és urgent revisar l'eina de valoració del risc.
4. L'acompanyament lletrat de les dones en el moment de presentar la denúncia és molt baix. Cal incentivar i garantir l'acompanyament de les dones en el moment de presentar la denúncia, ja que la presència de la lletrada/t garanteix un millor coneixement dels drets que acompanyen a la dona, però també que la denúncia sigui presentada de forma més correcte i amb més possibilitats que l'ordre de protecció sigui concedida.
5. S'ha de millor el sistema d'accés als expedients judicials per les persones autoritzades a fer recerca judicial. Sense un fàcil accés als expedients judicials no és possible fer avaluacions sobre el funcionament del sistema i proposar les millores pertinents.

6. En relació als elements de prova, s'ha de treballar per possibilitar la presentació d'elements de prova que apareixen en la denúncia i que no es veuen recollits i valorats.
7. El testimoni de la víctima ha de ser valorat tenint en compte no només els criteris generals de valoració del testimoni, sinó també seguint les guies específiques i jurisprudència que s'ha dictat en matèria de violència de gènere, atenent les peculiaritats que envolten les situacions de violències masclistes.
8. Les interlocutòries judicials han d'incloure argumentacions més exhaustives de la seva denegació/concessió que permetin entendre els criteris utilitzats.
9. El Ministeri Fiscal té un paper molt important en la concessió de les ordres de protecció. Cal millorar la capacitat de la fiscalia especialitzada per garantir que es protegeix de forma adequada a les víctimes.
10. La presència de jutjats amb baixíssimes taxes de concessions d'ordres de protecció, tot i la presència en el nostre estudi d'expedients amb greus violències de gènere, fa pensar en la necessitat d'una formació permanent que de forma crítica faci visible a les persones jutjadores un auto anàlisi dels estereotips judicials i faciliti coneixements d'altres matèries no jurídiques però imprescindibles en la comprensió de la violència de gènere.
11. En relació a les mesures adoptades, el baix nombre de mesures civils adoptades, tot i la presència majoritària de menors i la gran presència de menors afectats directament per la violència, fa necessari cridar l'atenció sobre les obligacions que la nostra legislació estableix en relació a la protecció dels menors afectats per la violència. La protecció amb mesures penals i civils dels/les menors ha de ser una prioritat en el contingut de les ordres de protecció.
12. Per últim, s'ha de fomentar en tots els àmbits judicials, policials, fiscalia i advocacia, la comprensió de la violència de gènere com un fenomen que va més enllà de la violència física i on es pot apreciar un risc alt també en casos de violència psicològica o sexual. Es tracta en definitiva d'entendre que l'ordre de protecció serveix per garantir la seguretat de les dones entesa com a gaudi dels

seus drets integrals i no únicament de la seguretat com a atac greu a la integritat física.

8. Annex

EXPEDIENTS JUDICIALS ORDRES DE PROTECCIÓ PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE

A. DADES CLAU

* 111. Partit judicial

1

5

2

6

3

7

4

* 2. Dades Expedients

EXPEDIENT N°

EXPEDIENT Diligències
Urgents N

EXPEDIENT Diligències
prèvies N°

EXPEDIENT Recurs -
Audiència Provincial N°

* 3. GÈNERE DEL FISCAL

Home

Dona

No disponible

* 4. GÈNERE DEL JUTGE/SSA

Home

Dona

* 5. Classificació partit judicial

NIVELL ALT CONCESSIONS ordres de protecció (més del 80% del total)

NIVELL MITJÀ CONCESSIONS ordres de protecció (entre el 50% i el 80%)

NIVELL BAIX CONCESSIONS ordres de protecció (menys del 50%)

¹¹ Les preguntes marcades amb asterisc (*) són obligatòries.

* 6. RESULTAT DE LA VALORACIÓ DEL RISC DELS MOSSOS D'ESQUADRA

 No apreciat

Alt

 Baix

Molt alt

 Mitjà

No disponible

* 7. PER QUIN DELICTE S'INVESTIGA?

- Lesions (art. 147 i 148 CP)
- Delicte de mutilació genital femenina (art. 149.2 CP)
- Maltractament físic o psicològic (art. 153 CP)
- Amenaces (art. 171 CP)
- Delicte lleu d'amenaques lleus (art. 171.7 CP)
- Coaccions (art. 172 CP)
- Delicte d'assetjament *stalking* (art. 172 ter)
- Delicte de matrimonis forçats (art. 172.bis 1 CP)
- Delicte lleu de coaccions (art. 172.3 CP)
- Delicte lleu de vexacions injustes i injúries de caràcter lleu (art. 173 CP) .
- Habitualitat (art. 173.2 CP)
- Delicte de tràfic de persones (art. 177 bis CP)
- Delicte d'agressions sexuals (art.178 i 179 CP)
- Delicte d'abusos sexuals (art. 181 CP)
- Delicte d'assetjament sexual (art. 184 CP)
- Delicte de prostitució forçada (art. 187 CP)
- Difusió sense consentiment de continguts íntims *sexting* (art. 197.7 CP)
- Trencament de condemna (art. 468 CP)
- Delicte lleu de trencament de condemna (art. 468.3 CP)
- Altres (especificar)

* 8. DECISIÓ DE L'AUTORITAT JUDICIAL (PART DISPOSITIVA)

- Concessió
- Denegació

9. CONCESSIÓ: Motivació de la resolució

☐ Aprecia risc	☐ Gravetat de les lesions
☐ Per valoració policial	☐ Testimonis
☐ Metge forense	☐ Risc per a les/els filles/fills
☐ Informes serveis socials	☐ Continua la convivència
☐ Antecedents penals	☐ Gravetat dels fets
☐ Antecedents policials	☐ Per vulnerabilitat social (migrant / pobre...)
☐ Estat emocional de la víctima	
☐ Altres (especificar)	

10. PER QUIN DELICTE ES CONCEDEIX OP?

- Lesions (art. 147 i 148 CP)
- Delicte de mutilació genital femenina (art. 149.2 CP)
- Maltractament físic o psicològic (art. 153 CP)
- Amenaces (art. 171 CP)
- Delicte lleu d'amenaces lleus (art. 171.7 CP)
- Coaccions (art. 172 CP)
- Delicte d'assetjament *stalking* (art. 172 ter)
- Delicte de matrimonis forçats (art. 172.bis 1 CP)
- Delicte lleu de coaccions (art. 172.3 CP)
- Delicte lleu de vexacions injustes i injúries de caràcter lleu (art. 173 CP) .
- Habitualitat (art. 173.2 CP)
- Delicte de tràfic de persones (art. 177 bis CP)
- Delicte d'agressions sexuals (art.178 i 179 CP)
- Delicte d'abusos sexuals (art. 181 CP)
- Delicte d'assetjament sexual (art. 184 CP)
- Delicte de prostitució forçada (art. 187 CP)
- Difusió sense consentiment de continguts íntims *sexting* (art. 197.7 CP)
- Trencament de condemna (art. 468 CP)
- Delicte lleu de trencament de condemna (art. 468.3 CP)
- Altres (especificar)

11. DENEGACIÓ: Motivació de la resolució

☐ No s'aprecia risc	☐ No s'aprecien lesions / Lesions poc greus
☐ No valoració policial	☐ No testimonis / negació testimonis
☐ No informe metge forense	☐ No fills/es / No risc per a les/els filles/fills
☐ No informes serveis socials	☐ No convivència
☐ No antecedents penals	☐ Fets no/poc greus
☐ No antecedents policials	☐ No vulnerabilitat social (migrant / pobre...)
☐ Estat emocional de la víctima	
☐ Altres (especificar)	

* 12. MOTIVACIÓ DE LA RESOLUCIÓ (fets provats i fonaments de dret)

* 13. RECURS D'APEL·LACIÓ CONTRA LA INTERLOCUTÒRIA QUE ACORDA O DENEGA L'ORDRE

- Sí
- No
- No disponible

14. RESOLUCIÓ DEL RECURS

☒ Acordada (confirma la ordre)	No acorda (confirmen la interlocutòria)
☐ Acordada (denega la ordre)	No disponible
☐ No acorda (concedeix la ordre)	

* 15. TIPUS DE DELICTES

☐ Lesions (art. 147 i 148 CP)	☐ Habitualitat (art. 173.2 CP)
☐ Delicte de mutilació genital femenina (art. 149.2 CP)	☐ Delicte de tràfic de persones (art. 177 bis CP)
☐ Maltractament físic o psicològic (art. 153 CP)	☐ Delicte d'agressions sexuals (art.178 i 179 CP)
☐ Amenaces (art. 171 CP)	☐ Delicte d'abusos sexuals (art. 181 CP)
☐ Delicte lleu d'amenaques lleus (art. 171.7 CP)	☐ Delicte d'assetjament sexual (art. 184 CP)
☐ Coaccions (art. 172 CP)	☐ Delicte de prostitució forçada (art. 187 CP)
☐ Delicte d'assetjament <i>stalking</i> (art. 172 ter)	☐ Difusió sense consentiment de continguts íntims <i>sexting</i> (art. 197.7 CP)
☐ Delicte de matrimonis forçats (art. 172.bis 1 CP)	☐ Trencament de condemna (art. 468 CP)
☐ Delicte lleu de coaccions (art. 172.3 CP)	☐ Delicte lleu de trencament de condemna (art. 468.3 CP)
☐ Delicte lleu de vexacions injustes i injúries de caràcter lleu (art. 173 CP) .	
☐ Altres	

* 16. RELACIÓ ENTRE LA VÍCTIMA I L'AGRESOR (quan es va denunciar el delicte)

- Marit
- Parella amb convivència
- Parella no convivència
- Exparella amb convivència
- Exparella no convivència
- Amant

* 17. LLOC DELS FETS

- Espai públic
- Espai privat
- Espai públic i espai privat

B. CARACTERÍSTIQUES SOCIODEMOGRÀFIQUES DE LA VÍCTIMA QUAN VA DENUNCIAR EL DELICTE

18. RESIDENCIA OFICIAL (municipi)

* 19. CONTINENT - PAIS D'ORIGEN

Espanya

UE

Amèrica

Àfrica

Àsia

Oceania

* 20. SITUACIÓ ADMINISTRATIVA

Regular

Irregular

No disponible

* 21. NACIONALITAT ESPANYOLA

Sí

No

No disponible

* 22. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA DE L'ESTAT

No

Poc

Bé

No disponible

* 23. HA TINGUT SERVEI DE TRADUCCIÓ?

Sí

No

No disponible

* 24. ANY DE NAIXEMENT

* 25. TÉ FILLS/ES

Sí

No

No disponible

* 26. QUANTS FILLS/ES?

1

2

3

4

5

Més de 5

No disponible

27. EDAT DEL FILL/A 1

Menys 1 any

1-5

6-10

11-15

16-18

Més de 18

No disponible

28. (Si 24 = 2) EDAT DEL FILL/A 2

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

29. (Si 24 = 3) EDAT DEL FILL/A 3

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

30. (Si 24 = 4) EDAT DEL FILL/A 4

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

31. (Si 24 = 5) EDAT DEL FILL/A 5

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

32. L'AGRESSOR ES EL PARE D'UN O MÉS FILLS/ES

- Sí
- No
- No disponible

33. ON VIUEN ELS/LES FILLS/ES DE LA VÍCTIMA?

- Espanya
- Fora d'Espanya
- Algun/s a Espanya i algun/s fora
- No disponible

* 34. ESTAT CIVIL (en el moment de la violència)

- Soltera
- Casada
- Separada
- Divorciada
- Viuda
- No disponible

* 35. TEMPS DE RELACIÓ ENTRE VÍCTIMA I AGRESSOR

- No disponible
- Temps (en mesos o anys)

* 36. CONVIVÈNCIA AMB L'AGRESSOR

- Sí
- No
- No disponible

* 37. NIVELL EDUCATIU

- Analfabeta
- Pot llegir i escriure
- Escola primària
- Escola secundària
- Batxillerat / formació professional
- Diplomatura
- Llicenciatura o grau universitari
- Postgrau o màster
- Doctorat
- No disponible

* 38. ESTATUS PROFESSIONAL

- Ocupada
- Desocupada
- Atur
- Mestressa de casa
- Estudiant
- Jubilada
- Pensionista
- Altres
- No disponible

* 39. INGRESSOS

- Per sota del SMI (Salari mínim interprofessional)
- Per sobre del SMI
- No disponible

* 40. SAP ELS INGRESSOS DE L'AGRESSOR

- Per sota del SMI
- Per sobre del SMI
- No els coneix
- No disponible

* 41. SERVEIS CONTACTATS PER LA VÍCTIMA

- Serveis socials o de salut
- Urgències (també en cas que no hi hagin certificats mèdics disponibles)
- Centre/servei atenció violència de gènere/masclista
- Familiars/amistats/conegudes
- No va contactar amb ningú
- No disponible
- Altres (especificar)

* 42. LA VÍCTIMA VA SER ACOLLIDA DEGUT A LA VIOLÈNCIA DE LA (EX)PARELLA

- Sí
- No
- No disponible

C. CARACTERÍSTIQUES SOCIODEMOGRÀFIQUES DE L'AGRESSOR QUAN ES VA DENUNCIAR EL DELICTE

* 43. RESIDENCIA OFICIAL (municipi)

* 44. CONTINENT - PAÍS D'ORIGEN

Espanya

UE

Amèrica

Àfrica

Àsia

Oceania

* 45. SITUACIÓ ADMINISTRATIVA

Regular

Irregular

No disponible

* 46. NACIONALITAT ESPANYOLA

Sí

No

No disponible

Otro (especifique)

47. ANY DE NAIXEMENT

* 48. TÉ FILLS/ES

Sí

No

No disponible

49. QUANTS FILLS/ES EN COMÚ AMB LA VÍCTIMA?

1

2

3

4

5

Més de 5

No disponible

50. (Si 48 = 1) EDAT DEL FILL/A 1

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

51. (Si 48 = 2) EDAT DEL FILL/A 2

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

52. (Si 48 = 3) EDAT DEL FILL/A 3

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

53. (Si 48 = 4) EDAT DEL FILL/A 4

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

54. (Si 48 = 5) EDAT DEL FILL/A 5

- Menys 1 any
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-18
- Més de 18
- No disponible

55. ON VIUEN ELS/LES FILLS/ES?

- Espanya
- Fora d'Espanya
- Algun/s a Espanya i algun/s fora
- No disponible

* 56. ESTAT CIVIL

- Solter
- Casat
- Separat
- Divorciat
- Viudo
- No disponible

* 57. NIVELL EDUCATIU

- Analfabeta
- Pot llegir i escriure
- Escola primària
- Escola secundària
- Batxillerat / formació professional
- Diplomatura
- Llicenciatura o grau universitari
- Postgrau o màster
- Doctorat
- No disponible

* 58. ESTATUS PROFESSIONAL

- Ocupat
- Desocupat
- Aturat
- Amo de casa
- Estudiant
- Jubilat
- Pensionista
- Altres
- No disponible

* 59. CARACTERÍSTIQUES PSICO-FÍSiques (segons els documents)

- Drogoaddicte (que està identificat com a tal)
- Alcohòlic (que està identificat com a tal)
- Bevedor habitual
- Desordres psiquiàtrics o altres (resultat de certificat mèdic)
- Desordre psicològic
- Discapacitat
- Cap de les característiques mencionades
- No disponible
- Altres (especificar)

60. ESTAT PSICOLÒGIC QUAN VA OCÒRRE L'INCIDENT DENUNCIAT

- Sota els efectes de l'alcohol quan va exercir violència
- Sota els efectes d'estupefaents
- Desordres/problemes mentals quan va exercir la violència
- Altres (especificar)
- Cap de les anteriors
- No disponible

* 61. ANTECEDENTS POLICIALS?

- Sí
- No
- No disponible

* 62. ANTECEDENTS PENALS?

Sí

No

No disponible

* 63. ANTECEDENTS PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Sí

No

No disponible

* 64. DENÚNCIES ANTERIORS DE LA VÍCTIMA CONTRA L'AGRESSOR

Sí

No

No disponible

* 65. QUANTES DENÚNCIES ANTERIORS?

1

2

3

4

5

Més de 5

No disponible

* 66. ANTERIORS NEGATIVES DE DECLARACIÓ DE LA VÍCTIMA (A LA POLICIA)

Sí

No

No disponible

E. DENUNCIA/DECLARACIÓ DE LA VÍCTIMA

* 67. QUI DENUNCIA EL DELICTE

- Denúncia de la víctima
- Denúncia dels fills/es
- Denúncia de membres de la família
- Denúncia de veïns/es
- Denúncia d'altres persones de l'àmbit privat
- Denúncia d'ofici persona que exerceix un ofici públic (ex. Treballadora social)
- Denúncia personal mèdic
- Denúncia de la policia
- Denúncia del M. Fiscal

* 68. LA VÍCTIMA DISPOSA D'ADVOCAT/DA?

- Sí
- No
- No disponible

* 69. L'ADVOCAT/DA ESTAVA PRESENT DURANT LA DENÚNCIA?

- Sí
- No
- No disponible

* 70. L'ADVOCAT/ADVOCADA DE LA VÍCTIMA ÉS

- D'ofici (públic)
- De pagament (privat)
- No disponible

* 71. L'AGRESSOR DISPOSA D'ADVOCAT/DA?

Sí

No

No disponible

* 72. L'ADVOCAT/ADVOCADA DE L'AGRESSOR ÉS

D'ofici (públic)

De pagament (privat)

No disponible

* 73. AUTORITAT QUE REGISTRA LA DENÚNCIA O QUE INICIA D'OFICI L'ATESTAT

La policia local / urbana

Mossos d'Esquadra

Guàrdia civil

Policia Nacional

Jutjat de Guàrdia

Altres (especificar)

* 74. PERSONA QUE ESCRIU LA DENÚNCIA

Víctima

Policia local

Mossos d'Esquadra

Guàrdia civil

Policia Nacional

Advocat/a de la víctima

No disponible

Altres (especificar)

* 75. LA DENÚNCIA CONTÉ INFORMACIÓ SOBRE

- Quan va començar la violència
- Identificació dels episodis violents.
- La víctima no va anar a urgències a causa de la por de la (ex)parella (o per un altre motiu)
- Descripció detallada de la duració / temporalitat dels episodis
- Descripció de la motivació dels comportaments violents
- Descripció dels actes violents
- Descripció de l'estat d'opressió de la víctima degut a la violència
- S'especifica la presència de testimonis
- S'especifica com contactar i buscar als testimonis
- Es mencionen altres denúncies contra l'agressor
- La víctima ha anat a Urgències amb la policia
- La víctima ha anat a Urgències sola
- Es mencionen altres "retirades de denúncia"
- S'especifica habitualitat de la violència
- S'especifica la presència de menors
- Altres (especificar)

* 76. DURACIÓ DE LA VIOLENCIA DE LA (EX)PARELLA

Temps (en mesos o anys)

No disponible

* 77. HI VA HAVER TRUCADA D'EMERGÈNCIA A LA POLICIA?

- Sí
- No
- No disponible

* 78. QUI VA TRUCAR A LA POLICIA?

- La víctima
- L'agressor
- Els/les fills/es de la víctima
- Altres membres de la família
- Veïns/es
- No disponible
- Altres (especificar)

* 79. LA POLICIA VA INTERVENIR?

- Sí
- No
- No disponible

* 80. POLICIA QUE VA INTERVENIR

- Policia Nacional
- Mossos d'Esquadra
- Guàrdia Civil
- Policia municipal
- No disponible
- Altres (especificar)

* 81. INTERVENCIONS POLICIALS PRÈVIES

- Sí
- No
- No disponible

* 82. NÚMERO D'INTERVENCIONS POLICIALS PRÈVIES?

E. L'ATESTAT POLICIAL

* 83. Hi ha atestat policial?

Sí

No

* 84. L'ATESTAT POLICIAL CONTÉ INFORMACIÓ SOBRE

- Es mencionen més intervencions d'emergència
- Descripció de la casa
- La víctima té malaltia mental
- Descripció de l'estat emocional i físic de la víctima
- Descripció del comportament de la víctima
- L'agressor té malaltia mental
- Descripció de l'estat emocional i físic de l'agressor
- Descripció del comportament de l'agressor
- Descripció de l'estat emocional i físic dels/de les fills/es, si n'hi
- ha Descripció del comportament dels fills/es
- La víctima va anar a urgència amb la policia, que va proposar i acompanyar a la dona
- La policia va portar a la víctima a un altre servei/associació
- La policia informa del dret a l'advocat/da
- La víctima exerceix aquest dret i declara amb advocat/da
- Demanda de servei d'ambulància
- Es menciona el rebuig de la dona d'anar a un centre sanitari
- La policia va informar a la víctima de la possibilitat de denunciar
- Presència d'armes
- Es mencionen als/a les testimonis
- Es fan fotos o s'obtenen proves
- S'especifica habitualitat.
- Altres (especificar)

* 85. FILL/A(FILLS/ES) INVOLUCRATS/DES EN L'EPISODI VIOLENT?

- Sí, en l'episodi o episodis violents contra sa mare són també covíctimes
- Sí, la violència va ser directa contra el/la fill/a (qualsevol tipus de violència)
- Sí, negligència moral o econòmica del fill/a (fills/es).
- No
- No disponible

86. ESTAT EMOCIONAL / ACTITUDS DE LA VÍCTIMA (segons l'atestat policial)

- Confusa, espantada, ansiosa
- Agressiva, "histèrica"
- Tranquil·la
- Amb por
- En estat de xoc
- No disponible
- Altres (especificar)

87. COMPORTAMENTS DE LA VÍCTIMA (segons l'atestat policial)

- Minimitza
- Nega la violència
- Insulta
- Acusa a la parella de la violència
- Reticent
- Narració clara i ferma de la violència
- Narració confusa de la violència
- Agressiva físicament contra la parella
- Agressiva físicament contra la policia
- "Baix control"
- Protectora cap als/a les fills/es
- No disponible
- Altres (especificar)

88. ESTAT EMOCIONAL / ACTITUDS DE L'AGRESSOR (segons l'atestat policial)

- Confús
- Ansiós
- Angoixat
- Tranquil
- Agressiu
- Provocador
- No disponible
- Altres (especificar)

89. COMPORTAMENTS DE L'AGRESSOR (segons l'atestat policial)

- Minimitza o nega la violència
- Insulta / acusa a la parella de la seva violència
- Acusa a la víctima de ser violenta
- Reticent
- Admet la violència
- Agressiu físicament contra la parella
- Agressiu físicament contra la policia
- "Controlat"
- Agressiu cap als/a les fills/es
- No disponibles
- Altres (especificar)

* 90. L'AGRESSOR VA DENUNCIAR A LA VÍCTIMA? (CONTRADENÚNCIES)

- Sí
- No
- No disponible

91. CITES DELS ATESTATS POLICIALS

* 92. DETENCIÓ DE L'AGRESOR?

Sí

No

No disponible

93. L'AUTORITAT JUDICIAL DECRETA PRESÓ PREVENTIVA?

Sí

No

No disponible

F. ACTUACIÓ DEL JUTJAT DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA / JUTJAT INSTRUCCIÓ

* 94. EL MINISTERI FISCAL SOL·LICITA OP?

Sí

No

* 95. EL MINISTERI FISCAL SOL·LICITA MESURES CIVILS

Sí

No

96. QUINES MESURES CIVILS SOL·LICITA EL MINISTERI FISCAL?

Custòdia dels fills/es a la dona

Custòdia dels fills/es a l'agressor

Custòdia dels fills/es a altres persones

Guarda o tutela dels fills/es als serveis públics

Canvis en l'autoritat parental

Atribució de l'habitatge a la dona

Atribució de l'habitatge a l'agressor

Mesures de protecció del menor o menors (aliments, entre d'altres)

Altres mesures (especificar)

* 97. L'ACUSACIÓ PARTICULAR SOL·LICITA OP?

Sí

No

* 98. ES RECÓRRER LA RESOLUCIÓ

Sí

No

* 99. PRACTICA DE PROVA

Sí

No

* 100. L'ACUSACIÓ PARTICULAR SOL·LICITA MESURES CIVILS?

Sí

No

101. QUINES MESURES CIVILS SOL·LICITA L'ACUSACIÓ PARTICULAR?

- Custòdia dels fills/es a la dona
- Custòdia dels fills/es a l'home
- Custòdia dels fills/es a altres persones
- Guarda o tutela dels fills/es als serveis públics
- Canvis en l'autoritat parental
- Atribució de l'habitatge a la dona
- Atribució de l'habitatge a l'agressor
- Mesures de protecció del menor o menors (aliments, entre d'altres)
- Altres mesures (especificar)

* 102. S'ACORDEN MESURES CIVILS?

Sí

No

No disponible

* 103. QUINES MESURES S'ACORDEN?

- Custòdia dels fills/es a la dona
- Custòdia dels fills/es a l'home
- Custòdia dels fills/es a altres persones
- Guarda o tutela dels fills/es als serveis públics
- Canvis en l'autoritat parental
- Atribució de l'habitatge a la dona
- Atribució de l'habitatge a l'agressor
- Mesures de protecció del menor o menors (aliments, entre d'altres)
- Altres mesures (especificar)

104. ARGUMENTS DEL MINISTERI FISCAL PER SOL·LICITAR OP?

105. ARGUMENTS DE L'ACUSACIÓ PARTICULAR PER SOL·LICITAR OP?

* 106. HI HA INFORMES MÈDICO FORENSES?

- Sí
- No
- No disponible

* 107. REQUEREIX TRACTAMENT MÈDIC?

- Sí
- No
- No disponible

108. MESURES INCLOSES EN L'ORDRE DE PROTECCIÓ

☐ Mesura penal: Privatives de llibertat	☐ Mesura civil: Atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge
☐ Mesura penal: Ordre d'allunyament	☐ Mesura civil: Règim de custòdia, visites, comunicació amb els fills
☐ Mesura penal: Prohibició de comunicació	☐ Mesura civil: Prestació d'aliments
☐ Mesura penal: Prohibició de tornar al lloc del delictes o residència de la víctima	☐ Mesura civil: Mesura de protecció del menor per evitar un perill o perjudici
☐ Mesura penal: Retirada d'armes o altres objectes perillosos	☐ Mesures d'assistència i protecció social

* 109. RECURS A LA MESURA – AGRESSOR O VÍCTIMA

- Sí
- No
- No disponible

110. DAVANT DE LA DENEGACIÓ DE LA MESURA, QUI RECÓRRER

- Ministeri Fiscal
- Advocat/da de la víctima
- No disponible

111. RESULTAT DE L'ESTIMACIÓ O NO PEL JUTJAT DEL RECURS PRESENTAT PER LA VÍCTIMA

- Eliminació de la mesura
- Confirmació
- Canvi de mesura
- No disponible
- Canvi (especificar nova mesura)

112. RESULTAT DE L'ESTIMACIÓ O NO PEL JUTJAT DEL RECURS PRESENTAT PER L'AGRESSOR

- Suspensió de la mesura
- Confirmació
- No disponible
- Canvi (especificar nova mesura)

113. LA MESURA HA ESTAT PRORROGADA

- Sí
- No
- No disponible

114. TRENCAMENT DE LA MESURA CAUTELAR DE PROTECCIÓ (AMB VIOLÈNCIA O AMENANÇA POSTERIOR)

- Sí
- No
- No disponible

* 115. CONSEQÜÈNCIES JUDICIALS DEL TRENCAMENT

- Sense conseqüències
- Obertura d'un procediment contra l'agressor
- Obertura d'un procediment contra la víctima
- No disponible
- Enduriment de la mesura (Especificar)

* 116. QUI DENUNCIA EL TRENCAMENT DE LA MESURA

- Víctima
- Advocat/advocada de la víctima
- Fiscal
- Jutge / jutgessa
- No disponible
- Altres (especificar)

* 117. SE SOL·LICITEN DILIGÈNCIES COMPLEMENTÀRIES?

- Sí
- No
- No disponible

* 118. QUI LES SOL·LICITA

- Fiscal
- Jutge/ssa
- Acusació particular
- Defensa

* 119. OBTENCIÓ D'EVIDÈNCIES / INTERVENCIONS TELEFÒNIQUES

- Sí
- No
- Sense gravacions o documents disponibles

* 120. TESTIMONIS

Sí

No

No disponible

* 121. NÚMERO TOTAL DE TESTIMONIS (sense contar a la víctima)

1

2

3

4

5

Més de 5

No disponible

* 122. QUINS TESTIMONIS

Membres de la família o parents

Amistats o coneguts

Veïns/es

Treballadores socials

Doctors/doctors o infermeres/infermers o personal mèdic d'urgències

Policies

Personal del centre d'atenció a violències de gènere / casa d'acollida

Altres d'ONG

Personal d'altres serveis o dels serveis legals

Testimonis no registrats

Altres (especificar)

* 123. INFORMACIÓ A LA VÍCTIMA SOBRE ELS SEUS DRETS (OFERIMENT D'ACCIONS A LA VÍCTIMA)

Sí

No

No disponible

G. DECLARACIÓ DE LA VÍCTIMA (544 – No judici!)

* 124. DECLARACIÓ DE LA VÍCTIMA

- Sí
- No
- No, la víctima es va acollir a l'art. 416 LECR (dispensa de declarar)
- No disponible

* 125. LA VÍCTIMA VA SER EXAMINADA PER LA UNITAT DE VALORACIÓ FORENSE DEL JUTJAT?

- Sí
- No
- No disponible

* 126. CONEIXEMENT DELS FETS DE VIOLÈNCIA OBTINGUTS A PARTIR DE LES PROVES PRACTICADES

- Quan la violència va començar
- Fets violents identificats
- Una descripció de les motivacions de l'agressor (dels comportaments violents)
- Descripció del comportament de la víctima quan va ocórrer la violència
- Descripció de l'estat emocional de la víctima quan va ocórrer la violència
- Descripció de l'estat emocional de l'agressor, actituds i altres comportaments quan va exercir violència
- Descripció de les accions violentes perpetrades
- Descripció de l'estat de submissió/opressió de la víctima degut a la violència
- Trucades d'urgència al 016
- Acompanyament a l'Hospital (urgències)
- Acompanyament a altres serveis
- Demanda d'intervenció del servei d'ambulància
- Indicacions sobre el rebuig de la dona d'anar a l'hospital
- Presència d'armes
- S'especifica habitualitat de la violència
- Altres (especificar)

127. ESTAT EMOCIONAL / ACTITUDS DE LA VÍCTIMA

- Confusa, angoixada, ansiosa
- Agressiva, "histèrica"
- Tranquil·la
- Amb por
- No disponible
- Altres (especificar)

* 128. COMPORTAMENTS DE LA VÍCTIMA

- Minimitza o nega la violència
- Insulta / acusa la parella de la violència
- Reticent
- Narració clara i ferma de la violència
- Agressiva físicament contra la (ex)parella
- Agressiva físicament contra la policia
- "Sota control"
- Protectora cap als fills/es
- No disponible
- Altres (especificar)

* 129. EL JUTGE/SSA HA OBERT TESTIMONI PER DENÚNCIA FALSA CONTRA LA VÍCTIMA?

- Sí
- No
- No disponible

* 130. LES AL·LEGACIONS/DENÚNCIES DE LA VÍCTIMA VAN SER CONSIDERADES COM A FALSES PEL JUTGE/SSA

- Sí
- No
- No disponible

F. DECLARACIÓ DE L'AGRESSOR (544 – No judici!)

* 131. DECLARACIÓ DE L'AGRESSOR

- Sí
- No
- No disponible

* 132. ESTAT EMOCIONAL / ACTITUDS DE L'AGRESSOR

- Confús, angoixat, ansiós
- Tranquil
- Agressiu
- Provocador
- No disponible
- Altres (especificar)

* 133. COMPORTAMENTS DE L'AGRESSOR

- Minimitza o nega la violència
- Insulta / acusa la parella de la seva violència
- Acusa la víctima de ser violenta
- Reticent
- Admet la violència
- Agressiu físicament contra la (ex)parella
- Agressiu físicament contra la policia
- "Sota control"
- Agressiu cap als fills/es
- No disponible
- Altres (especificar)

134. Observaciones

9. Referències bibliogràfiques

AMNISTIA INTERNACIONAL (2015), *Informe al Comité sobre la Eliminación de la Discriminación contra la Mujer de las Naciones Unidas. 61º periodo de sesiones, 6-24 julio 2015*. Disponible a: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR4118072015SPANISH.pdf>

AMNISTIA INTERNACIONAL (2012), *¿Qué justicia especializada? A siete años de la Ley Integral contra la Violencia de Género: Obstáculos al acceso y obtención de justicia y protección*. Disponible a: https://www.es.amnesty.org/uploads/media/Que_justicia_especializada.informe_2012.pdf

BARCONS, Maria y DE LAS HERAS, Samara (2015), “Justicia sin visión de género igual a injusticia: sobre la insuficiente formación de los operadores jurídicos”, *Mujeres y Salud*, Nº38, pp. 21-23.

BODELÓN, Encarna (2014), “Violencia institucional y violencia de género”, *Anales de la Cátedra Francisco Suárez*, Nº 48, 2014, pp. 131-155.

BODELÓN González, Encarna (2012), *Violencia de género y las respuestas de los sistemas penales*, Buenos Aires, Ediciones Didot.

BODELÓN, Encarna (2013), “La denuncia i el silenci: Dues estratègies de les dones per lluitar contra la violència masclista”, *Apunts de seguretat*, n. 12, pp. 123-149).

BOSCH, Esperança y FERRER, Victoria (2012), “Nuevo mapa de los mitos sobre la violencia de género en el siglo XXI”, *Psicothema* 2012. Vol. 24, nº 4, pp. 548-554.

CALA, Mª Jesús; GARCÍA-JIMÉNEZ, María (2014). “Las experiencias de las mujeres que sufren violencia en la pareja y su tránsito por el sistema judicial: ¿Qué esperan y qué encuentran?”, *Anales de la Cátedra Francisco Suárez*, 48, pp. 81-105.

GÓMEZ FERNÁNDEZ, Itziar (2018), “Hijas e hijos víctimas de la violencia de género”, *Revista Aranzadi Doctrinal*, num.8/2018 parte Legislación. Doctrina.

HEIM, Daniela (2014), Acceso a la justicia y violencia de género, *Anales de la Cátedra Francisco Suárez*, Nº 48, 2014, pp. 107-129.

ORTUBAY, Miren (2015), “Cuando la Respuesta Penal a la Violencia Sexista se Vuelve contra las Mujeres las Contradenuncias”, *Oñati socio-legal series*, Vol. 5, Nº. 2, pp. 645-668.

ROBINSON, A. & HOWARTH, E. (2012). Judging risk: Key determinants in British domestic violence cases, *Journal of Interpersonal Violence*, 27, 8, pp. 1489–1518.

SURT (2011), *Mecanismes de garantia del dret a la seguretat de les dones que es troben o s'han trobat en una situació de violència masclista fruit de la qual s'ha dictat una ordre d'allunyament de l'agressor*. Disponible a: <http://www.surt.org/recurs-comunicat/mecanismes-de-garantia-del-dret-a-la-seguretat/>